ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА
БЕОГРАД 2017/2018 БРОЈ 6-7 ЦЕНА: 350 РСД / 8 К. М. / 4 EUR

2. БЕЛЛИСТ ▪ 6. БЕОПС

ИСПРЕД СВАКОГ БИЋА УКЛОНИ СВОЈ ШТАП

ISSN 2466-2712

БЛАГОВЕСТ

Просветни преглед

Привредно друштво
ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД

Дечанска 6/3, Београд
Телефон/факс
011/3340-825
3239-096
3235-378
Железничка 40, Нови Сад
021/457-331
457-066
kontakt@prosvetni-pregled.rs
www.prosvetni-pregled.rs

- **Издавач недељног листа просветних радника Републике Србије и Републике Српске**
- **Издавач свих образаца евиденција и јавних исправа на српском језику и писму националних мањина за основне и средње школе**
- **Издавач Конкурса и Информатора за упис у средње школе, као и Конкурса за ђачке и студентске домове и за ученичке и студентске кредите и стипендије**
- **Издавач приручника и других публикација за наставнике и ученике**

Поуздан сарадник и савезник свих који раде за боље образовање

ОГЛЕДАЛО

Часопис ученика и професора
средњих школа Београд 2017/2018
Број: 6-7 Година: IV

Редакција:
Мирјана Мићић, Олгица Рајић,
Љиљана Маловић Козић, Мила Туцовић,
Нина Михаљинац, Анђела Плакаловић,
Предраг Обрадовић, Жарко Јањић

Главни и одговорни уредник:
Радивоје Благојевић

Технички уредник:
Лука Тилингер

Лектори:
Олгица Рајић
Душица Антанасковић
Нељо Никачевић

Саветник:
Горан Обрадовић

Извршни секретар:
Стефан Благојевић

Издавач:
Информационо друштво
БЛАГОВЕСТ
рачун: 205-220697-22
+381 (11) 2281189
Јурија Гагарина 166А/97
Београд
ogledalo.blagovest@gmail.com
ogledalo.edu.rs
Сви текстови се рецензирају
Часопис излази тромесечно

Штампа:
Школски сервис *Гајић*
Београд

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

Број: 6-7 Година: IV 2017/2018

Рене Магрит, *Син човека* (1964)
Приватна колекција

БЛАГОВЕСТ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ

Булевар маршала Толбухина 36
11070 Нови Београд

Tel. 011 2095 502; 2095 581; 3196 377
www.pravnifakultet.rs
info@pravnifakultet.rs
prijave@pravnifakultet.rs

УПИС
2018/2019

ОСНОВНЕ АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ (180/240 ЕСПБ)
- Студијски програм основних академских студија (180 ЕСПБ) у трајању од три године - стиче се стручни назив ***ПРАВНИК***
- Студијски програм основних академских студија (240 ЕСПБ) у трајању од четири године - стиче се стручни назив ***ДИПЛОМИРАНИ ПРАВНИК***

МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ (60 ЕСПБ)
- Корпоративно право и право организација у трајању од једне године
- Human Rights Law у трајању од једне године

ДОКТОРСКЕ AKADEMSKE СТУДИЈЕ (180 ЕСПБ)
- Студијски програм докторских студија у трајању од три године

Акредитован Решењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије бр. 612-00-02500/2013-04.

ЗАШТО ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА УНИОН У БЕОГРАДУ?

- Акредитовани приватни правни факултет чији дипломирани студенти након положеног правосудног и адвокатског испита могу да се упишу у било коју адвокатску комору у Републици Србији.
- Учи се у малим групама, у пријатељском окружењу уз посвећене професоре и асистенте са изузетним референцама.
- Стиче се драгоцено искуство кроз програме праксе у судовима, адвокатским канцеларијама, органима управе, привредним друштвима и другим организацијама.
- Већ током студија оспособљавамо студенте да обављају правне послове у оквиру програма бесплатне правне помоћи коју грађанима пружају наше правне клинике.
- Студентима је на располагању савремено опремљена компјутерска сала, библиотека и читаоница. Факултетска библиотека располаже са преко 11.000 наслова како домаће, тако и стране правне литературе.
- Сваке године подржавамо наше најбоље студенте кроз стипендије и награде.
- Ми наше студенте знамо по имену, подстичемо их да буду најбољи и поносимо се њиховим успесима!

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

15 Ђак генерације - Да препознамо и (са)чувамо вредности
Радивоје Благојевић

ТЕМА I - ИСПРЕД СВАКОГ БИЋА УКЛОНИ СВОЈ ШТАП, ДА НЕ ПОВРЕДИШ НИЈЕДНО ОД ЊИХ

23 Знати шта хоћемо и знати шта можемо
Немања Ршумовић

26 На врху има места
Милица Миленковић

28 Делимо комплименте
Катарина Кнежевић

ТЕМА II - УЉУДНОСТ ОСВАЈА СРЦА, ЛЕПО ПОНАШАЊЕ ЈЕ НАКИТ ЖИВОТА, А СВАКИ УГОДАН ИЗРАЗ ПОМАЖЕ ЧУДЕСНО И ОДМАХ

35 Smiješila mu se licem i očima i usnama
Katarina Tuftan

37 La cortesia vince i cuori finchè…
Katarina Tuftan

39 Магнети за људе
Нера Давидовић

41 Осмех је најјачи „ветар у леђа”
Невена Милошевић

ТЕМА III - ЧОВЕК НЕ СМЕ ДА СЕ ЗАДОВОЉАВА САМО РАДЕЋИ ОНО ШТО ЈЕ ДОБРО, ВЕЋ МОРА ДА СЕ ТРУДИ ДА ТО ЧИНИ НА ЉУБАК НАЧИНА

47 Реципроцитет љубави
Валеријан Матвејев

49 Храбро следи своје срце
Наталија Дамјанић

51 Неискрено и допадљиво даровање
Мина Милановић и Ирена Столић

ТЕМА IV - 2. БЕЛЛИСТ - ПАНОРАМА

55 Поздравни говор др Јасне Барјактаревић
др Јасна Барјактаревић

58 Земља је равна плоча?
Гордана Беквалац

61 Кич и шунд у свету око нас
Владимир Живановић

64 Нека од правила која можете користити да бисте учили брже и боље
Сања Жикић

66 О самопоуздању
Јована Комленац

67 О исповести и покајању
Никола Рађу

69 Mudrost šutnje
Emina Piro

71 Sjećanje na Denisa Mrnjavca
„Izvori“

73 Чајничка красница
Никола Марковић

75 Дова у мјесецу Рамазану
Белма Рамић

77 K-Pop Tactics - Why Was 2016 the Year of K-Pop?
Anja Hiter Tinauer

80 Зашто је 2016. била година К-поп-а?
Ања Хитер Тинауер

83 Псовке
Тамара Кострешевић

ТЕМА V - 2. БЕЛЛИСТ - МОЗАИК

89 Читате на сопствену одговорност
Игор Павловић

91 Генерације које остављају траг
Недељка Фабри

94 Сократ и две капи
Алекса Ломић

95 Сам питам, сам одговарам, сам себи (не)довољан
Александар Граховац

97 Sanjam neki bolji svijet
Elvis Alagić

98 Пасуљ
Петрашин Тодоровић

ОГЛЕДАЛО

100 Хуманост станује у срцима лекара
Даница Петровић

103 Принц на белом коњу
Анастасија Бабић

104 Prijateljstvo je večna radost prolaznog vremena
Isidora Petrović

106 Commune de Paris (1871)
„J`aime le francais”

108 Париска Комуна (1871)
„J`aime le francais”

109 Пенологија
Тина Андрић

113 Ајнштајнов тест интелигенције
Митра Купусовић

115 2. БЕЛЛИСТ

ТЕМА VI - ИСТИНА СЕ УГЛАВНОМ ВИДИ, А РЕТКО КАД ЧУЈЕ

121 Бог слободног човека
Балша Ђеранић

124 Врховно морално начело
Маја Ђорђевић

126 Кратке ноге лажи
Анђелка Трајковић

127 Donkihotizam je potrebniji nego ikada
Martina Telenta

129 Заувек зауставимо лаж и беду
Милош Каравезић

131 Козметика нове назови „истине”
Исидора Ичелић

133 Die Wahrheit kann man meistens sehen…
Isidora Ičelić

ОГЛЕДАЛО

ТЕМА VII - МИ СМО СКЛОНИ УНИЗИТИ ВЕЛИЧИНЕ ДА БИСМО УЗДИГЛИ НИШТАРИЈЕ

139 Бијеле вране или црне овце
Софиа Миљатовић

141 Морал као сапуница
Виктор Убовић

143 Изађите из удобног мрака
Мариа Дрндарски

ТЕМА VIII - СЛОБОДНА ТЕМА - 6. БЕОПС

149 Nomen est omen
Маша Марковић

151 У одбрану књиге
Софија Димитријевић

153 Шта је све паметно?
Светозар Ђурановић

155 Карађоз се игра
Катарина Лазић

158 6. БЕОПС

ТЕМА IX - ТЕЗА АНТИТЕЗА СИНТЕЗА

163 Истина је у оку посматрача
Снежана Зимоњић

165 Позоришни сусрети ученика гимназија Србије
Татјана Јовановић

168 КУЛОАР - Предсобље за успех
Радивоје Благојевић

173 Најбоље место за младе ствараоце и љубитеље уметности
Јелена Медаковић

bobex Natural

AROMATERAPEUTSKA
ETARSKA ULJA
esencija i inteligencija biljke

Kozmetika napravljena od 100 % prirodnih sastojaka, iz organske prozvodnje.
Proizvedena u Hand made tehnologiji, radi očuvanja svih prirodnih elemenata u izvornom obliku u krajnjem proizvodu.

Veoma širok asortiman proizvoda

Bobex natural Beograd
Kraljice Natalije 1
+381.11.2687.236 • 062 / 8010.292
www.bobexnatural.com

175 Један разговор са Иваном В. Лалићем
Дамир Малешев

178 Koje veštine su neophodne budućim preduzetnicima?
Pavle Kostić

ТЕМА X - ФОРМА -
- ПРЕДМЕТ ДУХОВНОГ ИНТЕРЕСА

187 Лични идентитет
Проф. др Ђуро Шушњић

189 Речник религијских појмова
Др Иван Цвитковић

192 Kroz povijest govorništva
Dr Đuro Gračanin

197 Умети слушати ученика
Проф. др Милан О. Распоповић

200 Мушки пол се мења
Станко Стојиљковић

204 Речник грешака
Др Срђан Дамњановић

УВОДНА РЕЧ УРЕДНИКА

Драган Раденовић, *Воловима учесницима балканских ратова и Првог светског рата*
сребро и алуминијум, 237 × 77 × 74 цм (2012)

ЂАК ГЕНЕРАЦИЈЕ - - ДА ПРЕПОЗНАМО И (СА)ЧУВАМО ВРЕДНОСТИ

Зачетак формалног образовања налази се у организованим религијским активностима. Свештена лица су знање, традицију и свете обичаје друштва преносили на своје ученике. Око четири хиљадите године пре нове ере, Египћани су имали формално образовање и то не само за елиту, већ и за одабране сељане које су сматрали способним да раде у државној администрацији. Да није било формалног образовања оних који нису припадали елитним слојевима становништва, у њиховој држави не би било могуће изградити канале, пирамиде, гробнице, па и градове.

Каква би била судбина Ломоносова да је као син сељака, дошавши из провинције у престоницу, морао да плаћа (елитно) образовање.

Фририх Ниче вели, да је био трећи ђак у школи јер се тада сматрало нормалним да у организованим школама, најмарљивијима припада прво, а најбољим у моралном смислу друго место, док најдаровитијем „изузетку" припада тек треће место. Није ли то случај и са школама данас!?

Није лако препознати најбољег, а камоли генија… Тако је Матица српска одбила да стипендира Николу Теслу, а он је после тога, као нико пре њега, осветлио и свет и свест. Имена чланова комисије који су му ускратили стипендију и данас се спомињу с прикривеном нелагодом и разложним стидом. Подразумева се да би стид изостао, да се млади Тесла није и без те Матичине стипендије винуо високо и осветлио мрак скучене провинцијске бирократије.

Француски математичар Галоа један је од најгенијалнијих и најтрагичнијих личности у историји математике. Иако је живео кратко, за собом је оставио значајне резултате и поставио темеље нове математичке дисциплине. На први поглед, за већину нимало

генијалан, јер, Галоа није два пута успео да положи пријемни испит. Стога је„свезнајући„супервизор, његов професор физике чак записао: „Он не зна ама баш ништа. Речено ми је да овај ученик има математичке способности, али судећи по његовом испиту, рекао бих да је неинтелигентан, или да је тако добро сакрио своју интелигенцију, да ја не видим ни трага од ње“.

Пре осам година у Бачкој Паланци комисија је доделила титулу ђак генерације гимназијалцу Славољубу Илићу. Наставничко веће је поништило одлуку комисије и закључило да титулу не додели никоме, тврдећи да има више уједначених кандидата и да би издвајање Илића била грешка. А опет, вероватно, из гриже савести је одлучило, да га награди за ваннаставне активности. Међутим, младић је ту нову награду одбио.

Нарцизам наставника, ђака и родитеља, тог зачараног тројства школског живота, се из године у годину увећава, а тиме и број несугласица кваса. Прошлогодишњу дилему око именовања ђака генерације у двема престоничким основним школама, решили су избором два ученика. Лане, у мају, један портал нас је обавестио да је пред Републичком просветном инспекцијом било Србије седам приговора у вези са избором ђака генерације, уз разложну сумњу да писаних примедби има још, али су отишли на друге „просветне адресе“…

И Омбудсману за децу Републике Српске су се родитељи жалили на повреду права у избору ђака генерације у основним и средњим школама у појединим општинама Српске. Ђак генерације мора да буде онај за кога сви знају да је „најбољи“, а не да се системом бодовања дође до изненађења која стварају незадовољство и онај горки осећај који деле изабрани ученик, остали ученици и њихови родитељи.

Тако се производе недоумице, које остају, с обе стране вечно криве реке Дрине. Али, као што рече Иво Андрић: „Све су Дрине овог света криве; никада се оне неће моћи све ни потпуно исправити; никада не смемо престати да их исправљамо. “ То је случај и са избором најбољег ученика генерације. Само сејач илузија би могао да поверује како има чаробни штапић којим би у целу област увео потпуну правду и праведност. Али, неизоставно треба тежити напретку, те сам уверен да је Наставничко веће најпозваније и најодговорније да донесе одлуку о ђаку генерације. И то да га изабере између више кандидата које су предложила оделењска већа завршних разреда, или пак комисија, онако како се бира председник Србије – тајним гласањем!

Зашто тајним? Зато што за јавно гласање, бојим се, професори данас често немају потребну грађанску храброст и моралну одговорност. Може да буде и репресије од стране других колега

и надређених ако не гласају за одређеног кандидата. У тајном гласању се зна да је гласач независан и искрен, да не зазире ни од каквог евентуалног „лобисте“ и да више верује себи и свом избору, па самим тим у изабраног на крају гласања. За ученика генерације требало би да буде изабран кандидат који је добио већину гласова професора који су гласали. Ако ниједан кандидат не добије ту већину, гласање се понавља. На поновљеном гласању учествују два кандидата која су добила највећи број гласова, или више од два, ако више ученика дели прво, или друго место. Ученик генерације треба да буде онај који је добио највећи број гласова.

Осим што крајње стрпљиво анализирају наставне и ваннаставне активности, домете сваког кандидата ослањајући се на прописане правилнике, пожељно је да наставници о сваком кандидату размисле и шире од нормативних принципа. У супротном, прети опасност да се правилници укалупе и да се ђаци такмиче по „застарелим правилима“, а с друге стране, ни друштву, ни појединцу није у интересу, да их прегази време, односно дух времена. Каква се порука шаље ученицима ако се изабере ђак генерације који није био редован на настави?!

Наставничко веће, иако га, рецимо, у Републици Српској помињу тек у 13. члану од 18 чланова Правилника (и након 22 претходно обављена мерења) је изузетно одговорно за доношење правилне одлуке. Не само због осетљивости узраста оног (или оне) коме се та важна титула додељује, него и због тога што ће слика победника још деценијама стајати на школском ходнику и бити у школској монографији, па ће индиректно свакодневно подсећати на добру или лошу одлуку, те тако деловати на целокупан углед и квалитет образовне установе. Вага за тачно мерење, у овом случају, је целој школи важна и у општем интересу !

Ђак генерације је амблем школе. Према, њему се треба односити с пуним поштовањем, као што се и ја сам, као аутор овог уводника, с пуним уважавањем односим и поносим мојим некадашњим ђаком из Шесте београдске гимназије, Ђорђем Поповићем, који је на Београдском универзитету у року са високим просеком, завршио два факултета - Електротехнички и Медицински!!! Или на мог ученика Теодора Фон Бурга из београдске Математичке гимназије, који има шест медаља из математике са светских математичких олимпијада, четири златне, једну сребрну и једну бронзану! Завршио је студије на Оксфорду. Да напоменем да је Фон Бург и изборни предмет, грађанско васпитање, радио посвећено као и све друге предмете. Њима се могу придружити, свестрана Катарина Петровић, која је завршила престижни амерички универзитет у Принстону, као и Лидија Микић из Шесте београдске гимназије, која је побеђивала на републичким такмичењима у беседништву и

биологији, а сада је успешна студенткиња Медицинског факултета у Београду. На њиховом примеру учимо да се велики духови препознају по томе, што за њих не постаје мале ствари и неважне теме. Стога, да се не би стидели будућности јер ти млади људи су наша сутрашњица, изузетне ученике треба на време препознавати, поштовати и изнад свега дати им„ветар у леђа".

Зато нека Наставничка већа буду гласна и компетентна у избору ђака генерације. Нека се не поигравају својим моћима. У нашем техницизованом друштву, успешност се веома цени, обично више од знања. У време кад се сви такмиче, кад је успех постао императив и као мора се надвија над главама младих људи, о успеху треба да просуђују јаки ауторитети, објективни и морално одговорни. Ауторитет би требао да буде и узор, узор друштвеног понашања, узор друштвеног става, нека врста чувара вредности, која има висору цену.

Радивоје Благојевић

ТЕМА I

ИСПРЕД СВАКОГ БИЋА УКЛОНИ СВОЈ ШТАП, ДА НЕ ПОВРЕДИШ НИЈЕДНО ОД ЊИХ

Драган Раденовић, вајар: *Милански едикт*
6 метара, бронза *(фотографије:* ***Рајко Р. Каришић****)*

ЗНАТИ ШТА ХОЋЕМО И ЗНАТИ ШТА МОЖЕМО

Толстој је рекао: „Оно што је прошло, више не постоји; оно што ће бити, још није дошло". Па шта онда постоји? Само она тачка у којој се састаје прошло и будуће. Ето у тој тачки је сав наш живот. " А ја се питам шта је он тиме покушао да нам каже, шта та тачка представља у ствари, можда оно што смо били некада, оно што смо сад или оно што ћемо тек бити. Губим се у свему томе. Желим да причамо, желим да кажемо једни другима све што имамо, желим да будемо слободни, желим да нестане све оно између нас што нас раздваја. Желим… Не, не зависи све то од мене, не зависи ни од тебе, али од кога то онда зависи? Постали смо робови нашег времена, времена које непрестано тече. Постали смо марионете наших снова. Постали смо заробљеници себе самих. Завеса густе магле се нашла свуда око нас. Хеј? Да ли ме видиш? Не, не, опет сам остао сам. Не видим никога, не видим ништа осим огледала, не видим ништа осим свог одраза, не видим ништа осим себе. Поново се губим.

„Говори само о ономе што ти је јасно, иначе ћути. " Не, нећу више да ћутим. Не разумем, није ми јасно зашто бежимо из стварности, зашто смо постали отуђени, зашто избегавамо једни друге, док у врата нашег живота удара бол који наноси повреде свима у нашој околини, непрестано покушавамо кренути путем будућности, али нисмо ни свесни да тај бол куца све јаче и да сваког тренутка може ући. Необазирући се на то ми и даље покушавамо да идемо тим путем, сматрајући да је то пут храбрих, зато што само храбри смеју да гледају на његове трновите стазе, а да ни у једном тренутку не одврате поглед, јер само храбри смеју да иду трновитим путем знајући да их тај исти пут можда никада неће одвести

до звезда. Сматрамо да је то пут смелих. Питам се да ли је уопште вредно ићи тим путем сам, да ли је то пут којим човек сам може ићи. Безброј питања преплави моје мисли у потрази за одговором. Безброј неуспешних покушаја да одговорим на њих. Безброј пута сам поклекао и пао на том путу, изнова и изнова сам покушавао поново да закорачим, али сваки пут бих се оклизнуо и поново пао. Безброј покушаја да са мојим пријатељима кренем на тај пут, да буду поред мене, да буду уз мене, а ја их и даље не видим. Нешто се налази између нас, нешто нас поново раздваја. Још једно питање на које ја немам одговор.

Не, нисам као други. Не желим више да осећам страх од различитости међу нама, не желим више тај зид између нас, не желим више тај терет који носимо током нашег животног путовања. Да ли сте се икада запитали ко то са лакоћом гради те зидове које је тешко срушити? Да ли сте се икада запитали ко ствара тај терет кога је немогуће отарасити се? Наша похлепа, себичност и егоцентризам. Ми се не плашимо наших погрешних одлука и поступака, ми се плашимо туђег мишљења. Несвесно у рукама држимо штап којим терамо све људе од нас, штап који је толико дугачак да не видимо његов крај, али ни људе у нашој близини. Мени је сада све јасно. Наше животе је обузела досада и устајала свакодневница, пуни смо предрасуда, љубоморе и зависти. Ми смо ти који стварају завесу магле око нас. Ми смо ти који су несрећни. Ми смо ти који су сами. Ми смо тај штап који повређује сва бића око нас. Плашимо се да не изгубимо равнотежу коју смо стекли њиме, плашимо се да не паднемо, али не схватамо да смо ми већ оборени и лежимо на земљи, да смо заробљени у свету наших најлепших снова, али са повезом преко очију и не видимо ништа. Изгубљени смо, а све што је потребно да урадимо јесте да скинемо тај повез, прогледамо и видимо све што смо одувек хтели, да видимо наше снове како се остварују.

Можемо се пронаћи у Дучићевим речима: „Велика је несрећа кад човек не зна шта хоће, а права катастрофа кад не зна шта може. “ Управо тако, ми нисмо свесни својих могућности ако не покушамо да срушимо све баријере које нас спречавају да видимо људску доброту и лепоту живљења без предрасуда, да пустимо наш дух напоље и у потпуности будемо слободни. Ако је тама одсуство светлости, ако је зло одсуство доброте и ако је смрт одсуство живота, онда је бол присуство самоће.

Небројано пута се тај штап нашао између других људи и мене, а да тога нисам био ни свестан. Тог штапа више нема, нестао је оног тренутка када сам схватио да он представља све оно што ме раздваја од других, нестао је када сам сломио огледало које представља искривљени приказ моје личности и мојих поступака. Увек сам се

бојао да не изгубим особе које волим, да не повредим ни једно биће у мојој близини, а никада се нисам запитао постоји ли тамо негде неко ко се боји да не повреди мене, постоји ли тамо негде неко ко се боји да не изгуби мене; а сада заједно са својим пријатељима идем путем храбрих, путем среће који нас води до звезда. Не, не идем иза њих, јер их ја не пратим, не идем испред њих, јер их ја не водим, идем крај њих, јер им верујем, иду крај мене, јер ми верују.

Немања Ршумовић
Гимназија „Свети Сава“ Пожега
Ментор: проф. Ана Марковић

НА ВРХУ

ОГЛЕДАЛО

То смо ми. Та нека генерација која је учена да не прећуткује. Учена да има свој темперамент и своје ја. Учени смо да из наше унутрашњости избија самопоуздање и вера, да је свака наша далека и блиска мисао само борба. Где ћемо ми тако тихи у овај свет који нас чека отворених чељусти?

У тој јурњави за собом често знамо да саплетемо неког. Неко од нас и не окрене главу, а неко се чак врати и неколико корака уназад. Ипак, јако је важнода се боримо и да јуримо. Да јуримо за нечим бољим и светлијим. Свакако, није циљ да наша стаза буде посута крвљу туђих отворених рана за које смо ми заслужни, а нисмо способни да помогнемо да зацеле.

И када пређемо такву стазу, ми ћемо стићи до циља, али ипак нећемо бити победници. Није победник онај који за собом оставља само блато и бруку. Победник је онај који помогне губитнику да победи, па тај губитник стоји раме уз раме са њим на врху престола. Не може човек бити срећан ако нема са ким да подели срећу. Све је лепше и слађе када се са неким подели, па и срећа. Прави човек требало би да буде срећан онда када су и други срећни, а најсрећнији онда када помогне некоме да стигне до своје среће. Пут до звезда је трновит, али не и посут крвљу људи око нас, јер то нису наши противници, већ људи који бију исту битку као и ми. На врху има места за све.

Кад-тад ће неко повредити и нас. Ми ћемо бити ти који ће бити повређени. Тада ћемо видети како те ране боле и споро зацељују. Највише боле ране које су добијене од најдражих. Оштрица ножа драге особе не промашује срце.

Док сви пролазе поред нас и нестају у облаку прашине, указаће нам се слике свих оних које смо ми повредили. Неке од нас ће заболети, а неки ће наставити онако како су и до сада радили. Неки од нас ће неколико пута бити повређени и схватиће да та међусобна

ИМА МЕСТА

ОГЛЕДАЛО

битка није добра. Неки ће пакцелог живота падати, устајати и обарати друге. Избор је наш, до нас је. Ако се барем мало окренемо око себе и потрудимо се да не обарамо и газимо људе, онда су нам мање шансе да и ми будемо гажени.

Овај живот је као бумеранг. Коликом год силом опалимо у друге, истом том силом ће се одбити од њих, вратити тачно у нас. Зато чак и када саплетемо неког, баш ми треба да будемо ти који ће му помоћи да настави. Због тога би требало да изградимо један здрав однос са околином, да у звездама останемо уписани као једна умиљата генерација која има обзира и за себе и за друге, која шири љубав сваким кораком и поступком. Генерација која цени праве вредности и поштује сваку јединку у овој лудој борби. Да ли ћемо да волимо људе око нас и самим тим волимо себе, или понижавамо – до нас је.

Милица Миленковић
Гимназија "Бора Станковић" Ниш
Ментор: проф. Милена Манић

ДЕЛИМО КОМПЛИМЕНТЕ

Као што је човек биће које осећа, тако су и сва друга бића, попут животиња, осећајна и пуна различитих емоција. Наравно, најважније од свега је то да сви ми показујемо та осећања на другачији начин. Вероватно нам то не делује тако јер ми појам „биће“ посматрамо само кроз људе занемарујући све остало. Нико се никад није упустио у авантуру откривања правих емоција животиња, али оне нису ништа мање вредне од нас, ми их чинимо таквима.

Свако биће осећа и има осећања. Ниједно од нас није камен. Сви ми дишемо, сви постојимо. Многи, па могу рећи људи, јер просто друга бића немају свест као ми, знају како је то бити повређен, али ипак повређују. Не можемо рећи да је то нешто несвесно јер се увек истичемо као изузетно свесна створења. Па зашто се онда тако и не понашамо? Уместо да паметно искористимо моћ интелигенције, свести и разума, ми правимо штап којим повређујемо друге. Психички или физички. Разлике нема јер свако повређивање са собом носи једну врсту боли. Не повређујемо само једни друге, већ и оне који нису попут нас, бића без свести, која апсолутно нису и не могу бити крива ни за шта. Врло је битно да што пре уклонимо оклоп зла у које смо обучени и отворимо очи. Отворимо срце. Престанемо са повређивањем. Хајде да уместо увреда делимо комплименте. Хајде да престанемо да чинимо зло и срљамо у пропаст. Ми то не видимо, али тонемо. Уместо да се уздижемо на сваки начин, ми само тонемо све дубље и дубље, а свест о томе где смо, шта је са њом? Па нестала је кад и савест. Као да ју је неко ставио на длан и одувао распршивши је попут прашине. Предрасуде, ружне речи, неморално, зло, нечовечанство, лицемерје, себичност владају нама. Све ово нас вуче у понор. Ставља нас на ивицу провалије. Тиме повређујемо једни друге. Повређујемо животиње. Повређујемо околину. А разлога за то готово и да нема. Сваљујемо кривицу једни на друге, тражимо оправдање за своје поступке, храбримо се неким глупостима. А зашто само не размислимо на тренутак о једној ствари? Када је то за нешто нељудско имало икаквог оправдања? Када су почеле размирице међу свима? И најважније, зашто их не спречити? Међу

нама се гомилају ружне ствари уместо лепих. Влада хаос. Посвуда су издаје, преваре, похлепа. То су уједно и кривци ратова. Кривци помора људи. Уместо да користимо развој у сваком смислу да се ментално уздигнемо, ми само копамо рупу све дубље и дубље. Не знам да ли нам је дражи сукоб од савеза, не знам да ли нам је важнија мржња од љубави, похлепа од солидарности. Све ми се чини да јесте, али није ми јасно како и зашто.

Испред сваког бића је битно уклонити штап. Наравно под тим подразумевам похлепу, издаје, себичност, мржњу, бес, неморал, предрасуде, неверства. И не треба их уклонити привремено, већ заувек. Заувек и сваки вид зла треба да ишчезне како бисмо избегли повређивање икога.

Елиминисали бисмо пакао на Земљи. Мада, знатижељна сам. Ако постоји вид инспирације у злу, када би оно нестало, да ли би нестало писање? Можда би тако остали повређени писци, сањари. Људи који траже спас у инспирацији. Људи којима зло дође као вид мотивације да буду бољи. Шта би било са њима? Ако узмемо то у обзир, да ли је уопште могуће уништити повређивање? Да ли је могуће да сви останемо нетакнути, неповређени, спокојни? Потпуна неповређеност не постоји. То је неки вид савршенства које је достижно само у бајкама, у стварном свету нисам баш сигурна да је то могуће. Наиме, сва бића теже том савршеном, али будући да човек није савршено биће никада неће и не може досегнути савршенству. Вероватно, оно из истог разлога и не постоји. Можда и постоји, али нико смртан и обичан није успео то да утврди.

Свакако, начин да се избегне повређивање других је немогућ. Није могуће да нико не буде повређен. Свако од нас, свако живо биће у неком тренутку доживи пакао, а већ у следећем рај. Свако од нас има врхунце и тачке дављења. Али, преживи. Сви на крају преживимо, а управо то повређивање нас учини јачима и помаже нам да изградимо нашу личност. Просто, то чини наш живот. На крају крајева не би ни било занимљиво не бити повређен јер ко не искуси тугу, срећу сигурно неће. У будућности, сваког појединца очекује много различитих тренутака и некада нећемо бити у могућности да заштитимо ни себе, ни друге. Уверена сам у то да свет може изгледати застрашујуће и каткад ће бити и више од тога, али знајте да када се све чини очајавајуће, људи вас пронађу. Они добри људи. Можда вас неће успети заштити, али ће покушати, а то је оно највредније. У том тренутку ћете схватити да постоје пожртвовани и племенити људи .

Сматрам да је немогуће у потпуности уклонити штап зла пред сваким бићем, али увек, у свакој ружној ствари, дође неко посебан и промени вам свет. Да није лоших ствари, не би се дешавале ни оне најбоље. Да није лоших људи, не бисте пронашли ни оне

добре. Зато пустите савршен живот без падова и живите за савршене тренутке после тих лоших ствари. Живите јер волите живот, ма какав да је, јер запамтите, свако лоше носи нешто најбоље са собом. Запамтите то и чекајте то ваше најбоље да вас одбрани од свега и свих и покаже вам колико је свет једно лепо место створено за свакога.

Катарина Кнежевић,
Гимназија „Таковски устанак“
Горњи Милановац
Ментор: проф. Снежана Зимоњић

Infinitiv - centar za učenje stranih jezika

Kursevi engleskog i slovenačkog za decu, tinejdžere i odrasle!

Đorđa Stanojevića 9a,
Belville, Novi Beograd

064/02 444 23
www.infinitiv.rs

ТЕМА II

УЉУДНОСТ ОСВАЈА СРЦА, ЛЕПО ПОНАШАЊЕ ЈЕ НАКИТ ЖИВОТА, А СВАКИ УГОДАН ИЗРАЗ ПОМАЖЕ ЧУДЕСНО И ОДМАХ

Драган Раденовић, *Другарство*
100 × 70 × 30 цм, бронза

SMIJEŠILA MU SE LICEM I OČIMA I USNAMA

Trčala
Je
Iz svoje majke
Preko njihovih ruku
Zapela je
Za
Ugao
(Sjedio je između zgrade koja je bila crvena i zgrade koja je bila žuta, sjedio je između zgrada i puštao svoja koljena da puste ljude da prođu, da ih gledaju, koljena ljudi koji prolaze gledala su njegova koljena i njegova su koljena gledala u njih, u nebo, u usta, u noge koje su trčale.)

Crven
Žut
Negledan
Ugao
Gledao je
U
Noge
U
Oči
Nosila je svoje oči
Na suncu
Bez neba
(Primio je njezine oči i smiješak u njima ozbiljno, ponizno, rukama punim ostalih osmijeha, ostalih očiju koje su se zaustavile na njemu, suočile se s njegovim koljenima i izašle iz njega, izašle iz uglova i nastavile nogama daleko, dalje od uglova, na sretnim, pokretnim koljenima. Gledao ju je, s obrazom napunjenim riječima i s obrazom bez ičega u njemu.)

Ponudila mu je
Svoje
Oči
Uzela je svoje
Oči
Usne je ostavila
Izvijene
Prema
Crvenom i žutom i
Stavila
Ih je
Svoje oči
Zagrijane
Među noge
Noge su je skupljeno
Gledale
U oči
(Smiješila mu se licem i očima i usnama izvijenim prema obrazima, prema suncu. Njegova su se koljena smiješila njoj.)

Napravila je
Svoja koljena
Sagnutim
Približila
Je usne
Njegovima
Usne su bile

OGLEDALO

Izvijene
Prema nebu
Iznad sunca
Prema licima ljudi
Prolazili su
Nesagnutih koljena
(Sjedio je između zgrade koja je bila crvena i zgrade koja je bila žuta i dopustio joj da pogleda njegova koljena, da promatra njegove ruke, da iskuša njegove oči. Ona mu se smiješila dok ga je ispitivala, dok je gledala koljena o koja je zapela očima iza ugla i sada im se smiješila.)

Izvilo se
Između njegovih
Očiju
Otvorilo se
Između njegovih
Usana
(Dopustio joj je da mu se smiješi. I on se smiješio njoj. Smiješio se njezinom osmijehu, odrazu crvenog i žutog i koljena koja su se pokretala i koja to nisu mogla i koja su sjedila i gledala ispred njezinog nasmiješenog lica. Lice joj je bilo otvoreno dobrotom. Lice joj nije bilo zatvoreno suzdržanošću pred koljenima ostalih.)

Smiješeći se
Ušla
Je
U njega
Otvorilo se
Između njegovih
Usana
Stvorila je
Izvijeno
Između njegovih
Očiju

I
Smiješeći se
Ulazeći u
Njega
Trčala je
Preko
Koljena
Ostavljajući oči
Otvorenima
Oči su gledale za
Njezinim
Nogama
Koljena su ostala
Među crvenim i
Žutim
Otvorena
Nasmiješena
Između

Sebe

Smiješeći
Se
(Sjedio je između zgrade koja je bila žuta i zgrade koja je bila crvena. Njegova koljena nisu gledala ni u što.
Sjedio je i smiješio se, otvoren, praznih ruku.
Trčeći, ušla je u njega osmijehom, u ljude koji je bio jedan, u čovjeka je ušla svojom uljudnošću, svojim nezaziranjem i ostavila ga otvorenog novoj uljudnosti. Pustio je svoja koljena da sklope oči, da prestanu gledati, da ostanu sjediti i otvore sebe. Koljena su se sjedeći smiješila prema nebu.)

Katarina Tuftan
Gimnazija „Andrije Mohorovičića“ Rijeka
Mentor: prof. Biljana Valentin Ban

LA CORTESIA VINCE I CUORI FINCHÈ IL BUON COMPORTAMENTO È IL GIOIELLO DELLA VITA E OGNI GENTILE PAROLA AIUTA MERAVIGLIOSAMENTE E SUBITO

Entrare nella gente col sorriso

Correva
Da sua madre
Tramite le loro mani
È inciampata
Dietro
L'angolo.
(Era seduto tra un edificio di color rosso e un edificio di color giallo, era seduto tra gli edifici e permetteva alle proprie ginocchia di lasciare passare la gente, gli permetteva di guardarle le ginocchia della gente che passava guardando le sue ginocchia e le sue ginocchia guardavano loro, il cielo, la bocca, le gambe che correvano.)

Rosso
Giallo
Non guardato
Angolo
Guardava
Le gambe
Gli occhi
Lei portava i suoi occhi
Nel sole
Senza cielo.
(Ha accettato i suoi occhi ed il loro sorriso seriamente, umilmente, con le mani piene di altri sorrisi, altri occhi che si sono fermati su di lui, si sono incontrati con le sue ginocchia e sono uscite da lui, uscite dagli angoli e hanno continuato coi piedi lontano, più lontano dagli angoli, sulle ginocchia felici e mobili. La guardava con la guancia piena di parole e con la guancia senza niente.)

Gli ha offerto
I suoi occhi
Ha preso
I propri occhi
Ha lasciato le labbra
Curvate
Verso
Il rosso ed il giallo
E li ha messi
I suoi occhi
Scaldati
Tra le gambe
Le gambe l'hanno
Guardata radunate
Negli occhi
(Gli sorrideva con la faccia e gli occhi e le labbra curvate verso le guancie, verso il sole. Le sue ginocchia sorridevano.)

Ha fatto
Le proprie ginocchia

LO SPECCHIO

Chinate
Ha avvicinato
Le labbra
Alle sue
Le labbra erano
Curvate
Verso il cielo
Sopra il sole.
Verso le faccie della gente
Passavano
Dalle ginocchia non piegate.
(Era seduto tra un edificio di color rosso ed un edificio di color giallo e le ha permesso di guardare le proprie ginocchia, mani, di tentare i suoi occhi. Lei gli sorrideva mentre lo interrogava, mentre guardava le ginocchia su di lui ha inciampato con gli occhi dietro l'angolo e adesso gli sorrideva.)

Si è curvato
Tra i suoi occhi
Si è aperto
Tra le sue
Labbra.
(Le ha permesso di sorridergi. Anche lui le sorrideva. Sorrideva al suo sorriso, alla riflessione del rosso e del giallo e delle ginocchia che si muovevano e che non potevano farlo e che erano sedute e guardavano davanti il suo viso sorridente. Il suo viso era aperto dalla bontà. Il suo viso era chiuso dalla ritenutezza davanti alle ginocchia degli altri.)

Sorridendo
È entrata
In lui
Si è aperto
Tra le sue
Labbra
Ha creato
Il curvato
Tra i suoi
Occhi
E
Sorridendogli
Entrando in lui
È corsa
Attraverso
Le ginocchia
Lasciando gli occhi
Aperti
Gli occhi guardavano
Le sue gambe
Le ginocchia sono rimaste
Tra il rosso ed il
Giallo aperte
Sorridenti
Tra se stesse

Sorridendo
(Era seduto tra un edificio che era giallo ed un edificio che era rosso. Le sue ginocchia non guardavano niente. Era seduto e sorrideva, aperto, dalle mani vuote.
Correndo è entrata in lui col sorriso, nella gente che era solo uno, è entrata nell'uomo con la propria gentilezza, con la propria non ripugnanza e l'ha lasciato aperto alla nuova gentilezza.
Ha lasciato alle sue ginocchia di chiudere gli occhi, di smettere guardare, di rimanere sedute e di aprirsi. Le ginocchia sedute sorridevano verso il cielo.)

Katarina Tuftan
Gimnazija „Andrije Mohorovičića“ Rijeka
Prof. Italijanskoga jezika:
Larisa Karlić Franjković
Prof. Hrvatskoga jezika:
Biljana Valentin - Ban

МАГНЕТИ ЗА ЉУДЕ

Човек добија оно што од себе даје. Дела су та која о њему говоре. Начин понашања одраз је васпитања и чистоте срца и душе. Леп гест и лепа реч могу некоме улепшати дан. Родитељи су нас учили томе с разлогом.

Питаћу вас, шта видите кад погледате слику на којој сте још увек само дете? Мало, насмејано дете с рупицама на образима. А шта видите када се данас погледате у огледало? Да ли вас је нечега стид? Да ли је то дете израсло у особу каква би му се свидела? У данашњем свету, у коме се брзо живи и још брже умире, у коме је "време новац" и свако гледа само себе, а пристојност постаје све ређа појава, колико сте спремни да поклоните пажњу људима око себе и учините их срећним? Да ли "бити успешан" значи само бити остварен у послу? Или је то нешто више?

Пада киша. Дан је суморан и хладан, а загушљив ваздух стеже плућа. Ходајући, размишљате о свим пословима које треба обавити, неиспавани сте, уморни, нервозни… "Добар дан! Како сте данас?" Поскочите на звук туђег гласа и схватите да је то само ваш комшија. Видите осмех вама упућен и одједном вам дан и није толико лош. Осетите топлину. Радосно узвратите поздрав и наставите својим путем, својим послом, са смешком на лицу. Сивило око вас почиње да бледи.

Улазите у канцеларију пуну уморних лица. Чујете гунђање, осетите нелагодност око себе, али ви се и даље смешкате. Прилазите једном колеги и питате га жели ли кафу. Упутите му осмех и добијате један. Управо сте лепим гестом орасположили једну особу. Као што сте лепом речју недавно орасположени и ви сами. Ускоро примећујете како је све више осмеха. Схватате ли како једна лепа реч, попут чуда може потпуно променити оно што сте затекли?Како једно срећно срце може унети топлину у многа друга? Дан постаје све бољи.

Радно време приближава се крају. Пакујете се и облачите капут, једва чекајући да дођете кући. Излазите напоље. Хладноћа и влага увијају се око вас попут змија, али вас не дотичу. Ваше срце је испуњено. Дан на послу никад није био лакши. Пешачите с рукама у џеповима, певушећи неку веселу мелодију. Пролазите поред младог пара и осмехнете им се. Настављате даље знајући да су се окре-

нули за вама. Да ли из збуњености, зачуђености? Није ни важно. Ви несебично поклањате осмехе ширећи срећу.

Стижете до зграде у којој живите и на улазу видите ниску баку сребрне косе и молећивих очију која се због бројних пуних кеса бори да нађе кључ од улаза. Притрчавате и отварате јој врата. Узимате кесе и кажете да ћете јој помоћи. Погледа вас изненађено својим светлим очима, а онда јој на лицу осване нежни осмех. Помислите како сада изгледа много млађе и здравије него када сте јој тек пришли. Све време вам се захваљује на помоћи и кад стигнете до њеног стана, пуни вам шаке воћним бонбонама. Заједно се смејете због неке приче из њених млађих дана. Ви се надовезујете својим смешним искуством из детињства. Убрзо схватате колико је времена прошло у причи, али вам није жао. Нисте могли ни да замислите да ћете се тако лепо испричати с неким кога сте годинама само сретали на улици.

Будите се ујутру, а на мобилном телефону вас чека порука. Оне колеге које сте претходног дана усрећили, сада вас зову да заједно изађете на дружење. Убрзо вам и на врата долази она иста бака са свежим колачима и кафом. И широким осмехом. Иако живите сами, више нисте усамљени. Живот је добио боје.

Кажу да лепо понашање, попут накита, привлачи људе. Што му је већа вредност, више ће људи привући. Чему се вредност заиста придаје у данашњем свету? Материјалне ствари вас неће усрећити ако сте сами. Како би и могле ако немате с ким да их поделите? Права вредност налази се унутра, у срцу и души. Ако ту вредност негујете и несебично је делите, освојићете многа срца, измамити бројне осмехе и склопити више пријатељстава него што мислите да је могуће. Као дете, родитељи су вас учили лепом понашању. То дете треба да живи у вама и задовољно вам се смешка из огледала.

Нера Давидовић
Земунска гимназија Земун
Ментор: проф. Нада Караић

ОСМЕХ ЈЕ НАЈЈАЧИ „ВЕТАР У ЛЕЂА“

У свакодневном животу окружени смо многим људима. Неке бисмо волели мало боље да упознамо, неке жалимо што смо икад и упознали, с некима волимо да проводимо време, са некима не. Ретке су оне особе које су увек уз нас, чак и кад је најтеже и упркос свим препрекама. Оне нас увек орасположе својим широким осмехом, топлим загрљајем и искреном речју подршке. Без њих ни наш живот не би био исти.

Добар човек ће се издвојити од великог броја лицемерних и себичних људи својим врлинама. Показаће им да за доброту није потребно много. Човек уљудним понашањем не мора скретати пажњу ничим екстремним, већ само треба да буде оно што јесте. Плениће својом искреношћу и једноставношћу, а опет посебношћу, на свој начин. „Лепа реч и гвоздена врата отвара. ” Једна лепа реч изговорена у правом тренутку може нам променити цео дан и учинити га непоновљивим. Лепо понашање не значи само културно отворити врата особи која жели да уђе у зграду или лифт. Недостаје и искрен осмех пун учтивости и поштовања. Брзо се препозна разлика између оваквих и лажних осмеха, а оне најискреније ће наше срце дуго памтити и неће их брзо заборавити. Када наступе дани туге и разочарења, речи „Добро јутро, како сте?”, сасвим обичног странца, значиће нам много и помоћи нам да бар на тренутак скренемо мисли са ствари о којима не желимо да размишљамо. Све ово може нам помоћи да схватимо колико је овај живот чудесан и леп, па макар понекад и не изгледао тако. Човек, често, није сигуран коју би реч употребио да искаже оно што жели. Не постоји реч која би могла да опише његова тренутна осећања. У том тренутку ће све те речи стати у само један топао загрљај и све ће постати јасније.

Искрен загрљај може нас извући и из највећих проблема у животу, дати нам „ветар у леђа” да наставимо даље и мотивисати да остваримо животне циљеве. Такви загрљаји су ретки и не можемо их очекивати од било кога. Очи никад не лажу и поглед говори више од хиљаду речи, али неће сваке очи „бринути” о нама кад је

тешко, неће им бити толико важно да нас „утеше и насмеју. ” Врло је мало оних којима можемо све да кажемо, без страха да ће нас осудити, а још мање оних којима не морамо ништа да кажемо, а који ће нас разумети.

Спознаће наше емотивно стање и осећања. Сваки поглед који је пун наде, жеље за успехом, разумевања и који носи лепоту ишчекивања неочекиваног има задатак да нам у нашем животу покаже и његову светлију страну. Ништа не може заменити брижан поглед мајке на њено дете која као да га милује својим крупним очима и штити од сваког зла. Речи које су „празне”, без довољно емоција и разумевања немају толики значај. Није тешко ни препознати, јер ти људи зраче посебном енергијом која не остаје неприметна. Тада неће доћи до изражаја и занемариће се и спољашњи, физички изглед појединца јер лепота је пролазна, док су наша деца, која ће једног дана остати и кад нас не буде, вечна.

Уљудност може освојити свачије срце било смекшано љубављу и пажњом, или очврснуто тешкоћама живота. Најлепши накит који може неко имати нису комади племенитих метала, већ лепо понашање јер шта вреди златни ланац уколико особа која га носи има камен уместо срца.

Невена Милошевић
Девета гимназија
„Михаило Петровић Алас”, Београд
Ментор: проф. Невена Грујичић

галерија КУЛОАР
математичка гимназија београд
ГОДИНА!

МГ часопис - Галерија КУЛОАР
(2013)

ТЕМА III

ЧОВЕК НЕ СМЕ ДА СЕ ЗАДОВОЉАВА САМО РАДЕЋИ ОНО ШТО ЈЕ ДОБРО, ВЕЋ МОРА ДА СЕ ТРУДИ ДА ТО ЧИНИ НА ЉУБАК НАЧИН

Драган Раденовић, *Крст је срце крста*
74 цм, бронза

РЕЦИПРОЦИТЕТ ЉУБАВИ

Бог је, приликом откривања Мојсију на Синају, први пут у историји цивилизације, објавио недвосмислене и универзалне законе моралног поступања, који су у свако време и за сваког актуелни. Почев од најједноставнијих друштава до данас, од праисторије до савременог доба, од првог човека до човека технологије, од античког па до модерног доба, правила понашања и норме били су неопходни за складно, нормално и уређено функционисање једне заједнице, која би у супротном изгледала хаотично. Због тога је друштво најпре осмислило неписане, усмене, али недуго потом и много прецизније писане норме. По мом мишљењу, просто наведена правила су осмишљена и са једном дубљом намером – да нас науче љубави и правом животном путу.

Дефиниција морала би била да је то скуп правила, закона и обичаја који омогућавају развитак појединца и друштва уопште, али који је временом подложан промени. Данас често сусрећемо људе који су строго морални, који се стриктно придржавају задатих начела, ма у каквој животној ситуацији се нашли. За њих, морал је део свакодневног живота, неретко и једини прави смисао постојања на Земљи, због чега се они називају и моралисти. Такви људи се труде да чине што више добрих и хуманих дела другима, што је поново у складу са општељудским системом вредности. Њихово делање је у складу са деонтолошком етиком, коју заговара Имануел Кант јер схватају да је дужност основно полазиште за одлучивање и мишљење. Међутим, у нашем моралном делању мора постојати и једна неопходна димензија, без које би оно изгубило или потпуно променило свој смисао, а то је, наравно, љубав.

Да бих објаснио зашто је без љубави морал бесмислен, морам прво подробније да објасниш своје схватање доброг у људском понашању. У данашње време, човек врло често чини добро дело уз два потпуно погрешна размишљања о истом. Прво бих назвао трговина љубављу, јер човек који преко доброг дела даје љубав, захтева реципроцитет, односно за узврат жели ако не већу, онда бар исту љубав од других. Схватајући ствари на овај начин, заборављамо Христове речи да морамо волети све и свакога безрезервно и свим срцем. Други вид сагледавања доброг дела јесте да ми уопште

и не осећамо искрену љубав према ономе коме добро дело и чинимо, већ то радимо да бисмо се ми пријатно осећали. Овакво поимање ствари у суштини је утилитаристичког етичког становишта, потеклог од идеја Џ. С. Мила и Џ. Бентама, јер на наше акције гледамо као на добре, ако и само, ако нам оне доносе личну срећу и корист. У ствари, у овој ситуацији желимо себи да учинимо задовољство гледајући на друге људе као на предмете који нам служе за самозадовољење, односно показујемо најдубљи вид егоизма. Ако се деси да нам се небо отвори јер смо живели потпуно хришћански: редовно постили, исповедали се, причешћивали се, празновали крсну славу и друге празнике, то никако није нашом заслугом. То је само израз неизмерне и недокучиве љубави Божије.

С друге стране, постоје и људи који се непрестано труде да покажу своју племенитост и доброту, кад год су у прилици за то. „Препоштен- непоштен, предобар- недобар“, речи су једне пословице Вука Стефановића Караџића, која нам говори да ће свако посумњати да се иза таквих људи не крије искрена доброта, већ нешто сасвим друго. То може поново бити знак самовоље или чак неког вида зависти. Наравно, има и људи који су као прави свеци, али они немају потребу за доказивањем, то јест нису наметљиви. На крају крајева, Бог је тај који зна да ли смо ми били искрени у свом делању, не морамо и не можемо се крити од њега. Сигуран Сам да је и чак човек, негде дубоко у подсвести, свестан на који начин је и с којом поступио намером.

На самом крају, желим да истакнем да је етика, као наука о моралу, одличан васпитач људи јер нас приближава љубави Божијој. Добрих дела никада не можемо учинити довољно и никада не можемо бити савршени као Христос, али вечно стремећи ка љубави и Богу, са непоколебљивом вером и свакодневним трудом, напредујемо као личности, за шта ћемо бити праведно награђени у животу после смрти. Бог, који је створио живот из љубави према људском роду, очекује од нас истрајност и упорност у животу као потврду наше љубави и поштовања према Њему и према животу. Када почнемо да радимо све са радошћу, љубављу, на љубак начин, онда нам више нису потребни никакви закони. Тада настаје савршенство на Земљи.

Валеријан Матвејев
Земунска гимназија Земун
Ментор: проф. Зорица Перовић

ХРАБРО СЛЕДИ СВОЈЕ СРЦЕ

Постављам питање себи одакле потичу наше мисли, речи и дела. Којим редом и на који начин се једна у другу претачу? Непрестано изговарамо „Опростите", „Волим те", „Могули некако помоћи?", „Извини", „Биће добро" и остале, рекло би се, добронамерне фразе. Шта после њих заправо следи, да ли пуко чињење онога што смо изговорили или остаје само назнака тога да ће мо нешто учинити.

Која је скала на којој се мери "добро дело" и ко поставља параметре да је оно заиста то? Премотавам ситуације, догађаје и људе у њима. Посматрам себе у томе. Чиме сам заправо мерила „добра дела", она која сам чинилаи она која сам прихватала. Заправо, дајући и примајући, никада нисам ни размишљала о „јединици мере", начину, нити преиспитивала учињено. Све је већ одавно било уклопљено у форму "тако треба" и "то се подразумева".

Размотримо форму. Форма као таква, потиче из ума, који по својој природи воли да усваја, пресликава и користи већ испробане обрасце и уверења. Следи и воли научене лекције кроз васпитање родитеља, школе, „коректног понашања", религију или медије. "Чини добро, добро ће ти се вратити" је реченица са којом одрастамо и са којом се не размишљајући стапамо. Никада нас нису учили разлогу и начину чињења истог. А, заправо, ту је кључ сваке мудрости и среће. Не у самом чињењу.

Најчешће то "добро" чинимо из страха да нам се не врати лоше или пак из инстинктивне потребе да се докажемо и потврдимо како другима тако и себи. Не заборавимо и ону највећу животну кочницу, звану очекивање. Константно очекивање; када, на који начин, и од кога ће нам живот вратити нашу услугу. Е, управо због тога живот често не врати или врати, али на потпуно супротан начин.

Заправо, заборавили смо мерну јединицу по којој живот вреднује „дела" јер увек је и једино мерна јединица откуцај срца, нашег

или туђег, суза потекла из саосећајности и онај готово неприметан дрхтај руке која прима или даје. Благо поигравање у угловима усана када осетимо понизност и доброту. А онда, када из срца потекне доброта, ниси у форми, већ потпуно отворен, захвалан и рањив. Као такав из срца дајеш и једино из њега можеш и примити, а љубак начин следи дело.

И онда не очекујеш, не чиниш ништа зато што „то тако треба, ” и не мислиш да ти тиме расте вредност.

Једноставно чиниш и храбро следиш своје срце. Сада то знам и чиним, на себи љубак и својствен начин. Из СРЦА!!!

Наталија Дамјанић
Гимназија „Борислав Петров Браца“, Вршац
Ментор: проф. Снежана Ђенић

НЕИСКРЕНО И ДОПАДЉИВО ДАРОВАЊЕ

Да ли је боље радити добре ствари од срца, али не на љубак начин, или неискрено, али допадљиво? Да ли потврдан одговор на ово питање ниподаштава напоре да се чини исправно уколико није лепо упаковано?

Може се признати да у томе има трунке истине и да љубазност и осмех могу да направе значајну разлику. Међутим, морамо се сложити да је чинити добро не придајући пажњу наступу боље него не чинити добро уопште. Ономе коме је помоћ потребна, углавном, неће бити од важности да се од тог дела направи спектакл, ни изблиза колико нама самима, или пак посматрачима до чијег погледа нам је толико стало. Такође нас је лако заварати лепотом и сјајем, јер блиставо паковање може служити да прикрије неискрене намере.

У данашње време, са изданком друштвених мрежа ми смо, свесно или не, склони да градимо други, имагинарни идентитет, изузетно идеализован. Чак му и дајемо предност над својим искреним лицем, гледајући око себе само савршенство и у страху прикривајући сопствену истину. Живећи лажан и лицимеран живот губимо увид у суштину. Чак и ако то не планирамо на почетку, лако је изгубити се у јурњави за поштовањем и прихватањем од стране других људи и заборавити смисао и праву поенту добрих дела, пасти у површност.

Ово је љупко украсио Достојевски: "Ако при свакој пријатељској услузи одмах помислиш на захвалност , онда је ниси даровао, већ продао" , а искрена доброта не познаје трговину.

Треба се с времена на време подсетити да је харизматичност дар који не поседује много људи. С обзиром на то, праведно би било да одлучимо да зажмуримо на једно око у циљу уважавања искрених намера исправног срца, као и да више пажње поклањамо труду да се чине добра дела, него да она изгледају и звуче лепо.

Мина Милановић и **Ирена Столић**
Математичка гимназија Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

2. БЕЛЛИСТ – ПАНОРАМА

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА 2016/2017.

Драган Раденовић, *Император Галије, рођен у данашњој Србији* 60 цм, полиестер

ПОЗДРАВНИ ГОВОР

др Јасне Барјактаревић

(170 година Зрењанинске гимназије)

Испричаћу вам једну причу.

Шетао човек шумом и наиђе на орлово јаје, узме то јаје и стави га у кокошињац заједно са осталим јајима. После извесног времена, мали орао се излегне као и мали пилићи. Радио је исто што и они, кљуцао је по дворишту, лепетао крилима и шетао заједно са њима. Једног лепог сунчаног дана, мали орао подигне главу и на небу угледа раскошну птицу: раширила крила, лебди небом. Гурну кокош до себе и упита – ко је оно? Кокош лењо погледа и каже – то је орао, краљ птица, њему припада небо, а нама, кокошима, земља. Орао је још извесно време задивљено гледао у ту птицу, осетио је адреналин, жељу, крв је кренула да кључа, било је нечег посебног у том призору. Гледао је док птица није отишла, а онда спустио главу и наставио да кљуца зрневље по дворишту. Након неколико година је умро, никад не сазнавши ко је у ствари.

Задатак професора је да открива орлове у нама. У животу успемо, јер имамо некога да каже: полети, можеш, другачији си, знаш, крени и не страхуј! Ја сам зато данас овде, да после 30 година кажем једно велико хвала гимназији и својим професорима. Јер сам у гимназију ушла као уплашени петнаестогодишњак и девојчурак, а изашла сам подигнуте главе као неко ко је научио и дао тежину имену и презимену. Изашла сам као неко ко се није плашио непредвидивих дубина знања, јер сам у гимназији научила да могу, знам, умем и хоћу. Професори су ме научили да је живот једна непрекидна трка са препонама у којој је циљ несебично дељење и давање себе другима. Научили су ме да је љубав једини појам који се дељењем умножава.

Постала сам професор, јер сам желела да личим на оне који су својим несебичним давањем себе у овој гимназији уткали свако слово у моју биографију у 30 година посвећених науци, као и некој

другој деци. Постала сам професор због својих професора, који су ме научили да је професор титула коју само одабрани умеју да носе. И зато, кад и за 10, 20, 30 или 100 година, будете позвали неког од нас, знајте да ћемо сигурно доћи. Јер ће и за 100 година бити оних који ће желети да кажу хвала вама и гимназији која је све створила.

др Јасна Барјактаревић
„Пут“, Зрењанинска гимназија, Зрењанин
Директор: Милан Радаковић
Уреднице: проф. Александра Суботић
и проф. Душица Митић

(ДРУГА НАГРАДА)

„Пут“
Зрењанинска гимназија, Зрењанин

ЗЕМЉА ЈЕ РАВНА ПЛОЧА?

Знате ли у чему је разлика између правца и смера? А шта тврди други принцип термодинамике? Ко садржи троструку везу између угљеникових атома: алкани, алкени или алкини? А да набројите хронолошки геолошке периоде Земље?

Ако знате одговоре на постављена питања, а требало би да знате, спадате у ред научно писмених људи. Честитам.

Интернет је најдемократскија творевина двадесетог века – доступна свима и намењена свима. Количина информација на њему је скоро неограничена и креће се од тривије до озбиљне науке, али нажалост на њему можете наћи и обиље нетачних и непроверљивих тврђења. Укуцате ли у свој претраживач појмове flat earth/равна земља, добићете двадесетак милиона понуђених линкова на ову тему. Вероватно сте мејлом добили обавештење типа „морате погледати!“ или вам на фејсбуку искочи обавештење „шокантно, истина коју су крили од вас!“ а придружени линк води ка тексту или чешће видеу који „доказује“ да је планета Земља равна плоча.

Кренимо стога редом.

Да је Земља равна плоча, било је преовлађујуће мишљење међу филозофима пре 6. века п. н. е. Ту равну плочу су, у зависности од тога о којој се култури ради, носили змајеви или корњача на чијем оклопу су четири слона придржавала Земљу на својим леђима или је само као диск плутала у океану (који је лебдео у празном простору!?). Од Аристотела почињу да се шире ставови да је Земља сферног облика. Ератостен је 245. године п. н. е. израчунао полупречник Земље користећи елементарну геометрију мерењем дужине сенке коју прави штап у Александрији док истовремено у 800 километара удаљеној Сијени сунчеви зраци падају нормално на Земљу осветљавајући воду на дну бунара.

Дакле, 24 века имамо експериментално потврђену теорију да је Земља сферног облика, или, да будем прецизнија, Земља је сфероид (лопта мало спљоштена на половима).

Довољно је само да погледамо објекте на небу (планете и звез-

де), чак и најједноставнијим телескопом, и видећемо да су они лоптастог облика. Зашто би наша планета била једини изузетак?

Модерна пседудонаучна удружења „равноземљаша“ јављају се половином 19. века у Енглеској и 20. века у САД. Број чланова ових друштава није премашио неколико хиљада, али је њихово присуство на интернету врло раширено. Сваким вашим кликом на њихов домен или видео на јутјубу, зарађују озбиљан новац за ширење својих погрешних теорија.

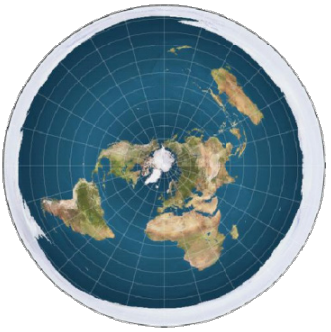

Први им је аргумент да не постоје слике Земље из свемира на којима се није интервенисало. Што је делимично тачно, али не са намером да будемо преварени. Прве слике Земље потичу из шездесетих година прошлог века, снимане камерама које су радиле као скенер и сликале траку по траку које су онда уклапане у целину. Савременим камерама снима се светлошћу из различитих области спектра, па се те фотографије суперпонирају тј. „слâжу“ једна на другу, јер се тако јасније виде детаљи. То је интервенција на којој раде научници. Како је онда могуће да ниједна фотографија из свемира не показује њихову Земљу облика фризбија? Равноземљашка Земља је диск у чијем је центру северни пол, док је опасана слојем леда Антарктика који чува воду океана да не исцури преко обода диска.

Други аргумент је да је линија хоризонта увек равна, одакле год гледали. Тачно, али је то само зато што смо ми и наше видно поље веома, веома мали у односу на величину Земље. Као доказ да нема закривљености, наводе снимак веслача са растојања од десетак километара у равном каналу Олд Бедфорд. Шта мислите, да ли се закривљење може видети, ако знамо да је пречник Земље 12 800 километара?

Равноземљаши тврде да зраци са Сунца нису паралелни, што би значило не само да је Сунце јвеома далеко (приближно 150 милиона километара), већ да је звезда пречника 50 km (тачно је око 1, 4 милиона километара) која кружи око центра диска на само 4800 километара висине. (слика FE модел). Сунце и Месец круже око

центра диска Земље, чиме су објаснили смену дана и ноћи. А шта је са сменом годишњих доба? Да би то објаснили, увели с претпоставку да та кружна путања није паралелна површини диска, већ врши прецесију (као кретање чигре док се не усправи). Ако је то тако, гравитациона сила би се мењала кад год нам се Сунце приближи, па би тежина свих тела на површини варирала у зависности од близине Сунца.

Знате ли да се залазак Сунца са врха највише зграде на свету види 2 минута касније него кад сте у приземљу? Како објаснити ово, ако је Земља равна?

Наука је измерила да је температура на површини Сунца око 6000 степени. Ако је Сунце на 4800 километара изнад Земље, колика би онда температура била код нас? Иначе, геостационарни сателити круже око Земље на приближно сличној висини. Што се не отопе или сударе са Суцем?

Модел равне Земље никако не би могао да објасни магнетно поље Земље, па ту тему избегавају. А управо је то магнетно поље оно захваљујући чему је живот на Земљи могућ, јер нас штити од погубног дејства космичких зрака.

Модел равне Земље не може да објасни појаву поларног дана који траје 24 сата. Нити појаву Месечевих мена. Не може ни да објасни, оно што је лако видљиво, да се на северној Земљиној хемисфери звезде крећу од истока ка западу, а на јужној у супротном смеру. Становници Аустралије никад не виде Северњачу, док ми у Новом Саду никад не видимо сазвежђе Јужни крст.

Вешто манипулишу бројкама. Нпр. тачке на екватору Земље се крећу огромним брзинама од 1670 km/h и тврде да би онда све одлетело са Земљине површине, да је Земља ротирајућа лопта. Та бројка је велика због великих димензија Земље, али се заборавља да се Земља дневно једном обрне око своје осе. Станите усправно и почните да се окрећете око своје вертикалне осе тако да вам треба цео дан за то. Не изгледа тако брзо, зар не?

Ово су били само неки најочигледнији научни аргументи за оповргавање будаластих теорија о Земљи као равној плочи.

Гордана Беквалац
Професорка физике
„Гимназијалац“,
Гимназија *Светозар Марковић*, Нови Сад

Директор: Татјана Вукадиновић
Главни и одговорни уредник:
проф. Милена Маричић

КИЧ И ШУНД У СВЕТУ ОКО НАС

Упетак, 22. априла 2016, у малом дворишту наше школе одржан је маскенбал на тему кича. Идеја за овај догађај потекла је на часовима социологије, са жељом да се знање стечено из ове области примени и интерпретира на нешто другачији и креативнији начин.

Да је кич неодољив и веома инспиративан, потврдило је и велико интересовање ученика и професора Гимназије који су се потрудили да својим маскама одговоре на задату тему. Посматрајући њихове креације, лако бисмо могли закључити да је кич бљештав, упадљив и често забаван, као и да се његова суштина може изједначити са неукусом.

Реч „кич“ (kitsch) је немачког порекла. Настала је од глагола „kitschen“, што значи „склепати“. У литератури се први пут помиње око 1860. године, као израз за лошу робу, тј. фалсификат који се продаје. Под овим појмом данас се најчешће подразумева нисковредно стваралаштво са уметничким претензијама, то јест лоше реализована уметничка замисао. По правилу, кич подилази неразвијеном укусу широких маса, јер је његов основни циљ да се допадне, прода и донесе профит својим творцима.

Кич постоји у свим гранама људског стваралаштва. Поред уметности, можемо га препознати у архитектури, уређењу ентеријера и екстеријера, али и у науци и религији. С тим у вези, у оквиру маскенбала приказана је и изложба предмета који представљају кич у свакодневном животу (неокич тј. гаџет), као и изложба фотографија која приказује кич у архитектури.

Иако је кич постојао и постоји у свим временима и облицима друштвеног уређења, велики број социолога сматра да је најзаступљенији и слабо развијеним друштвима, као и у периодима изражене економске кризе. С тим у вези, није необично што су нашим ученицима прве асоцијације на овај појам везане за „звезде“ деведесетих година прошлог века. „Жестоки момци“, фолк певачице и тзв. старлете, као и звезде венецуеланских и турских серија, прошетали су те вечери нашом школом, показујући нам шта је и како заправо изгледа кич и шунд у свету око нас.

Иницијатор овог догађаја била је професорка социологије, Светлана Стојановић. А помоћ у организацији пружио јој је Владимир Живановић, професор грађанског васпитања.

Шта је шунд?

Реч шунд је такође немачког порекла и означава кич у књижевности. Из тог разлога често се у свакодневном говору може чути израз „шунд литература“. Као најбољи пример кича и књижевности наводе се љубавни романи, тзв. „љубићи“, или текстови фолк песама – наглашено сентиментално стваралаштво које не захтева никакав мисаони напор.

Владимир Живановић,
проф. социологије
"Гимназион“, Гимназија Чачак
Директор: Иван Ружичић
Главни и одговорни уредник:
проф. Иванка Танкосић

(ТРЕЋА НАГРАДА)

„Гимназион“
Гимназија, Чачак

НЕКА ОД ПРАВИЛА КОЈА МОЖЕТЕ КОРИСТИТИ ДА БИСТЕ УЧИЛИ БРЖЕ И БОЉЕ

Док су сви рођени са жељом да уче, негде на том путу многи изгубе страст за учењем. Притисак да се истакнемо у животу са нагласком на битности резултата одузима радости које долазе са учењем.

Који год да су разлози за ово, када се све основне гране неке области савладају, многи ученици имају тенденцију да се задрже само на ономе што знају и немају амбицију да се развијају даље.

Они такође избегавају потешкоћу која долази са учењем нечег новог. Успешни ученици су успешни зато што уче на систематичан начин који је усмерен на резултате. На тај начин, уче брже и боље од свих осталих.

Многи ученици се питају како могу постати успешни, а не знају да у себи поседују све што им је потребно да би успели.

Успешни ученици постављају правила и стандарде кроз своје навике. Навике одређују 95% нечијег понашања; као резултат, долази се до јединственог начина учења. Ова правила уграђена у понашање успешних ученика чине да приступају стварима другачије. Они тако долазе до изузетног стила учења који им заузврат доприноси да уче брже и боље од свих других.

1. Они не меморишу информације, већ их сврставају на једно место

Успешни ученици избегавају учење напамет и радије траже неку везу или асоцијацију између мисли, текстова, теза, идеја како би повезали више елемената, односно учили са разумевањем.

2. Они не раде више ствари одједном док уче

Обављање више задатака одједном је једно од несрећних задовољстава које смо развили у овој ери сталних нотификација и мобилних апликација. Мобилни телефон на столу док учите можда

делује безопасно, али може одвратити пажњу од посла који смо започели. Успешни ученици уче брже и боље тако што не користе савремена средства комуникације док уче, тако да нема ометања.

3. Понављају до рутине

Савладавање било чега захтева вежбу. Учење тражи упорност у виду обављања истих вештина. То траје све док не научимо да обављамо одређену ствар без размишљања о њој, односно, та радња постаје аутоматска.

4. Консултују се са себи сличнима или успешнијима

Успешнији ученици ће наћи некога ко већ добија резултате које жели. Ово раде како би преузели неке кораке које предузимају осведочено успешни, са циљем постизања истих резултата. Постоји изрека која каже да је искуство најбољи учитељ. Неки ученици ово примењују тако што уче од својих успеха и неуспеха. Успешни ученици се фокусирају на учење од других како би учили боље.

5. Користе правило 80/20

Успешни ученици прво разбијају задатке на делове, затим налазе најважније ствари које су им неопходне за вежбање. Ово је изузетан начин учења који се зове Парето принцип, који објашњава да се 80% постигнутог резултата постиже у 20% од укупног времена током неког пројекта.

6. Никад не престају да уче

Они не сматрају да знају све у било ком пољу; да су достигли свој највећи потенцијал. Код њих је присутна жеђ за знањем, непрекидно су радознали и спремни да уче, а касније и да се усавршавају у одређеној области.

Сања Жикић
педагог
„Колибри“, Гимназија Таковски устанак,
Горњи Милановац
Директор: Биљана Нешовић
Уреднице: проф. Јована Димитријевић
и проф. Снежана Лазић

О САМОПОУЗДАЊУ

Самопоуздање представља степен поверења у личне способности, капацитете, вредности и судове. Оно се гради постепено, током дужег низа година у којима тестирамо све ове компоненте. За наше самопоуздање су изузетно важне повратне информације које добијамо о себи самима и нашем понашању. Није свеједно од кога добијемо похвале и критике. Највише утицаја на самопоуздање имају пријатељи, породица, пословни партнери, односно значајни други. У питању су особе чије мишљење нам је важно и до чијег става нам је стало. Уколико се учестало потврђује иста информација о нашим способностима, особинама, талентима у одређеној области, склони смо да поунутримо и прихватимо тачан опис себе самих.

Ови судови постају део нечега што зовемо јаство (скуп свих информација које имамо о себи самима и прихватимо као тачан опис нас самих), или чак део нашег идентитета. Идентитет је централни део јаства, ту су информације које сами издвајамо као најважнији опис себе. Уколико је нека негативна информација постала део нашег идентитета, последице по самопоуздање, поступке, особе и психичко здравље могу да буду лоше.

Уколико некоме стално говоре да не уме да решава задатке из математике, та особа ће бити склонија да у то и поверује. Последица је – престаће да се труди и да покушава да научи нешто када је математика у питању. У том случају последице су везане за само једно уско поље. Замислите онда колико је разорна информација када некоме пријатељи или чланови породице често говоре да је глуп. Израз глуп указује на карактеристику која је константа и има утицај на широке спектре понашања особе. Водите рачуна о томе како се обраћате једни другима!

Јована Комленац,
педагог
„Гимназијалац“,
Гимназија „Сава Шумановић“, Шид
Директор: Љубица Радишић
Уредник: проф. Гордана Павловић

О ИСПОВЕСТИ И ПОКАЈАЊУ

Исповест или покајање је хришћанска света тајна у којој верник, благодаћу Светога духа, и молитвом прима опроштај грехова да би тако обновио своју заједницу с Богом, и помирио се с литургијском заједницом, чији је он члан. Покајање можемо разумети и као дар Божији. Све што човек може да спозна је немоћ, све остало је – уз Божију помоћ.

Сваки корак на путу духовног живота хришћанина није ништа друго до покајнички покрет срца које види своје грехове. Св. Антоније Велики говори: „Куд год идеш, увек имај Бога пред очима". Притом, врата покајања остају отворена свима који спознају своје грешке. Покајање се састоји од 3 дела: жаљење због својих грехова, искрено покајање и труд уложен у испуњавање заповести Божије. Прве хришћанске заједнице састојале су се, најчешће, од малог броја верника. У најранијим вековима хришћанства, света тајна исповести се умногоме разликовала од оног с чиме имамо прилике да се сусретнемо данас. Наиме, тајност, која је данас саставни део физичког чина исповести, тада је била нешто незамисливо. Разлог за то је чињеница да тадашњи хришћани нису сматрали тајну исповест валидном.

Сама исповест произносила се јавно, тако што би онај ко се исповеда наглас говорио своје грехове пред целом заједницом. Ова пракса прекинута је у тренутку када су саме хришћанске заједнице прерасле из малог круга познаника у читаве градове и насеља. Самим тим, шанса да се неко од браће, или многобожаца (потенцијалних хришћана), саблазни, била је много већа. Ово је заправо и разлог престанка овакве праксе. У данашње време исповест се врши у храмовима или манастирима у посебној просторији која се назива исповедаоница, у којој могу бити присутни само свештено лице и верник који се исповеда. Пост и Св. евхаристију можемо сврстати у литургичке елементе покајног карактера. Наиме, у току поста, трудимо се да живимо богоугодно, вршећи заповести Божије. Св. евхаристији претходи Света тајна исповести. Људи који су погрузили себе у мрак греховни, ништа не виде у свом срцу. Господ благодатним зрацима продире у срце сваког човека и подиже га из тог стања усамљености. Многа места у Св. писму нам сведоче о паду у грех, а као пример, навешћемо цара Давида. Цар Давид је пожелео жену

Уније Хетејина која се звала Витсавеја, док је Уније у том тренутку био у рату са Амонићанима. У цару се јавила жеља да убије Уријy, како би узео његову жену. Касније, по наредби Божијој, код цара је дошао човек по имену Натан који је опомињао цара за учињени грех. Давид се, схвативши како је зло поступио, дубоко покајао. Он се са сузама молио Богу, постио је, лежао на земљи. Велики је био грех Давидов, али и покајање његово било је искрено и велико. И Бог му је опростио. Наиме, за сваки учињени грех, Господ пружа сваком човеку прилику за покајање, ма колики грех био. Исповест, дакле, за грешника представља отворена врата ка покајању, пут који узводи новом животу, а духовнику – могућност да приступи души кајућега, да га поведе у препород и промену ума.

Свештеник не може сваком појединoм вернику који се каје да држи лекцију о томе како се треба правилно исповедати, него непрестано треба да проповеда о кајању, да искористи сваку прилику да подстакне мисли своје пастве на покајничке теме. Постоји разлика између кајања и покајања, ове две речи немају исто значење. Кајање можемо посматрати као нешто за чиме човек жали, а покајање је када човек тежи ка доброме, исправља своје грешке и труди се да живи богоугодно. Покајати се, значи бити **потпуно свестан грехова.** Свештеном лицу који исповеда верника није дозвољено да препричава грехе које је верник исповедио.

Када постајемо свесни свог грешног стања и схватамо своју кривицу пред Богом, онда **наше срце тугује** и пуно је покајања. Ова бол срца је, према Светоме апостолу Павлу, божанска туга, која производи покајање и **води нас у спасење. Света тајна исповести је најдрагоценији дар Цркве. Без ње је немогуће остварити наше спасење и достићи Царство небеско.** Као време посебно намењено и погодно за исповест, сматрају се постови, али Света тајна покајања може бити обављена у било које друго време.

Тајну покајања је установио сам Христос после васкрсења, када је рекао ученицима: **„Примите Духа Светога. Којима отпустите грехе, отпустиће им се; и којима задржите, задржаће се“**. Тако је установљено опраштање грехова, који су учињени после Крштења.

Никола Раду
„Растко“, Богословија Светог Саве, Београд
Главни и одговорни уредник:
проф. Јован Лазаревић

MUDROST ŠUTNJE

U savršenost Islama svakako ulazi i njegova briga o čuvanju ljudskog jezika i govora od laži i bestidnog govora, jer je jezik, iako malen, veliki zločinac. Otuda Islam naređuje muslimanu da govori dobro, a ako nema ništa dobro da kaže, neka se suzdrži od govora, jer se s ličnom sigurnošću ne može ništa porediti. Vjerovjesnik, a. s. , je rekao: „Ko vjeruje u Allaha i u Sudnji dan, neka govori dobro ili neka šuti. “

Islam upozorava i na upotrebu jezika sa govorom koji ne priliči. Zabranio je laž, ogovaranje (gibet), tj. spominjanje grešaka muslimana u njegovom odsustvu, jer ono presijeca ljubav između muslimana, a donosi razilaženje i dokaz je pokvarenosti i duševne niskosti onoga ko se bavi ogovaranjem. Poslanik, a. s. , je rekao: „Znate li šta je ogovaranje?“ Rekoše: „Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju“. Reče: „Da spomeneš svog brata po onome što on ne voli“. Reče jedan od ashaba: „A šta ako pri njemu bude ono što sam o njemu rekao?“ Reče: „Ako pri njemu bude ono što si za njega rekao, ti si ga ogovorio, a ako ne bude to pri njemu, ti si ga potvorio“. (Ahmed)

Ebu Hurerje, r. a. , prenosi da je Poslanik a. s. , rekao: „Zaista čovjek može izgovoriti riječ kojom je Allah, dž. š. , zadovoljan, ne pridajući joj značaj, pa da ga Allah, dž. š. , njome uzdigne nekoliko stepena. I, zaista, čovjek može izgovoriti riječ koja izaziva ljutnju Allaha, dž. š. , ne pridajući joj značaj, pa da se njom strovali u Džehennem“.

Zabranio je i lažno svjedočenje, a to je lažno zaklinjanje i govorenje neistine kojom se postižu razni ciljevi, poput otimanja imetka ili uništavanje nečijeg života, skrivanje pravednosti i skrnavljenje nečije časti. Islam strogo zabranjuje ismijavanje, jer je to kršenje prava muslimana i vodi kidanju društvenih veza i osveti onoga ko je to učinio. Uzvišeni kaže: „O, vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge, i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! O, kako je ružno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima! A oni koji se ne pokaju – sami sebi nepravdu čine“. (El – Hudžurat, 11)

Nama najbolji primjer jeste Poslanik, a. s. Često je nešto ponavljao i do tri puta, kako bi bilo što lakše shvaćeno. Kada bi nazivao selam, nazivao bi ga tri puta. Šutio je dugo i nije govorio ako nije bilo potrebe. Govorio je sažeto, ni opširno niti prekratko. Nije govorio ono što ga se ne

tiče, a govorio je ono za što je očekivao nagradu od svog Gospodara. Jedna od njegovih mudrosti jeste bila šutnja. Čovjekovo spasenje dolazi suzdržavanjem od nepotrebnog, tj. što je manje riječi, manja je mogućnost pogreške. Kada su upitali Poslanika, a. s. , šta će najviše ljude dovesti u Džehennem, on je odgovorio: „Jezik i spolni organ". Ko mnogo govori, mnogo i griješi. Poslanik, a. s. , kaže: „Najviše grijeha na Sudnjem danu će imati ljudi koji su se najviše upuštali u isprazan govor".

Emina Piro
„Misak", Behram-begova medresa, Tuzla
Direktor: Mr. Ahmed-ef. Hatunić
Glavni i odgovorni urednik: Amina Sinanović

SJEĆANJE NA DENISA MRNJAVCA

Postoje događaji koji se ne zaboravljaju, osobe koje ni vrijeme ne može istisnuti iz srca i sjećanja.

Kako zaboraviti dobrotu, mladost, ljepotu, osmijeh i vedrinu šesnaestogodišnjeg Denisa Mrnjavca, učenika naše škole, kojega su prije devet godina njegovi vršnjaci okrutno pretukli, nakon toga izboli u punom tramvaju. Denis je preminuo od zadobijenih rana 6. veljače 2008. godine. I ove je godine, na taj dan, naš centar otvorio knjigu sjećanja na ovog predivnog dečka, prijatelja, učenika, sina, unuka; Denisova obitelj, djelatnici i učenici centra u nju upisuju riječi koje povezuju Zemlju i Nebo, dva svijeta u kojima Denis živi i iz kojih nas poziva da ne posustajemo u svakodnevnom zalaganju za mir u školi, na ulici, u obitelji. Uokvirena fotografija u predvorju škole čuva prekrasan osmijeh iz kojega se uvijek iznova, iz tajne večnosti, uzdiže glas života.

Iz udruženja mladih „Denis Mrnjavac" poručuju: „Denis je postao simbol nasilja nad djecom koje se provodi na ulicama našega grada i domovine. Nasilje nema naciju i vjeru. Nasilje nema dob, godine, pol, svrhu, niti cilj. Nasilje se, jednostavno, odupire zdravom razumu, i čini se da društvo na nasilje ne reagira, niti na to zlo ima pravoga odgovora. Borba protiv nasilja bi trebala započeti u obitelji, nastaviti se u vrtiću i školi, trajati kroz cijeli život i nikada ne prestati. Borba protiv nasilja bi trebala biti dužnost svih nadležnih institucija, kao i svakog pojedinca, građanina".

Kako bi se obilježilo sjećanje na tragičan događaj, na Denisa, upriličeno je polaganje cvijeća na tramvajskoj stanici Tehnička škola, gdje se dogodila tragedija; učinjen je posjet Denisovu vječnu počivaštu u Lepenici, i slavljena sveta misa Zadušnica u mjesnoj crkvi.

Riječi ovjekovečuju ono što ni vrijeme ne uspijeva pokoriti, stoga snagom riječi oprisutnjujemo Denisa među nama:

Kažu, život je najveće blago koje nam je dano.

Djetinjstvo, mladost… dani koji se pamte po skladu u srcu i osmijehu na licu. Dani kada misliš da možeš osvojiti svijet, promijeniti svijet, kad vjeruješ u snove i tražiš put njihova ostvarenja. Srce te vodi i nije te strah!

Srcem kroz svijet koračao je i Denis. Bio je učenik naše škole.

Međutim, jednog običnog popodneva, prije devet godina, Denisov korak je prekinut. Život je stao. Zaustavili su ga, okrutno, njegovi vršnjaci.

Kažu, bio je to dečko valovite smeđe kose i sanjačke ćudi. Lakoća

snažnih pokreta i snaga nježnih riječi bijahu toliko dojmljive, da se činilo kao da bez ikakvih teškoća može zaviriti u srce i razumijeti baš svakoga koga je poznavao.

Kažu, imao je oči boje ljubavi. Prodorna nijansa ulijevala je nadu i u najnesretnije lice, sjaj je sličio na sjaj zvijezda, bisera razasutih po nebu u jednoj toploj ljetnjoj večeri. A zvuk tog povjetarca, čujete li? To je njegov glas. Glas koji je pozivao na pomirenje i vjernost prijateljstvu, koji nije trpio nemir.

Kažu, imao je osmijeh vedar poput proljetnog dana, osunčan toplim zrakama sunca, živ kao rijeka koja tiho protječe i trava koja se budi.

Kažu, ništa se nije moglo usporediti s njegovom dušom. Vjerovala je u ponos, u pravdu i snagu dostojanstva. Vjerovala je da će i ona započeti svoje putovanje prema istini, obogaćeno svekolikim iskustvima. Snove ovoga mladića prekinuli su dječaci koji nisu marili za njegovu dobrotu. Prekinuli su ih, iz objesti, surovo. Jednog običnog popodneva, prije devet godina, mladi život je stao.

I danas se sjećamo Denisa. Učenika naše škole, mladića kojem nije bilo dopušteno slijediti svoje snove. Uspomena na njega neka nas podsjeća na život – najveće blago koje nam je dano.

„Izvori“
List katoličkih školskih centara u BiH
Glavni urednik: Vlč. mr. Vlatko Rosić

ЧАЈНИЧКА КРАСНИЦА

На крајњем истоку Републике Српске, на граници са Црном Гором, налази се општина Чајниче. Поред природних и друштвених знаменитости, Чајниче је познато и по чудотворној икони Пресвете Богородице Чајничке која се у њему налази.

Захваљујући овој чудотворној икони, Чајниче је постало познато место ходочашћа. Људи организовано долазе да се поклоне овој светињи познатој и под именом Чајничка Красница.

Према црквеном и народном предању, ово је једна од три иконе које је насликао Свети апостол и јеванђелист Лука. Икона је врло стара, рађена на древној плочи осликаној са обје стране. На једној страни је лик Пресвете Богородице која у наручју држи Господа Исуса Христа, а са друге стране је лик Светог Јована Крститеља.

Икона има дугу и занимљиву историју. Преживјела је више селидби и била је чувана на различитим мјестима, и све то захваљујући пожртвованом и вјерном народу. Бројна су свједочења вјерника о чудотворној помоћи Пресвете Богородице послије њиховог искреног покајања и усрдне молитве пред овом чудотворном иконом. У прошлости је икона преко три стотине седамдесет година била у старом храму, а данас заузима централно мјесто на трону у новом храму посвећеном Успењу Пресвете Богородице.

Чајничка Красница, својом љепотом и Божијом благодаћу која на њој обитава, пружа утјеху и помоћ свима који се пред њом моле и прослављају Пресвету Владичицу нашу, Богородицу.

ЧУДОТВОРНО И ИСЦЈЕЛИТЕЉСКО ДЈЕЈСТВО

Један од највећих српских теолога и филозофа, Свети владика Николај Велимировић, истицао је да је послије манастира Острог, чајничка икона Пресвете Богородице друга по значају светиња са ових простора. То нам потврђује и њено чудотворно и исцјелитељско дејство.

Бројна су свједочења многих болесника који су послије искреног покајања и молитве пред овом чудотворном иконом, кући одлазили потпуно исцијељени, и духовно и тјелесно препорођени.

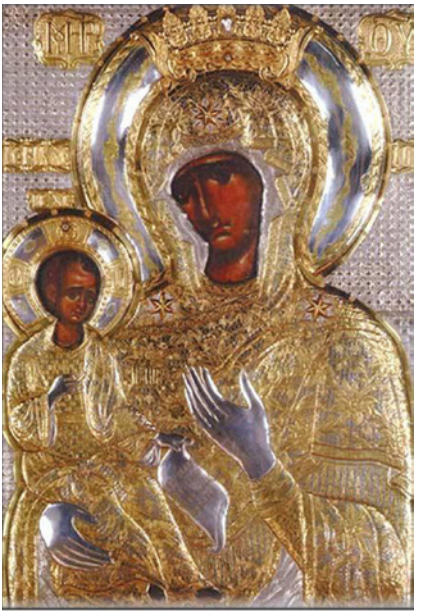

Икона Пресвете Богородице

Један младић из Никшића, који је боловао од леукемије, дошао је да се поклони овој чудотворној икони. За њега су се читале молитве пред иконом и за кратко вријеме, младић је потпуно оздравио. Једна жена из Ваљева боловала је од тумора. У међувремену, чула је за ову светињу и дошла да се помоли за своје здравље. Послије неког времена, када је отишла на операцију, доктори су у чуду и невјерици примијетили да од њене болести нема ни трага. Људи који су имали пријатеље у Америци, чији је син доживио тешку саобраћајну несрећу и остао непокретан, дошли су овдје да се моле за његово здравље. Послије одређеног времена, младић је проходао. Ова и друга многобројна чуда која су се десила пред овом чудотворном иконом, потврђују да је Пресвета Владичица наша, Богородица, спремна да својом мајчинском љубављу, и светим и свемоћним молитвама, помогне свима који се искрено покају и од ње затраже помоћ.

Никола Марковић
„Богословско братство“, Богословија
Светог Петра Добробосанског, Фоча
Главни и одговорни уредник:
Проф. мр Вјекослав Јовановић

ДОВА У МЈЕСЕЦУ РАМАЗАНУ

Дио смо свијета у којем је бол увучена у сваку пору нашега живота. Ипак, врло често заболи негдје дубоко, недостижно, тамо гдје је смјештена душа која бијаше из езела спуштена чиста, а оцрнила је прљава дуњалучка рука. Ту бол не могу ублажити хемикалије које се истопљене крећу мојим тијелом, мојим крвотоком. Само једна зрака нура може смирити трепераво срце и обасјати сваки мрачни тунел-дова.

Рамазан је, између осталога, мјесец жеља. Не устручавај се да затражиш оно за чиме жудиш. Инсан си, сумњам да ти је свака жеља испуњена. Не тражи од људи, мајушних, грешних и немоћних, тражи од Створитеља који молбе не одбија. Пожели нешто док погледом упијаш харфове Књиге Часне, која је као милост људима спуштена од Арша до Земље, баш у овом мјесецу, пожели нешто док падаш на сеџду и сједињујеш се са прахом, да би се приближио небу.

Искористи период када између тебе и Њега нема застора, док биједних усана и уморног погледа чекаш кандиље, када ће ти бити испуњено све што затражиш, без компромиса. Па шта ти је људска милост наспрам милости Узвишеног, који нас обасипа благодатима и приликама да му се приближимо? Не игноришимо Га када нас позива Себи и обећава да ће нам опростити гријехе, па затражи, замоли и уздај се у Њега, јер Он, уистину, не крши обећања своја.

Спусти се на сеџду и осјети ту узвишеност док стапаш чело и нос са прашином од које си и ти створен. Отвори душу, прстима згрaби земљу на коју ће падати твоје сузе, шапћући дову, ту, на тврдом тлу, да те чује Онај на далеким небесима. Стопи се са оним што је испод тебе, а испод чије површине ћеш и ти једног дана завршити. То је једина истина овог дуњалука, путниче, зато дигни те упрљане руке и моли за опрост, за што угоднији лет ка џеннетским перивојима и мирису Вјечности.

О, човјече, Круно Божијег стварања, Земаљска халифо, своју свакодневицу обогати разговором са Створитељем и посегни за бисерима Ахирета који су много вреднији од дуњалучких камен-

чића. Слабашан си и крхак, на плећима носиш терет овог свијета који те врло лако може здробити, па моли да ти се бол и патња олакшају, да те сваки убод трна за педаљ приближи опросту. И опет, колико год се ти приближио Њему, Он ће теби бити још ближи, јер Он увијек даје више него што тражимо, више него што можемо замислити. Не ходај Земљом надмено када знаш да си грешан и зависиш о Једином Богу у чијој руци је твој рух и твоја судбина.

Рамазан је круна свих мјесеци. Зато се у њему врати своме Раббу, понизно и искрено. Не слушај оне који говоре да је касно или немогуће. Врати Му се тијелом и умом прије него Му се твоја душа врати сама. А знаш да ће те позвати Себи једнога дана, стајат ћеш пред Господаром и дрхтат ћеш од страха, јер се за овај сусрет ниси припремио. Искористи свјетло Небеса и Земље, употријеби најјаче оружје вјерника и обрати се Свемоћном, Он је сигурно близу и чека да Му се обратиш. Учини то у периоду кад све мирише на Божију величину, на Његову благост и свемоћ. А мирише и на сомуне, халву и пржену кахву, док махалом одјекује звук цзана, а путем се пролива свјетлост кандиља. Тада душа схвати и осјети да се налази у благословљеној ситуацији, па се смири и утиша.

Требамо прекинути ову партију шаха што играмо са животом. Он је искуснији и доћи ће до мата прије нас, оставивши нас, поражене и утучене, празних руку. Нека дође крај лутања овим лабиринтом, прихватимо руку спаса која ће нас избавити из заблуде. Јер, смрт није крај живота, само прелазак моста и сусрет са другом страном. Колико смо спремни за то?

Рамазан је мјесец жеља, мјесец опроста. О, ти, овисниче о дови, затражи да ти се отворе врата Божије милости. Дигни руке, зажели да ти подари оно што је најбоље за тебе, јер су Божији планови бољи од наших. Зажели, Господар те није напустио, само чека да му се обратиш. Чека те у најодабранијем мјесецу, да те очисти од гријеха и да Му се вратиш онакав какав си у праискону настао.

Белма Рамић
„ГЖ“, Гимназија Живинице
Директор: Санел Мумић

K-POP TACTICS

Why Was 2016 the Year of K-Pop?

'Let's get weird here for a second', we would say reading the title of this article three years ago. However, over the past year, everything has changed. When someone says K-pop, I think of two types of people: The ones who adore it and don't mind listening to it and the ones that would scratch their eyes out while taking a glimpse of a music video. K-pop is defined as Korean pop and is also known as a completely different culture of music and media. However, that is how we would have described the term in 2014. Koreaboos (K-pop enthusiasts) can finally say that in 2016 the culture has become one of the most beloved ones on earth and is now considered to be somewhat normal.

Let's start with the basics, shall we? K-pop isn't just a culture; it is also an industry. It's hard to believe, I know, but there are answers why Korean music artists have become the ideal of many American and English artists. It is no secret that Korean 'idols' are trained for their position, but not many succeed.

It all starts with an audition that can be done in many entertainment managements, such as JYP Entertainment, YG Entertainment, BigHit Entertainment, etc. There are probably over 40 of these all over Korea, but they are not all the same. The biggest difference is in the style of artists they produce and also the qualities they are looking for in a so called 'trainee' (a trainee is someone who is on their way of becoming a K-pop artist. By artist, I mean that they won't be referred to as idols right away, they need to earn the position). While you can be an amazingly talented singer, there isn't any guarantee that your chosen management will accept you as the trainee. Recently the managements have been looking for something different that hasn't been seen in America or wherever.

These auditions can be private, which are usually in the headquarters of the entertainers (from the information I saw, those are most likely, where you will be chosen). However, the participants need to be invited to those via email.

The second way to audition is through global audition for which you don't need to be invited or even signed up for.

Usually the auditioning participants just attend them and show judges what they have got up their sleeves.

The only thing about those is that they won't be held if the company (an entertainment) isn't desperate for new faces. If you are lucky enough, you get chosen as a trainee and continue with the training process. The special individuals that are good enough can go straight into the debut process, but we will get to that later.

The training process is like attending hell on earth (from what I heard). The worst thing with the training process is that you never know if you will ever have your debut. The training mostly consists of exercise so the trainees improve their stamina, if they get chosen for a debut. Not being chosen for the training process is a whole another story. There are so many successful idols that were rejected at first. The most known case is definitely Choi Seung-hyun (aka T. O. P.) from the idol group Big Bang. The judges said that he was talented, but is overweight for the industry , he auditioned years later, after he lost weight and got the position. Now that the trainee has been chosen for the debut process he/she needs to sign a contract with the company that they are debuting with. Afterwards the artist is committed to the company's standards and their rules. Many artists are forbidden to date, some of the companies also forbid the artist to see his/her family during the debut because they think, that interactions with family will be a distraction, that is why they usually put their soon-to-be artist in dorms. The process of debuting is easier than the training process, while the debut is in progress, the entertainments try to find the style and genre the artist will be in.

To be honest, K-pop is mostly known for their boy and girl groups which consist of 10-20 members in. The debut process isn't as long, while the training process can take years and years. When a group debuts, the company usually wants to put the group out there with many performances, music video trailers, interviews, variety shows, etc. , yet the most common way of debuting a group is with a Mini Album and a music video.

A lot has changed since the last covered article on K-pop in Heartbeat. 2016 was surely a year when K-pop grew amazingly. The biggest factors are Social Media platforms, which can be great for commercialising upcoming debuts, song releases and come backs. In addition, a lot of world- known artists 'collaborated' with Korean artists (ex. ZTAO

---

and Wiz Khalifa, etc.) and many YouTube channels also make reaction videos to Korean music, so the world of K-pop isn't as unknown anymore. 2016 was a golden year for K-pop, yet we can only imagine how it is going to be in 2017.

PROBABLY AMAZING!

Anja Hiter Tinauer
„Heartbeat“ Prva Gimnazija, Maribor
Mentor: Zorica Fabrici Robnik, prof.

ЗАШТО ЈЕ 2016. БИЛА ГОДИНА К-ПОП-а?

Да смо прочитали наслов овог текста пре три године, сигурно бисмо се на тренутак зачудили. Међутим, током претходне године, све се променило. Када неко каже **К-поп**, помислим на две врсте људи: на оне који га обожавају и не смета им да га слушају, и оне којима би испале очи и од кратког погледа на овакав музички видео. **К-поп** се дефинише као корејски поп који представља потпуно другачију културу музике и медија. Штавише, тако бисмо га дефинисали 2014. године. Koreaboos -и (обожаваоци **К-поп**-а) могу коначно да кажу да је 2016. ова култура постала једна од најомиљенијих на планети и да је донекле постала уобичајена.

Да кренемо од почетка! **К-поп** није само култура, него и индустрија. Знам да је тешко поверовати, али постоје објашњења зашто су корејски музичари достигли идеал многих америчких и енглеских уметника. Није тајна да се корејски , , идоли“ обучавају за место на којем се налазе, али и да многи не успеју у томе.

Све почиње аудицијом која може да се одвија у једној од многих организација за забаву, као што су JYP Entertainment, YG Entertainment, BigHit Entertainment, итд. Њих има преко 40 широм Кореје, али нису све исте. Највише се разликују по стилу музичког изражаја и квалитетима које траже код такозваних ученика. То је неко ко је на путу да постане **К-поп** музичар, а подразумева се да се неће одмах сматрати идолом и да ће тек да заслужи тај наслов. Иако си невероватно талентован музичар, то не значи да ће те организација коју си одабрао прихватити као свог ученика. У последње време, организације траже нешто другачије, нешто што још није виђено ни у Америци, нити на било ком другом месту.

Ове аудиције могу бити приватне, најчешће у централним канцеларијама. (Судећи према информацијама на које сам наишла, овде имате највеће шансе да будете примљени.) Ипак, учесници морају да буду позвани путем имејла.

Друга врста аудиција су глобалне аудиције на које не морате бити позвани, па чак ни пријављени. Најчешће учесници присуствују и покажу жирију шта имају. Једино што се ове аудиције неће ни одржати ако организацијама нису преко потребна нова лица. Ако сте довољно срећни, можете бити одабрани као , , ученик“ и наставити своју обуку. Нарочити појединци, који су довољно добри, могу одмах да почну са наступима, али томе ћемо се вратити касније.

Како сам чула, обука је као присуствовање пакленој земљи. Најгора ствар је то што не знате да ли ћете икад имати свој наступ. Обуку већином чине вежбе које побољшавају издржљивост ученика ако буду одабрани за наступ. Ако пак нисте били изабрани за процес тренинга, то је у потпуности друга прича. Постоји веома много успешних идола који су најпре били одбијени. Најпознатији случај је дефинитивно Choi Seung-hyun (познат као T. O. P.) из идол групе Big Bang. Судије су рекле да је био талентован, али је био претежак за индустрију. Ишао је на аудиције годинама након што је изгубио тежину, и добио је позицију. Пошто је ученик одабран за наступ, он или она треба да потпише уговор са компанијом са којом наступа. После тога, музичар је подређен стандардима компаније и њеним правилима. Многим уметницима забрањују да се забављају. Неке компаније такође забрањују уметнику да вија породицу током наступа, јер мисле да ће интеракција са породицом бити сметња. То је зато што они често стављају своје будуће уметнике у колективне смештаје. Процес наступања је лакши него процес тренинга. Док је наступ у току, компаније покушавају да пронађу стил и жанр у којем ће се уметник опробати.

Да будем искрена, **К-поп** је најчешће познат по њиховим девојачко-момачким бендовима који имају од 10 до 20 чланова. Процес наступа није тако дуг, али процес тренинга може да траје више година. Када група наступа, организације најчешће желе да пласирају групу са много перформанса, музичких видео трејлера, интервјуа, много шоу варијетета, итд. Ипак, најчешћи начин наступа групе је са мини албумом и музичким видеом.

Много тога се променило од прошлог написа о **К-поп**-у у Heartbeat магазину. Година 2016. је сигурно била година када је К-поп невероватно ојачао. Највећи фактори су платформе друштвених мрежа које могу бити сјајне за рекламирање предстојећих наступа, објаве песама и повратака. Осим тога, многи светски познати музичари су сарађивали са корејским музичарима

(нпр. ZTAO and Wiz Khalifa, итд.) и многи YouTube канали, такође, имају видео-реакције на корејску музику, тако да **К-поп** свет није више тако непознат. Година 2016. је била златна година за **К-поп**, а ми не можемо ни да замислимо како ће бити у 2017.

ВЕРОВАТНО НЕВЕРОВАТНО!

Ања Хитер Тинауер,
„Heartbeat“, Прва гимназија, Марибор
Превела с енглеског језика: **Елена Сладојевић**
Математичка гимназија, Београд
Ментор: **Мирјана Савић Обрадовић**, проф.

ПСОВКЕ

Псовке су некада биле веома сличне, јер су потекле од једне или две речи. У енглеском језику, на пример, потичу од речи *fuck* и *shit*. Чак 0, 7% речи из речника просечног енглеског говорника чине псовке. Професор са Харварда, Стефан Пинкер, у својој књизи *Језик као прозор у људску природу*, овако је објаснио овај феномен: „Можете да користите псовку да бисте емотивно мотивисали саговорника и/или оживели обичан разговор, постали занимљивији. Али када се „ружне речи“ често користе, оне више не представљају табу. То је нешто што се догодило у XX веку. “ Пинкер је псовке класификовао на следећи начин:

- намерно насилне, које имају за циљ да повреде особу којој су упућене;

- натприродне (религијске), упућене богу или другим светим или натприродним бићима и појавама;

- емфатичне, када емоција у датом моменту има предност у односу на манире;

- дисфемизми, када се користи реч која је псовка, иако се порука може изрећи на лепши начин, а ради приближавања догађаја емоцијама, због моћи коју псовка поседује. На пример, изнервирана особа не каже: „Опет сам нашао гомилу псећих фекалија у дворишту“, него: „Опет сам нашао гомилу псећих *ђувана* у дворишту“. Ова замена показује тренутне емоције, као што су бес и фрустрација;

- идиоматске, када се псовке користе да би се показало како је атмосфера опуштена, а псовка дозвољена у неком друштву;

- катарзичне, које говорнику пружају осећај лалокезије (lalochezia), што је медицински термин за олакшање које осетимо када изговоримо псовку.

Када имамо две речи које значе исто, једна од њих је псовка, а друга обична реч, како и ко одређује која од њих ће бити псовка? Некада је реч о разлици међу социјалним класама. У средњовековној Енглеској, Саксонци су говорили германским језиком, док су Нормани, који су били виша класа, говорили латинским и француским језиком. Саксонци су се бавили сточарством, па многе речи за домаће животиње потичу баш од њих, док су Нормани јели месо тих животиња и спремали гурманске специјалитете. У модерном енглеском језику можемо приметити мноштво трагова те поделе. Данас речи за врсте меса потичу од Нормана, односно из латинског

и француског језика. Исто је и са псовкама. Речи које су Саксонци користили за одређену лошу или одвратну ствар постале су псовке, док су за те исте ствари Нормани користили друге термине. Данас су то прихваћене и културне речи.

Тамара Кострешевић
„Бранко“, Карловачка гимназија,
Сремски Карловци
Директор: Радован Ковачевић
Главни и одговорни уредник:
проф. Срђан Дамњановић

(ПРВА НАГРАДА)

„Бранко“
Карловчка гимназија, Сремски Карловци

2. БЕЛЛИСТ – МОЗАИК

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА 2016/2017.

Драган Раденовић, *Данило Киш*
100 цм, бронза

ЧИТАТЕ НА СОПСТВЕНУ ОДГОВОРНОСТ

Игор Павловић је ученик друге године општег смера и један од најмлађих афористичара у Србији. Инспирацију најчешће проналази у нашој друштвеној и политичкој стварности. Због озбиљности тема које духовито интерпретира, прво родитељима, а потом и осталима, морао је да доказује своје ауторство, јер нису веровали да су занимљиве и духовите мисли његове. Игор је објавио прву књигу Афоризми и неафоризми, а препоручујемо да посетите и његову фејсбук страницу на којој свакодневно објављује афоризам дана. Игорова сатира зна да буде убојита и он нас поштено упозорава – читате на сопствену одговорност!

- **Што више спуштамо завесу, провиднији смо.**
- **Лепшег нема нигде, ал' боље је свуда.**
- **Због страха од висине пали смо на ниске гране.**
- **Имали смо шансу да пропаднемо и без проблема смо је искористили.**
- **Праг смо Европе. Зато нас газе.**
- **Ухватили смо лопове на делу. Сада идемо да платимо казну.**
- **Време лечи све осим изгубљеног времена.**
- **Не, не судим о књизи по корицама. Судим по дебљини.**
- **Пратимо европске земље у стопу. Зато смо изгубили сопствене трагове.**
- **Хоћете да вам живот буде лепши? Подигните револуцију. Пардон, резолуцију.**
- **Сити празних обећања, завршисмо гладни.**

ОГЛЕДАЛО

- **Да би упознао себе, мораш кренути у непознато.**
- **Највећи неуспех је лаж о сопственом успеху.**
- **Јаки смо на речима, а још јачи на цени.**
- **Петак 13? Јака ствар, када живимо у Србији!**
- **Чекајући светлију будућност, пао нам је мрак на очи.**
- **Једине промене које су ови избори донели јесу промене имена странака.**
- **Тражимо само глас, остало задржите за себе.**
- **Никада се не шалим на свој рачун. Превелики је.**
- **Укључили смо се у хуманитарну акцију. Тражили смо помоћ.**
- **С времена на време смање нам плате. Важно је одржавати форму.**
- **Све ће то народ исплатити.**

Игор Павловић
„Гимназијски гласник“
Шабачка гимназија, Шабац
Директор: Маријана Исаковић
Главни и одговорни уредник:
проф. Катарина Бугарчић

ГЕНЕРАЦИЈЕ КОЈЕ ОСТАВЉАЈУ ТРАГ

Са сетом испраћам још једну генерацију која хрли својим путем неостварених али достижних снова. И баш кад помислим да смо ми, професори, само безначајна лица која журно остављају за собом, дочека нас таква топлина, љубав и поштовање које један професор само пожелети може. Родитељи, честитамо! Разредне старешине, честитамо! Сад смо сви поносни на вас, а верујем, и ви на нас.

Мирис пажљиво одабраних и сложених ружа преплављује зборницу, а наша срца радошћу што нам се љубав љубављу враћа.

Пред нама су генерације које су нас пробудиле из летаргије професорске свакодневице и одржале лекцију како да ослушкујемо њихова хтења и мењамо своје методе рада да бисмо се приближили њиховом начину усвајања знања. Показали су нам да школа може бити забавна без неукуса и скаредности.

Када се потрудите да сазнате омиљену песму свог професора и тако је чудесно изведете на часу, док учионицу облива топлина умилних гласова ваших ученика, док гледате како ваши ученици занесено корачају у чизмама Јесењина или одважно глуме Обреновиће, тада знате да је пред вама посебна генерација. Када вам одједном прође цео разред и загрли вас онако, енглески (hugg), онда је онај емотикон на мобилном телефону тако смешно мали.

И када вам ученик без икакве скривене намере пожели леп провод за викенд онда када сте ви помало заборавили на вредност тог викенда, тада знате да нестају сви зидови између нас и вас и сви смо ми, само мали, рањиви људи жељни љубави и да поучавате једну изузетно племениту генерацију са великом дозом алтруизма и емпатије. Лице вам се озари. Љубав вам је узвраћена.

Када ученици не беже од вас, већ вас пресрећу за један селфи са вама, којем се, сигурна сам, неће подсмевати, тада знате да сте добро радили свој посао.

Ходником одзвањају весели гласови матураната који жељно ишчекују трубаче да тако обележе свој последњи дан у школи, пре-

познајем продоран глас једног будућег глумца који се није изгубио у својој слави, промиче бели шешир сада са ловоровим венчићем исплетеним вештим рукама другарице баш из школског дворишта ученика који га је тако смело носио све ове године и тиме је дао свој јединствен печат овој генерацији. Врте се зелени кишобрани раздраганих лица матураната на матурском плесу који више није само њихов плес. То је и ваш плес, то је плес свих нас који имамо ту част да учествујемо у образовању и васпитању једне дивне генерације. Пролазе поред вас другачији матуранти, у мајицама са маштовитим натписима у којима препознајете њихову потребу за припадношћу групи и схватате да су етикетираност и снобизам управо изгубили свој смисао.

Браво, матуранти! Победили сте себе саме, научили сте једну од важнијих лекција у животу која ће вам само помоћи у будућности.

И на крају, када добијете прегршт лепих речи са поруком да само наставите тако и да сте добар професор, тада знате да је ваш труд изнедрио једну дивну, паметну и смелу генерацију која ће искреношћу, поштењем и поштовањем освајати свет. Препознајем једну нову димензију, нешто што се ретко среће и радујем се томе! Хвала у име свих нас, професора, што се ми данас тако лепо осећамо.

Недељка Фабри
Професорица енглеског језика
„Гимназијалац“, Митровачка гимназија,
Сремска Митровица
Директор: Мирјана Ђорђевић
Главни и одговорни уредник:
проф. Ђорђе Домазет

МИЛЕВИН
БОГОСЛОВСКО БРАТСТВО
МЛАДИ
ФИЛОЛОГ
ЧАСОПИС ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ УЧЕНИКА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ У БЕОГРАДУ
ЧИТАЈ
ГИМНАЗИЈАЛАЦ
J'aime le français
première édition
Гимназијалац
Гимназија „Свети Сава" - Београд
ПРИНЦИП
ГИМНАЗИЈАЛАЦ
ЛИСТ УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА ГИМНАЗИЈЕ
САВА ШУМАНОВИЋ У ШИДУ
Школска 2016/2017. година *година XII* број 34
GYMNASIUM
лист Гимназије „Светозар Марковић" из Суботице
a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium lapja

СОКРАТ И ДВЕ КАПИ

Да ли је страдање услов за вечни живот овоземаљских љубитеља знања и проповедника врлине? Ако јесте, онда су за вечни живот вечног Атињанина, Сократа, заслужне две капи. Једна је КАП КУКУТЕ, самог извршитеља страдања, а друга је КАП СУЗЕ АТИЊАНА, кап покајања и схватања грешке након убиства, након телесне смрти најбољег и најмудријег од њих. Убила га је и оплакала кап, пак, да није, да ли би постојао данас? Зашто схватамо да је вода влажна тек кад је бунар празан, зашто тек кад дође зима знамо да су бор и чемпрес зелени?

Шта ће нам философија?

Туга, бол, жал, губитак, ослобођење, вечни мир, одлазак, повратак (Богу), нада, сећање, коначиште, крај – смрт.

Реалност, постојање, знање, свест, вредност, ум, разум, мудрост, рад, поглед, свет, љубав – философија. Да попричамо као људи. Зашто постоји философија? Зашто постоје људи? Јалово. Зашто звезде? Сунце? Небески свод… Шта је највеће благо? Живот? Богови? Смртници?

Рођени смо и нужно осуђени на живот, будимо се, растемо, путујемо, припремамо (несвесно) за смрт! Философирамо у страху, почетак је далеко, а крај близу. Меланхолија нас сети философије. Касно или не? Потиштеност, безвољност, умор, празнина, безвредност… сети нас. Туга за завичајем?

Како гледамо на свет, постоји ли други поглед, обрнути свет? Живимо да живимо? Да ли смо спознали себе? Мудрост? Имбецилност? Уздигнимо се бар у недељу, дан живота изнад свакодневног живота, свакодневнице, свакодневног ритма, припремимо се! Дан је кратак, крај је близу, нова зора, сутра…

Жагор, жубор, ромор – живот.

Видици, дух, идеја, откровење – философија.

Алекса Ломић

„Агора”, Гимназија „Таковски устанак”,
Горњи Милановац
Директор: Биљана Нешовић
Главни и одговорни уредник: проф. Нела Јоксић

САМ ПИТАМ, САМ ОДГОВАРАМ, САМ СЕБИ (НЕ)ДОВОЉАН

Ученик Александар Граховац, учесник четири републичка такмичења, ове школске године, интервјуисао је самог себе, јер редакција нема новинара достојног тог задатка.

Александар 2: Да ли сте задовољни успесима ове школске године и да ли сте изненађени свиме што сте постигли?
Александар 1: Нисам изненађен, ништа мање нисам очекивао од себе, мада, искрено сам разочаран, јер нисам освојио ниједну награду, нити сам прошао на олимпијаду.
А2: Шта планирате да упишете?
А1: Планирам да упишем теоријску физику на Универзитету Кембриц, а након што стекнем докторско звање, вратићу се у Суботицу.
А2: Чиме ћете се бавити у Суботици?
А1: Основаћу Институт за теоријску физику баш у Суботици, који ће бити најпрестижнији институт за физику у целом свету.
А2: Из Ваших уста у Божје уши! Али, сложићете се да то и није тако лако, како мислите да све то остварите?
А1: Све то ћу остварити сопственим генијем.
А2: Како Ви кажете! А да ли мислите да је наша држава у проблему због трајног одласка младих, тзв. „одлива мозгова“?
А1: Не, зато што то оставља мени више могућности.
А2: Питање се односи на државу, не на Вас.
А1: Не знам, нисам држава.
А2: Да се вратимо на тему… Како коментаришете опадање броја такмичара на такмичењима?
А1: Сматрам да је то веома позитивно. Свакако, број награда, углавном, не зависи од броја такмичара.
А2: А да ли школа, према вашем мишљењу, без додатне наставе, може припремити ђака за такмичење?
А1: Наравно да не може, што је за мене сјајно! Нажалост , постоје

приватне школе, које баш због тога мрзим из дна душе.
A2: Добро… Према вашем мишљењу, која је област науке у Србији најмање развијена?
A1: Свака. Ја сврху свог рођења и постојања видим баш у томе, јер ћу ја научно описменити Србију, кроз мој институт, и тиме нас приближити Богу.
A2: Да нисте сад мало претерали? Ипак, Ви се шалите на рачун религије!
A1: Ја сам крајње озбиљан, са мном на челу, Србију чека славна будућност!
A2: Сад већ претерујете, умислили сте да сте нови цар Душан, да ћете Ви сами постати најзначајнији Србин?
A1: Ја то нисам умислио, Ваша је кривица што то не видите.
A2: На страну сад то, имамо још места за само још једно питање – да ли стварно сматрате да ће ово икоме бити смешно?
A1: …

Александар Граховац
„Gymnasium",
Гимназија „Светозар Марковић", Суботица
Директор: Веселин Јевтић
Главни и одговорни уредник:
проф. Бојана Гаврилов Болић

SANJAM NEKI BOLJI SVIJET

U ovom svijetu pakosti, buke, zlobe, gdje ja da se sakrijem? Svaki dan pojavi se nova osoba koja će moj život začiniti nečim novim. Nažalost, prečesto ga začine zlobom i lažima, a ja iznova i svaki put pokušavam pobjeći od toga. Da sanjam o boljem svijetu, ne mogu sam, zato tražim dobrovoljce da sanjaju sa mnom. Ko su moji dobrovoljci?

Moji dobrovoljci su ljudi bez kompleksa, ljudi bez zavjesa na očima, vječiti sanjari i protivnici ovog i ovakvoga svijeta. Bolji svijet moram sanjati, jer se ovim ne mogu zadovoljiti, niti želim biti rob ovome svijetu. Ovo ti pišem iz revolta, pišem zbog bludi i gadnih ljudi. Budi moj dobrovoljac! Dođi i sanjaj sa mnom. Brat ćemo cvijeće u dolini Holandije, a kad otopli, kupati se na nekom malom otoku u centru okeana. Valovi će nas sakriti, a zlim ljudima nećemo dati da siđu sa svojih brodova i isprljaju naš čisti otok.

Moj otok su moji ljudi koji grade moj život, dobrovoljci koji me čuvaju i kriju kao što val otok krije. Od tebe samo tražim da budeš stub, val i dobrovoljac, pa da ovaj ružni svijet pretvoriš u svijet koji sanjaš. Svijet u mojoj glavi meni niko ne može oduzeti!

Elvis Alagić
„GIM“, Gimnazija „Ismet Mujezinović", Tuzla
Direktorica: Alma Mujkanović

ПАСУЉ

У ово време, када глобализам прети да избрише наш национални идентитет, сматрам да није наодмет да се подсетимо обичаја и веровања која нас чине Србима. Посвећујем зато овај рад једном од најчувенијих јела наше кухиње.

„Свилу носите – пасуљ једите“, гласи једна наша стара пословица. Када нас изда и напусти Европа и када са стола нестану италијанске шпагете, француски сиреви и немачки сосеви, враћамо се српском пасуљу као последњем уточишту, јелу које нас никада није изневерило. То је много више од обичне хране, то је национална метафора за поново пронађену блискост, позив за дружење и окупљање око стола. Пасуљ је јело које човек не једе сам, већ у друштву породице или пријатеља. Он је такође симбол ината: „Ма, јешћу го пасуљ без ичега, али нећу пристати… “

Срби наивно верују да су измислили пасуљ. Међутим, стигао је из Перуа у наше крајеве тек крајем 16. и почетком 17. века. Од тада је постао једно од најпознатијих јела наше кухиње, делом и због тога што је сваког следећег дана – укуснији. Недостижни су укуси пасуља наших бака, које су у лонац укувавале и љубав с којом су спремале ово јело за своје ближње. Ипак, српски мушкарци највише чезну за оним војничким. Његова је запршка зачињена укусом братства, опасности и ризика. У Европи практично нема народа који у својој националној кухињи нема неколико јела од овог зрна.

Пелинов Јан Бибијан се уз стабљику пасуља попео чак до Месеца. Ко зна, можда и нама помогне да досегнемо звезде. Уосталом, на њему смо одрасли, нема разлога да с њим и не остаримо.

ОДА ХЛЕБУ

Хлеб је обавезан на српској трпези. Када заврне криза, ми панично тражимо по кући последње парче бајатог хлеба, како бисмо од њега направили попару – данас већ заборављено сиротињско јело.

Данас на популарности све више добија црни хлеб, као да су сви одједном постали медицински образовани и забринути за своје здравље. Током бурне историје, увек смо прижељкивали баш хлеб, тај недостижни вековни идеал. Свеједно, хлеб је хлеб, почасна зва-

ница на трпези око које се увек води битка ко ће добити окрајак. Врста има безброј, од оних тврдих, војничких, који се очврслим рукама ломе на четири дела, па све до домаћих, чији пријатан мирис увек подсети на одлазак на село. За разлику од других народа, никада нисмо поред хлеба тражили и игара, довољна нам је била и маст. У њему се крије наша суштина, у њега се кунемо и проклињемо. С разлогом, дакле, има толико пекара у нашој престоници. Док Београд још зева и одбија да се пробуди, из пекара се већ увелико шири топао и пријатан мирис разних ђаконија. Били богати или сиромашни, увек ћемо код куће имати ово практично пециво.

Има нешто скривено унутар тих корица. Нешто православно, нека арома скромности и умерености. Не знам, али док нам је нашег „леба", пребродићемо сваку кризу. Нека он буде симбол наше одлучности и истрајности, доказ да, у инат целом свету, никада нећемо пропасти.

Петрашин Тодоровић
„Принцип", Гимназија „Свети Сава", Београд
Директор: Љиљана Ђокић
Главни и одговорни уредник:
проф. Сандра Берања

ХУМАНОСТ СТАНУЈЕ У СРЦИМА ЛЕКАРА

Често се запитам колико храбрости, пожртвованости и хуманости треба да испуни једно срце, да оно куца за друге и да помаже другима у невољи.

Кроз историју и живот читали смо о многим јунацима. О великим подвизима, о војницима, ратницима, војсковођама, који су бранили земљу и народ од непријатеља. О храбрим људима који су остављали траг у историји. А ипак, када размишљам о херојству и подвизима, не могу а да не помислим на свакодневицу, на мале, обичне људе са великим срцем. То су јунаци који живе међу нама. Јунаци који се налазе у болницама, клиничким центрима. На местима где се сваког дана воде важне и одлучујуће битке. Битке у којима је улог велики, а брани се и чува оно највредније што имамо – људски живот. Свакодневно, ти велики људи доказују своју хуманост, алтруизам и пожртвованост. Кроз сопствена дела, кроз сваки минут своје посвећености.

Њихово оружје нису пушке и сабље, њихово оружје су ножеви, скалпели, инструменти којима воде оне најважније битке. Њихово оружје је наука, знање које су стрпљиво стицали годинама и подредили га туђим животима и здрављу. За многе од њих никада не чујемо, не видимо их. Али они постоје ту, међу нама, храбри људи у својим белим мантилима, који су за мене много више од лекара. Јер, они не лече само људско тело, они лече и људску душу. Разумеју је и теше онда када је најтеже. Не само знањем и медицинском струком, него често и речима, искреним осмехом, подршком и охрабрењем у најтежим часовима.

Свакога дана прихватају у своје руке нове људе и боре се за њих свим срцем. Не питајући ни ко су, ни шта су, ни колико имају, ни одакле долазе. Јер је њихова света дужност и обавеза да помогну сваком, не правећи разлике ни на који начин. Године учења, рада и искуства стоје иза њих. Али, ако мене питате, довољно добар лекар није само онај који је добар стручњак. Да би био добар лекар, пре свега треба бити добар човек. Онај који ставља друге испред себе.

Онај који жртвује и своје време, и свој живот да помогне другима. То су за мене прави хероји. Хероји који се не возе луксузним аутомобилима, не живе у скупим вилама и не красе насловне стране новина. За свој рад добијају не тако велику надокнаду, али се никада не жале. Храбро се носе са свим искушењима које испред њих стављају живот и професија. То су за мене прави узори. Узори о којима треба да се чује и који заслужују дивљење и поштовање, јер ипак они воде најтеже битке за нечији живот. Они дају прилику за нови живот и нови почетак. Помажу да још један нови живот дође на свет и боре се за њега, свакодневно, на разне начине, свим срцем.

Медицина је наука, али зато је лекарска професија много више од тога. То је хуманост на делу, љубав и пожртвованост. Зато, чувајмо те наше велике хероје. И никад не заборавимо колико су нам они важни.

Даница Петровић
„Искра“, Гимназија Пирот
Директор: Братислав Крстић
Главни и одговорни уредник:
др Сузана Јовановић

Три прста за енглески

// Језик је средство помоћу којег се људи међусобно споразумеју и управо је та способност једна од карактеристика која нас одваја од животиња. Језик којим се људи користе, као што знамо, није јединствен – на свету постоји око 7000 језика. Док неки тврде да је фонетска разноврсност последица Божијег гађења Вавилонске куле, већа је вероватноћа да је то последица прилагођавања различитих народа на услове у којима су се они задесили. Идентитет неког народа чине многе ствари, међу њима наравно и језик; али у времену када старе мудрости бивају замењене лоше формулисаним енглеским цитатима, одаје се утисак да језик неког народа поприма све више само ону примарну улогу – средство општег споразмевања.//

Већини особа из наше околине је матерњи језик српски, као што је матерњи језик још 12 000 000 људи. Ако, гледајући из научног угла, „нашим" језиком сматрамо и српско-хрватски (хрватско-српски) језик, онда број људи са којима делимо исто средство исказивања мисли расте на 18 000 000. Осамнаест милиона говорника једног јужнословенског језика. Иако смо носиоци овог језика, омладина данас не одаје утисак да је превише заинтересована за сам језик.

Човек вреди онолико колико језика говори. К а д а кажемо страни језик, пре свега помислимо на енглески. Енглески је неопходан у свету у коме функционишемо, и самим тим се култура енглеског језика све више провлачи до великог броја људи. Проблем настаје када, угледајући се на ту кутуру, заборавимо наше вредности. Постоје особе чије је знање енглеског језика на завидном нивоу, поготово у нашој школи. Међутим, део тих особа мисли

40

(НАЈБОЉЕ ГРАФИЧКО РЕШЕЊЕ НОВИНА)

„Скамија“
Гимназија Јован Јовановић Змај, Нови Сад

ПРИНЦ НА БЕЛОМ КОЊУ

Свака девојчица машта о свом принцу на белом коњу. Можда тај термин није више толико популаран, али како год да се он назива и где год да се налази, свака девојчица га очекује.

Тешко је наћи љубав, али још теже одржати је, одржати њену неизвесност, магију… Све што је лепо – кратко траје, али не и љубав. Она је вечна и постоји као једина магија на овој планети. Верујем да ће свака девојка наћи принца. Он је тамо и чека те! Усправи се, поправи шминку и иди, нађи га. Када га нађеш, не пуштај га. Биће тешко, али љубав је јединствена. Никада, ни у ком случају, немој помислити да нећеш наћи свог принца! Веруј ми, он је ту негде и и чека своју принцезу. Крени. Не губи време. Живот је превише кратак да би седела и чекала. Јесте да он, као принц, треба да дође и да те спаси, али помози му и ти мало, сигурна сам да се и он бори колико и ти. У ствари, принц на белом коњу је онај који прихвата све твоје мане и врлине. Оно што ти најмање волиш код себе, он ће волети највише. Он је ослонац, подршка, друг, сапутник. Није савршен… Да јесте, био би досадан. Учини га савршеним љубављу. Никада не дозволи да вам буде досадно. Никад се немојте заситити један другог. Љубав је света и треба је чувати. Нађи неког са ким си спремна да ту љубав поделиш и чуваш. Од толико принчева, како да знаш који је ОНАЈ прави, онај ТЕБИ „суђен“? Не можеш знати. Остави телефон, изађи из куће и почни да упознајеш људе. Једног дана, када буде дошао тренутак, упознаћеш га и знаћеш да је он ТАЈ. Зато полако, не брзај, покушавај и труди се. На крају ће ти успети. Не постоји судбина. Ти бираш сама свој пут.

Дакле, да те више не задржавам, запамти да је највеличанственија ствар коју ћеш у животу научити „само“ – да волиш и будеш вољена заузврат.

Анастасија Бабић
„Скамија“, Гимназија „J. J. Змај", Нови Сад
Директор: Радивоје Стојковић
Главни и одговорни уредник:
проф. Ружа Перуновић

PRIJATELJSTVO JE VEČNA RADOST PROLAZNOG VREMENA

Univerzalni ključ za prijateljstvo ne postoji, jer ono biva i onda kad se najmanje nadamo, a rađa se isključivo u plemenitoj duši. Takvo bogatstvo je retko i zato ga neprekidno i neumorno treba negovati i čuvati. Katkad i malim znacima možemo pokazati afinitet prema nekom, jer jedan iskren osmeh, topao pogled i ljubazan gest, poput pridržavanja sakoa ili otvaranja vrata, vredi višeod hiljadu laskavih reči i komplimenata! Da bismo sve to shvatili, treba prestati da žmurimo i konačno se osvrnuti oko sebe, jer ko zna, možda se naš potencijalni prijatelj nalazi baš u blizini, samo što ga, iz nekih razloga, do sada nismo primetili.

Ne možemo ni očekivati da nas neko voli i razume, ako mu ne pružimo priliku za to, ali je nekako i dalje nesvesno ili svesno odlažemo. Sutra, sutra, uvek sutra, i tako unedogled! Život je zapravo previše kratak da bi se živelo sutra i previše surov da bismo ga provodili večito sami – zato je poželjno imati uz sebe prijatelje koji će nas zaista prihvatiti i voleti takve kakvi jesmo, a ne ljude u čijem ćemo se prisustvu osećati još usamljenije i nesigurnije. Uz prave osobe osećamo se spokjno i ispunjeno i kada ćutimo, jer povremeno imamo potrebu da prestanemo da zatrpavamo svoje srce rečima! Prijatelji ne služe samo za razonodu, oni su tu i kada nam je potreban odmor i beg od svega i vole nas podjednako i u dobrim i u lošim vremenima. Ne samo da ne žaloste naše nesreće, nego nam i ne zavide na sreći, snalaze se sa našim manama i prihvataju ih podjednako kao i vrline, jer su i one deo nas, ma koliko komplikovano i nerazumno ponekad izgledale. Pate kada nam je teško, neumorno se trude da pomognu kada je potrebno, uvek nas štite, uz nas su, ma šta drugi rekli…

Takvo blago nas bezuslovno poštuje, iskreno je prema nama, ukazuje nam na greške i pronalazi načine da ih ispravimo… Ne moramo da se menjamo da bismo mu se dopali, prijatelj podjednako ceni i poznaje svaku našu karakteristiku! Pred prijateljem se ne plašimo, ne uzdržavamo se da budemo ono što jesmo i volimo ga čak i onda kada ne provodimo

vreme sa njim, jer, „ko voli nekoga samo kada provodi vreme sa njim, taj ni ne pravi pitanje s kim se druži“. Čak mu i propuste velikodušno opraštamo, jer nam je prijatelj, naš oslonac i verni saputnik! Čovek koji nikada do sada to nije doživeo, zapravo nije sposoban da bilo kome bude prijatelj i neka se ne zavarava, ipak je umetnost postati nečiji pravi prijatelj!

Isidora Petrović
„Venturi“, Gimnazija Kruševac
Direktor: Biljana Dačić
Odgovorne urednice:
mr Nela Milojević i prof. Tanja Nikolić

COMMUNE DE PARIS (1871)

La Commune de Paris est une période insurrectionnelle de l'histoire de Paris qui dura un peu plus de deux mois, du 18 mars 1871 à la «Semaine sanglante» du 21 au 28 mai 1871. Cette insurrection contre le Gouvernement, issu de l'Assemblée nationale qui venait d'être élue au suffrage universel, ébaucha pour la ville une organisation proche de l'autogestion. Elle est en partie une réactionà la défaitefrançaise de la guerre franco-prussienne de 1870 et à la capitulation de Paris.

Citations d'écrivains contemporains de la Commune

Certains écrivains de l'époque prirent la plume pour commenter l'événement, pour la plupart de façon extrêmement hostile. Voici quelques exemples:

Charles Marie Leconte de Lisleà José-Maria de Heredia: «La Commune ? Ce fut la ligue de tous les déclassés, de tous les incapables, de tous les envieux, de tous les assassins, de tous les voleurs, mauvais poètes, mauvais peintres, journalistes manqués, tenanciers de bas étage. »

Gustave Flaubert à George Sand: «La seule chose, j'en reviens toujours là, c'est un gouvernement de mandarins. Le peuple est un éternel mineur. Je hais la démocratie. »

«Le premier remède serait d'en finir avec le suffrage universel, la honte de l'esprit humain. Dans une entreprise industrielle (société anonyme), chaque actionnaire vote en raison de son apport. Il en devrait être ainsi dans le gouvernementd'une nation. »

«L'instruction obligatoire et gratuite n'y fera rien qu'augmenter le nombre des imbéciles. Le plus pressé est d'instruire les riches qui, en somme, sont les plus forts. »

George Sand à Gustave Flaubert: «Cette Commune est une crise de vomissements, les saturnales de la folie. »

Les communards selon Alphonse Daudet: «Des têtes de pions, collets crasseux, cheveux luisants, les toqués, éleveurs d'escargots, les sauveurs du peuple, les déclassés, les tristes, les traînards, les incapables;

Pourquoi les ouvriers se sont-ils mêlés de politique ?»

Les communardes selon Dumas fils: «Nous ne dirons rien de leurs femelles par respect pour les femmes, à qui elles ressemblent quand elles sont mortes. »

Émile Zola: «Le bain de sang que le peuple de Paris vient de prendre était peut-être une horrible nécessité pour calmer certaines de ses fièvres. Vous le verrez maintenant grandir en sagesse et splendeur»

18 mars 1871 – Soulèvement
26 mars 1871 – Élections des membres du Conseil de la Commune
1er mai 1871 – La Commission exécutive est remplacée par la Comité de Salut public
21-28 mai 1871 – Semaine sanglante

J`aime le francais",
Гимназија „Бора Станковић", Врање
Директор: Сузана Мишић Станковић
Уредник: проф. Љубица Арсић

ПАРИСКА КОМУНА (1871)

Париска комуна је побуњенички период историје Париза који је потрајао мало више од два месеца, од 18. марта 1871. до „Крваве седмице“ 21–28. маја 1871. Та побуна против Владе која је произашла из националне Скупштине која је управо била изабрана на општим изборима, наговестиће граду организацију блиску самоуправљању. Она је делом реакција на слом земље у Француско-пруском рату из 1870, и на капитулацију Париза.

Цитати писаца – савременика Комуне:

Шарл-Мари Леконт де Лил пише Жозеу-Марији де Хередија: “’Комуна?‘ То је била лига свих пропалица, неспособних, завидљиваца, убица, лопова, рђавих песника, рђавих сликара, неуспешних новинара и закупаца ниског сталежа“.

Гистав Флобер пише Жорж Санд: “Једина ствар, томе се враћам увек, јесте влада мандарина. Народ је вечити малолетник, ја мрзим демократију. Први лек био би да се на општим изборима заврши са том срамотом људског духа. У једном индустријском предузећу (анонимно друштво) сваки акционар гласа ради свог улога. Тако би требало да буде и у влади једног народа. Обавезно и бесплатно образовање само ће повећати број имбецила. Најпре ће образовати богате који су у суштини најмоћнији“.

Жорж Санд пише Гиставу Флоберу: “ Та Комуна је бљувотина, сатурналије лудила“.

Алфонс Доде о припадницима Комуне: “ Главе пиона, прљавих крагни, масне косе, лудаци, одгајивачи пужева” , спасиоци народа“, пропалице, тужне сове, вуцарала, неспособњаковићи; Зашто су се радници умешали у политику?“

Дима-син о припадницима Комуне: “ Ништа нећемо рећи о њиховим женкама из поштовања према женама, на које ове личе када су мртве. “

Емил Зола: “ Крвава купка коју је народ Париза управо доживео била је можда ужасна нужност да би смирила неке од његових грозница. Видећете га сада како расте у мудрости и величанствености. “

„J`aime le francais“,
Гимназија „Бора Станковић'', Врање
Директор: Сузана Мишић Станковић
Уредник: проф. Љубица Арсић

ПЕНОЛОГИЈА

Појам пенологије обухвата извршно кривично право као грану правне науке, те своју научну и практичну дјелатност усмјерава у првом реду на проучавање извршења казне лишења слободе, осталих казни, као и других санкција (васпитне, мјере сигурности, условне осуде са заштитним надзором; санкције за привредне преступе – одузимање имовинске користи, санкције за прекршаје; санкције за кривична дјела међународног права).

Под тим подразумијевамо изучавање разних правних и ванправних аспеката проблема који се јављају у вези са извршењем поменутих санкција у настојању да се постигне сврха прописивања тих санкција.

Назив „извршно кривично право“ није устаљен у теорији, а и пенологија често има различита значења. Ипак, пенологија данас мора да се бави, проучавањем свих кривичних и казнених санкција које постоје у једној земљи, начином и поступком њиховог извршења, односно њиховим међусобним односом.

Предмет пенологије је уређење организације, начина и поступка извршења кривичних санкција, у првом реду казни (посебно, казне лишења слободе) и других кривичних дјела, као и других врста кривичноправних мјера, односно кривичнопроцесне мјере притвора.

ИМОВИНСКЕ КАЗНЕ

Имовинска казна се развила временом из композиције (откупнине), тако да данас обухвата двије врсте санкција: новчану казну и конфискацију имовине. Ове врсте санкција се често критикују у теорији због тога што нису личне природе, што погађају сиромашне више него богате, јер се могу замијенити казном затвора и јер не утичу на преваспитавање починилаца.

Новчана казна се састоји у обавези осуђеника да у одређеном року уплати судском пресудом утврђени новчани износ у корист државе. Може бити главна и споредна казна (умјесто казне затвора али и кумулативно са том казном).

Конфискација имовине се састоји у одузимању осуђеникове имовине коју је посједовао у вријеме доношења пресуде, без накнаде, у

границама које су одређене законом. Суд у сваком конкретном случају одлучује о њеној примјени и то само када је законом одређена као споредна казна уз казну затвора. Може бити опћа и специјална.

Предвиђена је за изнимно тешка кривична дјела.

ТЈЕЛЕСНЕ КАЗНЕ

Иако некада популарне, данас тјелесне казне представљају изнимку и то само у неким афричким и азијским законодавствима.

Јављају се у два облика. Први је сакаћење (одсјецање дијелова тијела) по принципу „око за око, зуб за зуб“, извршава се на јавним мјестима и зависно од врсте кривичног дјела – руке за крађу, очи за шпијунажу, пенис за сексуалне деликте итд.

Шибање је дуго времена имало широку примјену према починитељима свих врста деликата (у првом реду прекршаја); мушкарци се шибају по цијелом тијелу, док жене само по стражњици, такође јавно.

Тина Андрић
„Млади правник“,
Средња економско-трговинска школа, Тузла
Директор: Лариса Ћустендил
Уредник: Сумејла Башић

Димитрије
број 18
Mladi pravnik
Часопис ученика Гимназије у Крушевцу
Вентури
List katoličkih školskih centara u BiH - Godina XVII, broj 32 - svibanj 2017.
ISSN 1512-9330
IZVORI
GIM
1998
ГИМНАЗИЈСКИ ГЛАСНИК

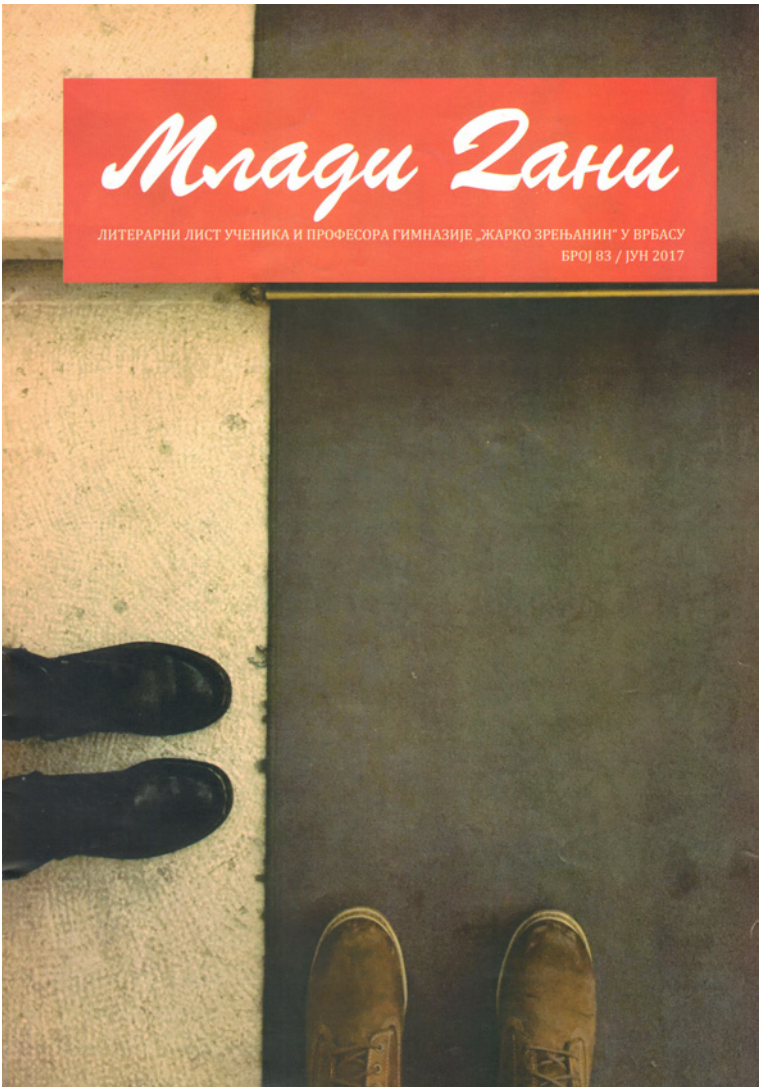

(НАЈБОЉА НАСЛОВНА СТРАНА)

„Млади Дани"
Гимназија Жарко Зрењанин, Врбас

АЈНШТАЈНОВ ТЕСТ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

Тест који је пред вама везује се за великог научника, Алберта Ајнштајна, и његову констатацију да 98% људи на свету није у стању да овај тест тачно реши. Сада имате прилику да проверите да ли спадате у преостала 2% светске популације.

Пет кућа обојено је у пет различитих боја, а свака кућа има једног власника који живи у њој. Тих пет власника пију одређено пиће, свирају одређени инструмент и држе одређене кућне љубимце. Ниједан власник не пије исто пиће, не свира исти инструмент, нити има истог љубимца. На вама је да, на основу наведених података, одговорите на питање: **Ко држи рибице?**

- Светлана живи у црвеној кући
- Наташа држи псе
- Теодора пије лимунаду
- Зелена кућа је лево од беле куће
- Власник зелене куће пије кафу
- Особа која свира виолину гаји птице
- Власник жуте куће свира клавир
- Власник средње куће пије млеко
- Младен живи у првој кући
- Особа која свира трубу живи поред онога који гаји корњаче
- Особа која држи коње живи поред особе која свира клавир
- Особа која свира хармонику пије чај
- Митар свира гитару
- Младен живи поред плаве куће
- Особа која свира трубу има комшију који пије сок.

Митра Купусовић
„Млади Дани“,
Гимназија Жарко Зрењанин, Врбас
Директор: Татјана Кажић
Уредници: Проф. Јелена Вујовић
и проф. Младен Ђуричић

СКАМИЈА.

мај | 2017.

ISSN 2406-2634

РАСТКО

ЧАСОПИС БОГОСЛОВИЈЕ СВЕТОГ САВЕ НАМЕЊЕН ОМЛАДИНИ

ГОДИНА VI
2016
Број 12

HEARTBEAT

2. БЕЛЛИСТ

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА 2016/2017

УЧЕСНИЦИ

1. **„Гимназијски гласник”,** Шабачка гимназија, Шабац
2. **„Гимназион”**, Гимназија, Чачак
3. **„Колибри”,** Гимназија *Таковски устанак,* Горњи Милановац
4. **”Агора”,** Гимназија *Таковски устанак*, Горњи Милановац
5. **„Искра”,** Гимназија, Пирот
6. **„Вентури”,** Гимназија Крушевац
7. „**J`aime le francais”,** Гимназија *Бора Станковић*, Врање
8. **„Богословско братство”,** Богословија *Светог Петра Добробосанског*, Фоча
9. **„Извори”,** Католички школски центри у БиХ, Тузла
10. **„Мисак”,** *Бехрам-бегова медреса*, Тузла
11. **„ГИМ”,** Гимназија *Исмет Мујезиновић*, Тузла
12. **„Млади правник”,** Средња ЕТШ Тузла
13. **„ГЖ”,** Гимназија Живинице
14. **„Heartbeat”,** Прва гимназија, Марибор
15. **„Гимназијалац**", Гимназија *Светозар Марковић*, Нови Сад
16. **„Скамија”**, Гимназија *Ј. Ј. Змај*, Нови Сад
17. **„Gymnasium”,** Гимназија *Светозар Марковић*, Суботица
18. **„Милевин свет”**, СТШ *Милева Марић*, Тител
19. **„Млади Дани”,** Гимназија *Жарко Зрењанин*, Врбас
20. **„Гимназијалац”,** Гимназија *Сава Шумановић* Шид
21. **„Пут” ,** Зрењанинска гимназија, Зрењанин
22. **„Гимназијалац”**, Митровачка гимназија, Сремска Митровица
23. **„Бранко”**, Карловачка гимназија, Сремски Карловци
24. **„Млади лингвиста”**, Филолошка гимназија, Београд
25. **„Растко”**, Богословија *Свети Сава*, Београд
26. **„Димитрије”,** ПБТШ *Димитрије Давидовић*, Земун
27. **„Принцип”,** Гимназија *Свети Сава*, Београд

НАГРАДЕ И ПОХВАЛЕ

ПРВА НАГРАДА
„Бранко” ♦ Карловчка гимназија, Сремски Карловци

ДРУГА НАГРАДА
„Пут” ♦ Зрењанинска гимназија, Зрењанин

ТРЕЋА НАГРАДА
„Гимназион” ♦ Гимназија, Чачак

ПОХВАЛЕ
„Скамија” ♦ Гимназија *Ј. Ј. Змај*, Нови Сад
„Гимназијски гласник” ♦ Шабачка гимназија, Шабац
„Искра” ♦ Гимназија, Пирот
„Извори” ♦ Католички школски центри у БиХ, Тузла
„Мисак” ♦ *Бехрам-бегова медреса*, Тузла
„Растко” ♦ Богословија *Свети Сава*, Београд

НАЈБОЉА НАСЛОВНА СТРАНА
„Млади Дани” ♦ Гимназија
Жарко Зрењанин, Врбас

ПОХВАЛА - НАСЛОВНА СТРАНА
„Гимназијалац” ♦ Гимназија
Светозар Марковић, Нови Сад

НАЈБОЉЕ ГРАФИЧКО РЕШЕЊЕ НОВИНА
„Скамија” ♦ Гимназија *Ј. Ј. Змај*, Нови Сад

ПОХВАЛА - ГРАФИЧКО РЕШЕЊЕ НОВИНА
„Мисак” ♦ *Бехрам-бегова медреса*, Тузла

ЖИРИ 2. БЕЛЛИСТ-А

Проф. др Милан О. Распоповић,
физичар и филозоф, Београд

Милена Маричић,
проф. српског језика и књижевности, Нови Сад

Јасмина Жујевић
проф. српског језика и књижевности, Београд

Станко Стојиљковић,
новинар и публициста, Београд

Лука Тилингер,
графичар и илустратор, Београд

галерија КУЛОАР
математичка гимназија београд
година!

Директор
Мр Срђан Огњановић

Уредник Галерије КУЛОАР и 2. БЕЛЛИСТ-а
Радивоје Благојевић

Сарадници
Мирјана Мићић
Душица Атанасковић
Синиша Митрић
Горан Обрадовић

Дизајн
Лука Тилингер

ТЕМА VI

ИСТИНА СЕ УГЛАВНОМ ВИДИ, А РЕТКО КАД ЧУЈЕ

Драган Раденовић, *Стефан Немања*
50 цм, бронза

БОГ СЛОБОДНОГ ЧОВЕКА

Друīа наīрада 6. БЕОПС-а

Да ли је заиста достојно рећи да се истина лако види? Замислимо јавни форум, пиједестал на главном градском тргу, поред којег пролазимо док се неуморно и вечно смењују говорници, и, колико год да журимо, каткад застанемо, чувши мисао о нечему о чему немамо прилике често чути, због чега би говорници из прошлих миленијума били вођени на ломачу. Прене ли нас некад из наше очигледне истине то што смо чули, натера ли нас да сами истражимо свет у себи, да општи људски терет нађемо на плећима, учврстимо га, и охрабрени пођемо ка циљу? Помогосмо ли још коме да носи свој крст? Посласмо ли благовест широм света?

Не сећам се.

Али, у сећање ми се враћају други призори. Сећам се младих људи који су устали за своју будућност у својој родној земљи. И других, који су их уђуткали. Сећам се многих акција, али не сећам се ниједне реакције, нити једног излажења у сусрет народу који у рукама држи судбину целог света, али то не схвата. Сећам се глувоће и слепила оних који могу нешто да учине, а не чине пред громогласним вапајима живота, у њиховим очима толико малих. На место помоћи људима које би требало да служе, створили су свет у коме се тајно уговарају и у дело спроводе најразличитија недела, којих постајемо свесни прекасно да бисмо покушали да учинимо нешто.

Поновили су нам лаж да им не можемо ништа, толико пута да је постала истина.

Па, како је могуће? Како може бити да неко кога је народ запослио, не може да добије отказ од свог послодавца, већ чак бива обрнуто? Драги колега, дајте свој глас нашем кандидату, ако не из чисте љубави, онда бар да бисте задржали свој посао. Потпишите се овде. И овде. И овде… Нико неће знати. Ма нема шта да нас брине, сам Шопенхауер је запазио: људима је лакше да умру него да мисле. А ми ћемо наставити да причамо онако како ми мислимо, надајући се да ће неко ризиковати као што ми нисмо. Можда ћемо

само ћутати, али истина ће остати између наших очију, увек присутна као и грижа савести која је прати.

Заблудама смо испуњени, заблудама смо окружени. То нас држи постројене пред онима који да нам господаре нису заслужили ничим другим до бескрајним ланцима лажи којима су нас оковали. Зато, каже Максим Горки, лаж је религија робова и господара, а истина је бог слободног човека!

Рекло би се да постоје две врсте истине: она на коју можемо да утичемо, и она на коју нисмо свесни да можемо да утичемо. Сетимо се како је било некада: у једној монархији свргну владара или владарску породицу, та куга почне да се шири, па и у суседним земљама незадовољство испливава на површину и покреће талас револуција, реформи и реновирања друштва. Данас више нема таквих смена владара, већина је мишљења да међу опцијама нема различитости, те да их стога нема смисла мењати. Кажу такође да је историја показала да револуцијама не долазе демократије, већ диктатуре.

И у праву су – није довољно сменити власт, ми морамо да сменимо лажи којима нас свака нова генерација власти на силу храни! А ми? Ми уместо тога вршимо атентат на истину. Маса каменује онога који говори, као што рече Ками: тражити оно што је истинито не значи тражити оно што је пожељно. Уистину, истину није лако поднети, она никако не прија поспаним и тромим умовима.

То је она истина која се види у свакој пори друштва у коју завиримо, али, та истина није веома допадљива, те из овог света сви волимо да понекад побегнемо у неки други. Данас је то најчешће виртуелни, који расте све брже из дана у дан, у коме шунд и хумор за мозгове уморне од неразмишљања, све више потискују ангажоване садржаје – оне који прихватају одговорност да унапреде друштво и да поделе истину. (Запитајте се да ли је то стратегија или случајност.) Та одговорност на интернету, штавише, не мора имати никакве негативне последице, бар у границама чудесне земље "РС", у којој нема чувара закона на сваком кораку, што већ није случај у виртуелним пројекцијама неких развијенијих земаља. Упркос свим могућностима, демократија на мрежи траје тек толико док се токови дискусије не улију у мртво море пропаганде, конфликта, и, наравно, свеприсутне чисте глупости. Али, многи се осећају добро и у тим водама, губи им се осећај усамљености који крије мрак екраном неосветљених ћошкова собе. Верују да су повезани са себи сличнима, са најрођенијим родом.

Па, то је људска неминовност – и телесни људи верују да ће кроз формирање групе и групне активности бити срећнији, а како се зна још од Сенеке, људи више воле да верују него да просуђују – и заиста, што више верујемо, нама је лакше. Мање нас брину руине

никад изграђеног савршеног света које нас прате на сваком кораку, као утваре из будућности коју смо могли да дохватимо, али нисмо.

Како смо већ открили моћ свог јединства, хајде да је користимо у сврхе напретка, да будемо мало јачи него угњетачи, све то кроз истину у звучном формату, ту музику која одагнава страх и мотивише нас да се сваки дан све мање жалимо, а више радимо и боримо се за боље данас.

Зато треба да знамо да можемо да распарамо вео црне истине који се надвио над нама, конац по конац, да отмемо игле из руку ткаља судбине, и сви заједно саткамо човекоугоднију истину.

Балша Ћеранић
Математичка гимназија Београд
ментор: проф. Радивоје Благојевић

ВРХОВНО МОРАЛНО НАЧЕЛО

Трећа награда 6. БЕОПС-а

Упочетку би реч. И би светлост. Где се изгубило? Где су се изгубиле? У мору лажног сјаја, у ћутању, у заслепљеношћу бљештавих реклама. Нисмо још ослепели, али поприлично смо мутави . И мене то плаши!

Да ли ће нам бити потомци Владимир и Естрагон или смо већ или Лики или Поцо? Још увек и видим и чујем и што је најважније да смем да говорим.

Чује онај ко слуша. Искрено, колико ми слушамо једни друге ? Колико обраћамо пажњу на туђе речи? Колико се трудимо да се споразумемо, разумемо, осетимо? Парадоксално је што стално комуницирамо, а не споразумевамо се, иако су обе речи синоними. Слушамо само онолико колико нам је нужно, нопходно или корисно. Имамо и добро оправдање да не слушамо, јер најчешће слушамо ружне и бесмислене речи, информације за замлаћивање, скретање пажње са суштине.

Шта видимо? Светлост? Да, али не исконску, библијску, стваралачку, олимпијску ватру, већ шљаштеће рекламе, билборде, све лажно и све вештачко које крије истину.

Још увек имам срце Малог Принца и истину добро видим њиме. Истински је осећам, а младост ми даје храброст или лудост да је изговарам. Научила сам поуку приче *У цара Тројана* козје уши да ће истина увек изаћи на видело? Само ми је много тешко да је у мору испразности добро уочим. Свима нам је тешко. Нажалост, многи и затварају очи пред истином , јер немају довољно храбрости да се суоче са њом и последицама које носи. Лакше је зажмурити. Многи мисле да је материјално најважније, а то није одлика само нашег времена. У 18. веку мудри Доситеј каже – *Злато кад узмемо у руку није нам доста да нам ко каже да је злато, но сами размотримо има ли у себи назнаке правог злата, а за истину које је сама злато нашег ума нестарамо се толико.*

Доситеј нам је оставио завет да је истина врховно морално начело и да јој увек одано треба служити, а ми ћутимо. Најтеже, али и најлакше је говорити истину и о истини.

ОГЛЕДАЛО

Ми ћутимо, иако смо једина бића која поседују невероватну моћ да говоре. Али, ако је реч створила светлост, односно живот, ватру, знање, онда наше ћутање значи да ће завладати мрак. Ако наша срца виде истину, ако имамо довољно храбрости да је чујемо голу, лепу, ружну, онда ће бити светлост. И биће реч, али она права, животворна.

А сада да се мало поиграмо речима. Истина је да нам истина не прија баш увек, као што је истина да је она вредност која се не може мерити ни са чим што је материјално.

Велики Дучић каже – *Истина је само што душа просања.* Очи су огледало душе. У очима је светлост која нам помаже да не превидимо, истина коју чујемо опомиње нас, храбри нас да је изговоримо и тако се спасемо, не потонемо. Реч је светлост и светост.

Више се не плашим. Нисмо још ослепели, добро чујемо, а нисмо ни мутави. Разликујемо истинску од лажне светлости, човечности. Истина се само срцем и добро чује, а око мене су људи који говоре, храбро, говоре осветљавајући пут.

Маја Ђорђевић
Текстилно технолошка и пољопривредна школа
„Дестоп Ђурађ“, Смедерево
ментор : проф. Оливера Ђерић

КРАТКЕ НОГЕ ЛАЖИ

Свакодневно смо окружени различитим садржајима. Колико различитих извора таквих информација постоји, тешко је спознати. Правце одакле се оне пласирају је немогуће одредити. Појављују се из различитих центара, телевизијских, владиних и невладиних организација, а њихов циљ је да пренесу неку поруку, догађај или појаву. Већина таквих информација су по неком неписаном правилу углавном неистинита, дотерана, улепшана или прилагођена публици којој се упућују или пласирају.

У великом броју информација којима смо *бомбардовани* преко свих врста масовних медија (телевизије, штампе, радија, интернета…) је питање како одабрати и препознати шта је веродостојно, а шта лажно или делимично истина. Наш народ такву категорију препознаје као истину или као лаж. Обичан човек у свом животу је од малих ногу васпитаван да прави разлику између истине и лажи. Где је заказало то препознавање? Како је дошло до раскорака тачног дефинисања? Како смо се препустили и како допустили да нам истина **измиче, а лаж постаје свакодневна појава?**

Јуче сам срела човека кога сматрају великим лажљивцем. Он то и не крије. Својим ликом се ангажује у бесомучним лажима. Толико је уплетен у мрежу лажи да више и не схвата шта је реалан живот који га окружује, а шта је неистина. Шта је и колика лаж којим храни свет и све око себе. Ето његове лажи поново чујем и видим, а истином којом га желим отрезнити поново пређуткујем и кажем себи: *Сто пута си изрекао лаж и први пут ће постати истина…!* Али се искрено надам:

Они који виде истину, умеју да зажмуре, заћуте и одобре, али када се једном буде чула права истина, биће тешко и болно…

Истина је овде једна једина, а лаж има стотине ногу и тешко их је поломити све одједном.

Морају се ломити једна по једна.

Анђела Трајковић
Медицинске школе Приштина - Грачаница
ментор: проф. Марија Рајковић

DONKIHOTIZAM JE POTREBNIJI NEGO IKADA

Ono što nama treba nije volja da vjerujemo, već želja da otkrijemo, rekao je Bertrand Rasel. Dakle, ono što nama treba nije da slijepo verujemo u ono što nam se kaže, već da razmišljajući razumno i objektivno otkrijemo pravu istinu.

Istina se ne čuje zato što se ona ne ističe u nadi da će se tako promijeniti, ali ne može se sakriti ono što je očigledno. Kada se kaže istina, asocijacija je na nešto bolno i poražavajuće, što se bezuspješno pokušava zataškati, ali ona uglavnom ispliva.

Istinu je teško sakriti jer ju je teško zauzdati i ukrotiti. Uzmimo za primjer medije. Svakodnevno svjedočimo aferama i brojnim verzijama jedne priče, dok se ono što se stvarno desilo pokušava gurnuti pod tepih. Mediji su korumpirani pa polemišu o stvarima na subjektivan način, dok se građanima ostavlja da povjeruju ili da budu skeptični. Oni pišu članke koje treba čitati između redova da bi se naslutila istina. Često se dešava situacija kao u priči sa dječakom koji je vikao Vuk, vuk! kad nije bilo vuka, a kada se vuk stvarno pojavio, više mu niko nije vjerovao. Ljudi su navikli da im govore poluistine i neistine, pa sve uzimaju sa rezervom i razmišljaju o teorijama zavjere. Sa druge strane, imamo situaciju gdje se istina ne pokušava pretvoriti u neistinu tako što je se prećutkuje, već tako što se preuveličava. Uzmimo za primjer misao: Istoriju pišu pobjednici. Pobjednici će svakako biti subjektivni u prepričavanju događaja, veličaće svoja dostignuća, kreiraće svoju istinu garniranu moralom, mitom, apsolutom. Tražiće da u nju svi vjeruju.

Za ljude koji se bore da se čuje prava istina kažu da ne shvataju da je to uzaludno koliko i 'ispravljanje krive Drine'. No ja poštujem takve ljude. Smatram ih istinskim junacima. Možda nam je njihov donkihotizam danas potrebniji nego ikada prije. Idealista i onih koji nisu umorni od plemenitoga popravljanja svijeta - nikada previše. Oni su junaci svoga doba. Jer krasi ih hrabrost i smjelost. Oni su pravednici koji ukazuju na istinu, ponekad je i uzvikujući, protestno je noseći na usnama. Njima je istina svjetlo čovečanstva. Oni se za nju žrtvuju.

Jer… šta ako istina ne može da se sazna sem ako se ne čuje?

OGLEDALO

I kako bi svijet uopšte izgledao bez prećutkivanja i laganja, da može da se zna samo istina? Da li bi svijet bio gori jer bi se znale sve gorke intrige i mračne misterije? Ili bi svijet bio bolji jer bi svako bio svjestan da će se čuti šta je uradio ili rekao, pa bi se i sam postarao da nema zbog čega da se srami pred svijetom?

Možda nam je ipak laž postala prirodna, prožimajući nas posve, da bismo uspjeli da opstanemo gledajući istini u oči.

Martina Telenta
Srpska pravoslavna opća gimnazija
„Katarina Kantakuzina Branković" - Zagreb
mentor: prof. Mira Bićanić

ЗАУВЕК ЗАУСТАВИМО ЛАЖ И БЕДУ

Сваки човек сагледава, просуђује или вреднује стварност према информацијама које су му доступне. Оне су кључне за формирање наших уверења и као такве не смеју бити посвађане са истином. Истина, међутим, многима не одговара, те се често не само испушта из вида, него и намерно превиђа и заборавља.

Живот модерног човека представља једно огромно лутање. Данашњи свет више не може раздвојити истину од лажи, стварност од фикције, добро од лошег. А ствар је разборитости да се то разликовање учини. Старогрчки назив за ову интелектуалну врлину упућује на дијафрагму. Као што ова последња раздваја племенито и неплеменито у телу, ова прва то чини у социјалном организму. Многи ће се запитати шта узрокује овакво стање, да ли се кривац може именовати или треба замерити нама као целокупном друштву. Сигурно је да један део одговорности морају преузети освешћени, образовани и врлином обдарени. Они који су кроз оптику знања досегли небо истине, треба да се врате у Платонову пећину да укажу, именују, просветле. Ако им не поверују одмах, нека покушају поново. Прегаоци науке и културе треба да се ангажују, посведоче и поведу. Помоћи ћемо им и ми млади - надахнути, смели и самоуверени. Кад искра мисли падне на наивно народно тло, тада ће отпочети суштинска људска еманципација. А ум и слобода иду заједно.

Као што то често бива, стварно стање је негде на пола пута. Наиме, они који највише лажу јесу управо они на врху, они који највише имају и који себе виде као владаре света. Моћ и привилегије те самопрозване елите не потичу од марљивог рада и залагања за заједницу, већ од експлоатације већине, овог обичног и простодушног народа који, иако даје све од себе, једва успе да обезбеди парче хлеба за своје најмилије. Та одређена групација на врху сталешке пирамиде свој опстанак дугује управо небројеним лажима намењеним сужњима и поробљенима. Користећи велики медијски утицај који су узурпирали, они сатанизују сваку идеју која иоле

може оспорити њихову самовољу, правећи од народа неорганизовану гомилу, неспособну да се избори за правду која му припада. Они борце за бољи и праведнији свет проглашавају за злочинце, а своја недела, не само да на све начине покушавају оправдати већ вешто скривају.

Није само зла олигархија крива за нашу несрећу. Криви смо и ми, ми који упорно наседамо на њихове манипулације само зато што смо сувише лењи да трагамо за правом истином. Уместо борбеног духа и критичке мисли, у нама преовлађује слепо веровање у оно што нам се сервира, те немогућност било каквог друштвеног деловања. Чињеница коју често буржоаска пропаганда превиђа јесте та да је права истина увек веома близу, упркос честом скривању и негирању. Сваки човек који се барем на кратко упусти у трагање за њеним сунцем врло брзо ће одбацити све гнусне лажи, постајући тако ако не материјално, онда барем духовно слободан.

Није лако досећи идеале правде и истине. Није једноставно изградити самосвесне личности, коваче своје судбине. Ускладити организацију државе и иницијативе просвећених појединаца још је сложеније, могуће само у слободном друштву. Логика капитала, међутим, управо урушава тај супстанцијални, средњи социјални слој. А ту су темељи заједнице, хуманости и општег препорода. Инспиративан је онај афоризам који каже да је данас теже нахранити богате, него сиромашне.

Овај текст јесте манифест наших заједничких могућности. Он је и утеха и охрабрење и поклич! Истину данас није лако наћи. Многи праведници и истинољупци бивају ако не затворени и прогнани, онда исмејани и понижени од стране светске и домаће олигархије. Оваквом стању се мора стати на пут, а то једино могу учинити удружене народне снаге. Зато, другови и другарице, ујединимо се и једном заувек зауставимо лаж и беду која нас окружује. Појединачно можда јесмо слаби, али удружени ћемо поправити свет!

Милош Каравезић
Математичка гимназија Београд
ментор: проф. Синиша Митрић

КОЗМЕТИКА НОВЕ НАЗОВИ „ИСТИНЕ“

Трећа наīрада 6. БЕОПС-а

Имам говорнуману. Говорим истину. А истину нико не жели да чује. Сви је виде, али давно су поверовали да *ћутање је злато*. И газећи кроз ову каљугу, сервирану као магистралу, они позлаћују своје блатно лице сервилном немом допадљивошћу не би ли засенили прецењене. Да, прецењене, оне који продају козметику нове назови „истине” прљајући својим делима праву истину и нас, потцењене. Својим шљокицама покушавају да очарају нас давно разочаране, а праве златоусте су отерали на светске маскенбале где истина мање боли. Она шћућурена, истина нојеве главе забијене у песак властитог срца.

Скинимо златне маске немих и усправимо се, јер ни ноју не личи погнута глава, а камоли човеку пред истином срца. Јер само усправан човек може истини погледати у очи. Погледајте истини у очи. Знам, тај поглед вас срами, јер остајете без речи када је треба изрећи. И истина остаје без речи тако гола просута пред вама. За истином нећете видети колону. Само поглед који је немо прати. Колона погледа. Да, да ли сте се запитали да и погледи могу стајати у колони? И чекати да неко на глас каже: *Ево истине!*, а ви упрете прст и кажете: *Он је рекао!* Да, лакше је уперити прст као пиштољ у онога ко се усуди да каже истину која не сме бити истина. Одстрелити одмах.

Ипак се окреће, рече истину Галилео Галилеј још 1633. године, одговарајући по оптужбама инквизитора за јерес и прихватајући казну не одступајући од артикулисане истине. Данашњи инквизитори нису у црним одорама. Носе скупа одела, возе се у скупим лимузинама, затамњују стакла, јер им природна светлост смета. Јер им животна истина смета. Пред истином свака завеса пада. Прецењени су само променили маске.

Али и оне ће ускоро пасти. Јер истина разоружава. Примећујете ли разлику? Она растерећује када се изговори. Али треба пронаћи

оног ко сме да је изрекне. Гласно! Блесак и одблесак – као муња! Севне, прође неко време, а онда чујеш заглушујући тресак! И што је истина ближе, звук је све неподношљивији. Болан. Само истина уме тако да заболи.

Окрећете главу од истине да вам не боде очи. Истина не боде. Истина отвара очи. Али није истина крива. Поглед на истину је крив. Тражите кривца у другом, а само истина је пут ка правом одговору. *У рату је истина прва жртва рата*, рече Есхил. Не дам истину! Кажем вама сада и овде! Не као клетву, већ заклетву. Макар морала и ратовати. Не плашим се борбе за истину. То сте хтели да чујете?

А на устима оста катанац за људску реч. Ваш катанац. Сами сте се оковали. Нисте ви Прометеј, не ласкајте себи! Он је човека више волео него што је нама стало до брата и оца. Он се заложио огњем из кога је требало да никне човек логосник, истинодржац, истинопојац. Е тог сте оковали у себи, али кључ нисте прогутали, јер би се у неком тренутку појавио. Бацили сте га ко зна где, у дубоки бунар, воду или понор самозаборава. Или још боље, дали сте га душманину. Он ће га боље чувати од вас. Да не бисте превише бринули. Он ће да преузме бригу о истини од свих вас. Ви ћете да чувате истину у себи, а он ће је похранити још боље од вас да је не изгубите и тако сахрањену. Да вам се не отме, случајно, преко уста. Одметница од душе, дављеница, убога реч.

Зар се баш нико од беседника у овој сали није заветовао платоновском императиву: *Истину говорити*, што породи ону Цицеронову: *Orator probus esse debet*!

Видим вам из очију пређутану сагласност: *Има говорнуману! Не разумемо је.* Да, истину нико не жели да разуме. Сократ рече: *Човек већ поседује истину у себи и ако греши, греши из незнања.* Не грешим из незнања. Моја грешка су моја сазнања. Тешко је забранити филологу да говори чистим језиком истине, кладенцем чистоте образа свога рода. Да, ја имам говорнуману. Да, ја говорим истину. А ви? Ви судите.

Исидора Ичелић
Филолошка гимназија Београд
ментор: проф. Јелена Савић

DIE WAHRHEIT KANN MAN MEISTENS SEHEN, ABER SELTEN HÖREN

Ich habe eine Sprachbehinderung. Ich sage die Wahrheit. Aber die Wahrheit will niemand hören. Alle sehen sie, aber vor langer Zeit haben sie geglaubt, dass Schweigen Gold ist. Während sie durch die, als Magistrale eingegebener Schlamm, waten, vergolden sie ihr schlammiges Gesicht mit einem unterwürfigen stillen Gefallen, um die Überschätzten in den Schatten zu stellen. Ja, die Überschätzten, diejenige, die die Kosmetik der neuen Pseudo-Wahrheit verkaufen, und dabei verschmutzen sie mit ihren Taten die echte Wahrheit und uns, die Unterschätzten. Mit ihrem Funkeln, sie versuchen uns, vor langer Zeit Enttäuschten, zu begeistern, doch die wahren Goldmünder haben sie zu den weltweiten Maskenbällen weggeschickt, wo die Wahrheit wenig schmerzhaft ist. Diejenige verkrochene Wahrheit die, wie der Kopf des Straußes, in den Sand des eigenen Herzens gesteckt wird.

Nehmen wir die goldenen Masken der Stummen ab und richten wir uns auf, weil gesenkten Hauptes zu sein, passt nicht dem Strauß oder gar dem Menschen vor der Wahrheit des Herzens. Denn nur der aufrechte Mensch kann der Wahrheit ins Auge gucken. Gucken Sie der Wahrheit ins Auge. Ich weiß, dass der Blick Sie beschämt, weil sie sprachlos bleiben, wenn die Wahrheit zu sagen ist. Und die Wahrheit bleibt so nackt vor Ihnen verschüttet. Hinter der Wahrheit werden Sie nie eine Reihe sehen, nur den Blick, der Ihnen still folgt. Die Reihe der Blicke. Ja, haben Sie sich schon einmal gefragt, ob die Blicke auch in einer Reihe stehen können. Und warten darauf, dass jemand sagt:

„Hier ist die Wahrheit!“, und dann zeigen Sie mit dem Finger: „Er hat es gesagt!“ Ja, es ist leichter einen Finger, wie eine Pistole, auf denjenigen zu richten, der sich traut, die Wahrheit zu sagen die keine Wahrheit sein darf. Gleich abzudrücken.

„Und sie dreht sich doch“, sagte die Wahrheit Galileo Galilei schon im Jahr 1653, auf die Anklagen der Inquisitoren wegen Gotteslästerung antwortend und die Strafe annehmend, ohne sich vor der artikulierten

Wahrheit zurückzuweichen. Gegenwärtige Inquisitoren tragen keine schwarzen Roben. Sie tragen teure Anzüge, werden in den teuren Limousinen gefahren, haben abgedunkelte Scheiben, denn natürliches Licht ärgert sie. Denn die Lebenswahrheit ärgert sie. Vor der Wahrheit fallen alle Vorhänge. Die Überschätzten haben nur ihre Masken gewechselt.

Aber sie werden auch bald fallen. Denn die Wahrheit entwaffnet. Merken Sie den Unterschied? Sie entlastet, wenn sie gesagt wird. Aber man muss denjenigen finden, der sie sagen darf. Laut!

Blitz und Abblitz - als Blitzstrahl! Es blitzt, dann eine Zeit geht vorbei, und dann hörst du einen betäubenden Knall. Je näher die Wahrheit ist, desto unerträglicher wird das Geräusch. Schmerzlich. Nur die Wahrheit kann so schmerzen.

Sie wenden sich von der Wahrheit ab, sodass sie Sie in die Augen nicht stechen kann. Die Wahrheit sticht nicht. Sie öffnet die Augen. Doch die Wahrheit ist nicht schuldig. Der Blick auf die Wahrheit ist schuldig. Sie suchen nach dem Schuldiger in einem anderen Menschen doch nur die Wahrheit ist ein Weg zu der richtigen Antwort. „Im Krieg ist die Wahrheit das erste Opfer", sagte Aischylos. Ich gebe die Wahrheit nicht! Ich sage es Ihnen hier und jetzt! Nicht als ein Fluch, sondern als ein Eid. Auch wenn ich Krieg führen müsste. Ich habe keine Angst vor dem Kampf um die Wahrheit. Das wollten Sie hören?

Und auf dem Mund blieb ein Schloss für das menschliche Wort. Ihr Schloss. Sie haben sich selbst angekettet. Sie sind kein Prometheus, seien Sie nicht selbstgefällig. Er liebte einen Menschen mehr als wir den Bruder oder Vater gernhaben. Er machte Feuer, aus dem ein Wahrheitssager und Wahrheitshalter erscheinen sollte. Er ist derjenige, den Sie in sich selbst angekettet haben, aber Sie haben keinen Schlüssel geschluckt, denn er wird in einem Moment erscheinen. Sie haben ihm irgendwohin weggeworfen, in einem tiefen Brunnen, ein Wasser oder einen Abgrund der Selbstvergessenheit. Oder noch besser, sie haben ihn dem Feind gegeben.

Er wird ihn besser als Sie verwahren, sodass sie sich nicht zu viele Sorgen machen. Er wird die Pflege um die Wahrheit von ihr allen übernehmen. Sie werden die Wahrheit in sich selbst verwehren und er wird sie besser vergraben, sodass sie so vergrabt nicht von Ihnen verloren wird. Sodass Sie sie nicht zufällig versprechen. Das ausgestoßene, ertränkende, arme Wort.

Hat niemand von der Redner in diesem Saal dem platonischen Imperativ gelobt: Wahrheit sprechen, was den Satz von Cicero zum Welt bringt: „Oratus probus esse debet!". Ich sehe in Ihren Augen eine stillschweigende Übereinstimmung: „Sie hat eine Sprachbehinderung! Wir können sie nicht verstehen. " Ja, die Wahrheit will niemand verstehen. Sokrates sagte: „Der Mensch besitzt die Wahrheit in sich selbst und

wenn er Fehler macht, macht er sie wegen Unwissenheit. “ Ich mache keine Fehler wegen Unwissenheit. Mein Fehler ist mein Wissen. Es ist schwer dem Philologen zu verbieten, auf Sprache der Wahrheit zu sprechen, mit der Reinheit seines Volkes. Ja, ich habe eine Sprachbehinderung. Ja, ich sage die Wahrheit. Und Sie? Sie urteilen.

Isidora Ičelić,
Abiturientin der klassischen
Abteilung des Philologischen Gymnasiums
ins Deutsche übersetzt von **Milica Damjanović**,
Abiturientin am Philologischen Gymnasiums
Mentorin der Rednerin: Jelena Savić;
Mentorin der Übersetzerin: Dobrila Dimitrijević

МИ СМО СКЛОНИ УНИЗИТИ ВЕЛИЧИНЕ ДА БИСМО УЗДИГЛИ НИШТАРИЈЕ

Драган Раденовић, *Стив Џобс*
70 цм, бронза

БИЈЕЛЕ ВРАНЕ ИЛИ ЦРНЕ ОВЦЕ

Двадесет и први вијек. Двије хиљаде седамнаеста година. 12 сати и 5 минута. Људска врста еволуирала. Достигла немогуће. Праве се спејс-шатлови. Резервишу се карте за одлазак у свемир. Открили су пеницилин. Људска бића на врху свих ланаца – једини посједују свијест, морал, а кажу и да разликују добро од зла.

Код тете на трафици ухватио се ред све до улице. Људи нестрпљиво тапкају у мјесту, желе што прије да добију то по шта су дошли, па да иду даље. Да није изашла нека нова књига? Да није можда пронађенадесета приповијетка Лазе Лазаревића? Или је можда пронађен лијек против рака?!

Богами није.

Шта ли је онда, чему гужва?

На једној шареној страници пише, толико крупно да се наслов види са улице *Изјавила Станија да јој је Ана Карењина омиљени писац.* Замислите, тих неколико шарених страница тога дана, као и сваког претходног, продато је у безброј примјерака. А пред крај радног времена, дошла је једна бака, удовица једног славног официра, и тужно уздахнула када је чула да ниједан примјерак шарених новина није остао за њу.

А тамо, иза тете што ради на трафици, лежи неколико усамљених томова Толстојеве *Ане Карењине.* У оближњој средњој школи та лектира је управо избачена из програма, па су тога дана на малом одмору дјевојке читале оне шарене новинеи, можда помисливши да та списатељица мора бити важна, чим је њихов узор спомиње, на Гуглу су укуцале ово свјетски познато име. Изненађење поводом сазнања да је то заправо лик из дјела које има преко осам стотина страна изазвало је шокирани узвик.

Мислите да је неко купио оне шарене странице да се исмијава томе што једна *селебрити звијезда*наше данашњице не зна да Карењина није писац?

Није.

Купили су их због оне вијести испод, а то је да управо та персона сада пише своју књигу, јер је прочитала све што се могло прочитати. Вјероватно им треба да прибиљеже себи у календар датум издавања, па да за који дан опет цупкају пред трафиком.

Јесмо ли? Па јесмо. Склони смо унизити величине и издићи ништарије!

Колико нас зна рећи шта је Андрић причао у својој *Бесједи* када је примио Нобелову награду, а колико нас зна рећи шта се нековече десило на неком ријалити шоу који својим називом одаје којем је нивоу свијести намијењен?! Колико нас је купило оне шарене новине и запитало се *Је ли оно стварно Ана бијаше писац?*. Колико нас зна којег се датума слави школска слава, и, на крају крајева, разлог тог славља; а колико нас зна датум првог рочишта брачноразводне парнице између двоје новопечених селебрити родитеља?

Па онда дође моја бака и каже: *Није, сине, није народ крив… нема се шта друго гледати на телевизији.* Шта мислите, је л' стварно није народ крив? Да ли народ бира коју ће кабловску? Да ли народ бира хоће ли три сата слободног времена провести гледајући и слушајући којекакве глупости или прочитати неку корисну књигу? Да ли народ бира хоће ли слушати Кавалије или симфоније? Да ли народ бира хоће ли им кћерке бити даме као Џејн Остин или ће мислити да је она нека савремена манекенка која промовише провокативно облачење у периоду раног пубертета?

Па људи, ми живимо у демократији! Све ово горенаведено народ бира. Народ бира ко му води државу. Народ бира шта ће гледати. Народ бира шта ће и кога ће уздизати. Народ бира шта ће и кога ће унижавати.

Жалосно, али истинито, народ најчешће бира погрешно. Кад кажем погрешно, мислим на оно насупрот здравом разуму и моралу. Народна маса воли ићи у једном, истом смјеру, јер ипак она добра стара каже *Куд сви Турци, туд и мали Мујо.* А кад се деси да поједини, они из част изузецима, крену у супротном смјеру, оном здраворазумском – народ се скупља, па их враћа на *прави пут*.

Оне најтврдоглавије, бијеле вране или црне овце, како хоћете, на крају народ прегази… управо онако тапкајући у мјесту пред неком трафиком.

Софиа Миљатовић
Гимназија Бања Лука
ментор: мр Бранка Кукић

МОРАЛ КАО САПУНИЦА

Велики мислиоци прошлости темељно су апсолвирали тему непотребне сумњичавости према величини. Чак је и чувени сумњичавац, Волтер, предочио да човек никада не може за свог собара да буде херој. Томас Карлајл, чувени љубитељ великих личности, на то се надовезао и рекао: *Али, ако је тако, онда није срамота за хероја него за слугу, то је његова душа ниска, душа једног слуге.* Упркос мудрим речима обојице, свима добро позната, уобичајена сцена данашњице јесте недостатак медијског покрића за неко најновије научно откриће или отварање уметничке галерије, науштрб вести из света спорта или ријалити програма.

Зашто, о зашто, можемо (и морамо) да издвојимо баш овакве примере? Зашто се траже пукотине у стабилном зиду нечије генијалности док се шарена реклама гледа са дивљењем и страхопоштовањем, у неком трансу порицања? Квалитети попут дара за уметност или здравог разума одбацују се зарад нечије способности да изиграва будалу, или претвори себе у икону нечег срамног. *Понекад и после аплауза треба опрати руке*, рекао је Станислав Лец, пољски афористичар. Нека их и квасимо, ако ћемо да тапшемо свакоме. Сваког дана израњају хорде оваквих квазиличности, а старе се вредности заборављају. У целом том хаосу нема места за истински таленат, и развија се нихилизам, порицањем правих вредности.

Наш задатак јесте да докажемо парадокс, јер и ово одсуство смисла поручује нешто. Објашњење налазим у чињеници да се они који заслужују да буду уздигнути, налазе у мањини. Њих друштво не разуме, и они се након те спознаје кriју. Као помало екстремне примере видимо *уклете песнике* модерне, попут Малармеа или Рембоа, који нису могли да поднесу тескобу стварности, и зато су се одавали алкохолу и наркотицима. Остали некако преживљавају, углавном постајући такозвани *камелеони*, постајући патрони оних који им нису ни до колена. Тада они губе своје принципе и постају попут осталих никоговића, који, уместо да се диве овима који су изнад њих, издижу оне сличне себи, јер са њима могу да се повежу.

Овај проблем постоји откако је света и века. Међутим, сада је израженији него икад. Потребно је да се мало осврнемо, и видимо да је он заправо актуелан од доласка информационог доба и појаве

медија. Медији су заправо главни узрочници проблема, јер шире вести о безначајном и значајном које се ни по чему не разликују. Као пример, нудим скандалозно понашање одређених особа, које привлачи пажњу, и као такво охрабрује (и усмерено је на то да охрабри) што више особа на бескрупулозно опонашање. Створен је бренд у којем се *лоше понашање* охрабрује. Најоштрије осуђујем овакво циљање на најниже људске нагоне ради стицања лаке зараде, јер тај чин ствара свет у којем није вредно живети. Против тога се морамо борити. Имајмо на уму, у тој борби, да непријатеља, иако га презиремо, не треба потценити. Један од врхунских команданата модерног доба, руски маршал Жуков, у својим ратничким мемоарима из Другог светског рата, прекорева синеасте његове земље који су у филмовима Немце као непријатеље приказивали необјективно и глупаво (приглупо). Одајући признање поштованом противнику, написао је да су Немци најхрабрији ратници у историји света, тиме мудро одајући признање руским војницима који су, ето, победили и таквог непријатеља. Можда је управо непотцењивање противника један од начина да се победи.

Због тога, потребна је једна *Филипика* познате, уважене личности, ауторитета којег ће сви послушати, која ће окарактерисати стваоце као стваоце, шарлатане као шарлатане, узоре као узоре, непожељне као непожељне. Апелујем на сваког ко ме чује да да свој допринос овој борби, да пропагира истинске вредности и без страха етикетира *варваре* у друштву у којем се, нажалост, морал цени попут сапунице. Не дајте да постанемо налик животињама, од којих се, без логике и естетике, и овако не разликујемо много. И, да противречим грчком песнику Кавафију: *не, варвари нису никакво решење!*

Виктор Убовић
Математичка гимназија, Београд
ментор: проф. Радивоје Благојевић

ИЗАЂИТЕ ИЗ УДОБНОГ МРАКА

Овде сам, не да се такмичим, јер крајњи циљ ми није победа. Част ми је да учествујем у покушају да позовем младе, а онда и све остале на размишљање, критички став и побуну према проблему који се тиче свих нас.

Нисам бирала у ком времену ћу да се родим, али бирам пут којим ћу ићи. Од малена сам, упоредо са основном, похађала и музичку школу, клавир је био велики део мог живота. И он ме је научио стрпљењу. Одрасла сам у породици којој је био циљ да ме васпитају да поштујем друге и да ћу бити оно што сам властитим радом и трудом постигнем. Одличан сам ученик трећег разреда гимназије и поносим се тиме. Али нисам овде са намером да вам препричавам свој живот .

Овде сам да бих вам скренула пажњу на ништавило које узвисујемо. Ја имам осећај да не припадам овом свету. Где год да се окренем, где год да погледам, видим:старлете, певачице и спонзоруше које су до врха дошле радом на себи. Али немојте бити заварани. Не радом на унутрашњости, већ само и искључиво на спољашњости. Телевизор врви од ријалитија који сигурно немају за циљ да побољшају човека, као интелигентно, сложено биће на виши ниво, већ сасвим супротно. Њихов једини успех је добра свађа са речником, ниским колико им је и само образовање .

Узмите своје телефоне, укључите инстаграм! Реците ми, шта видите? Ја видим углавном слике девојака које седе у сепареу у уским хаљинама, у друштву истих, на столу им је пиће, у руци цигара, а у позадини музика сумњивог квалитета, а све то посматра група младића позудано и са одушевљењем. Зашто је тако нешто нормално и зашто је тако нешто прихваћено без предрасуда?!Чудно је, уствари колико лако ја, као досадни штребер, могу да се истакнем. Ако ти урадиш неку добру ствар, одмах се истичеш и далеко си испред оних који никад ништа не раде. То је опет проблем…. квариш просек, не уклапаш се у масу која је прихваћена. Лако је добити све, а не радити ништа. Лако је седети у кафићу и испијати кафу док неко као ја седи

у учионици и учи да би једног дана постигао нешто вредно. Смејаћете ми се, и сваку моју реч ћете употребити против мене.

Ми смо склони да годинама стојимо у мраку и апсолутно ништа не предузмемо. Неко ће се наћи да пита да ли постоји прекидач или ће чак почети да га тражи, али тада ће се наћи на десетине људи да га убеде да прекидач не постоји да је мрак добар, да је светлост само мит, да је мрак удобан и да треба уживати у њему. Е, ја нећу да живим или уживам у њему!

Погледајте ширу слику, безброј је могућности, за све нас, које су ваљане, исправне, вредне… Ствар је воље, пробудите је! И престанимо потискивати вредности да бисмо уздигли ништавило. Доста је!

Мариа Дрндарски
Гимназија „Борислав Петров Браца“ Вршац
Ментор: проф. Вера Репац

KIO

Potpuna podrška
za računare i mrežu

www.kio.rs

ТЕМА VIII

СЛОБОДНА ТЕМА
6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО СРЕДЊОШКОЛАЦА
МАТЕМАТИЧКА ГИМНАЗИЈА БЕОГРАД
24. 11. 2017.

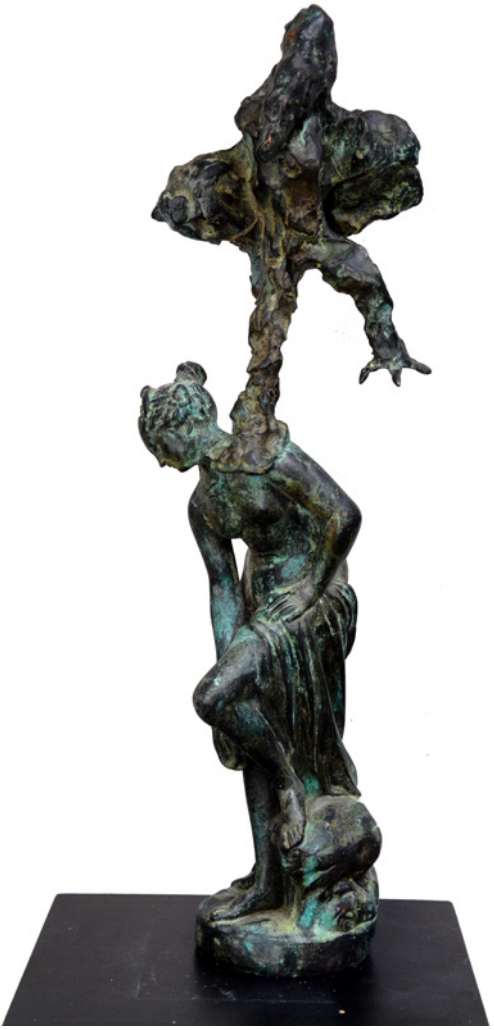

Драган Раденовић, *Лепота греха,* 70 цм, бронза

NOMEN EST OMEN

Трећа награда 6. БЕОПС-а

Постаје заиста нужно да се пажња европских влада скрене на проблем, који изгледа тако ситан да владе сматрају да уопште и не треба да га примете. Та ствар, тај проблем, то је ово: Убијају један идеал. Тачније, убијају три идеала. Дају им једно име, а касније чине ствари потпуно супротне од онога што та имена треба да представљају. Где се то дешава? У Европи. Има ли сведока да то посведочи ? Сведок је један, цео свет. А владе, виде ли то? Не виде.

Часни суде,

Вечерас стојим овде пред вама да одбраним идеале над идеалима, идеале који су бачени у прашину и оскрнављени, идеале којима се даје једно име или једно значење, а касније се са њима поступа потпуно другачије. Вечерас сам овде да одбраним слободу, једнакост и братство. Те идеале нам је изнедрила давна Француска револуција. Дакле, да почнемо.

Слобода, шта је слобода? Какво значење она има? Какав предзнак је та слобода требало да буде? То треба да буде подједнака слобода да чинимо све оно што не штети другима, а што је у границама закона. А реците ми, када можемо да чинимо оно што нам је воља ?

На пример, када имамо један милион. Даје ли слобода свакоме тај један милион ? Човек без милиона није онај који чини шта му је воља, већ онај са којим други раде оно што желе. И шта из тога произилази? Произилази да поред слободе постоји и једнакост пред законима. Што се те једнакости тиче, рећи ћу само једну ствар; да њу у оваквом виду каква сада постоји свако треба да гледа као увреду и треба да је се стиди.

И шта нам Часни суде остаде од лозинке? Братство. Е тај део лозинке је најзанимљивији, јер, сложићете се са мном, представља главни камен спотицања на западу. Човек са запада говори о братству као о невидљивој сили која покреће свет, а не зна да се братство не може ниоткуда створити. Оно је део природе. И шта онда чинити ? Треба по сваку цену створити братство, али, Уважени суде, братство се не може створити. Братство је богомдано.

Братство је део природе. А у природи западног света оно не постоји. Постоји само начело индивидуалности и начело свога дома. Постоји принцип самоодржавања, самоприврeђивања и самопотврђивања самога себе, супротстављање тога ја целом свету, целој природи и свим осталим људима. А из таквог потврђивања самога себе није се могло створити братство.

Дакле, само име и самопостојање слободе, једнакости и братства је требало да буде предзнак таквог друштвеног уређења где ће примарне да буду једино људске вредности. А шта испаде од тога? Испада да ми људи, врло често, постајемо звери, али звер никада неће постати човек. Звер не зна шта је слобода, шта је једнакост и шта је братство. Звер не зна како се тим именима поступа и шта се са њима ради; али звер зна једну ствар – једино може да опстане уколико је део чопора.

И реците ви мени, Часни суде, ко је овде већи човек?

Човек или звер ?

Маша Марковић

Прва крагујевачка гимназија Крагујевац

ментор: проф. Марио Бадјук

У ОДБРАНУ КЊИГЕ

И док отац одговара на електронску пошту, мајка лајкује слике са крштења Мириног детета. Син је пред рачунаром опчињен најновијом игрицом. Ћерка у соби гледа маратон хорор филмова, јер ипак је почео зимски распуст, па шта би паметније радила?

Јесте ли се препознали?

Била је ово типична слика данашњице. Претпостављам, ваш уобичајени дан.

Без међусобног гледања. Без живог разговора. Само те празне и бесомучне машине које господаре вашим животима.

Господаре…

Не дају вам да побегнете од њих. Шчепају вас суровим рукама и воде директно у свет бесплодних маштарија. Неписмености. Отуђености. Свет без емпатије. Великог слова. Тачке и зареза.

Немилосрдни свет убијања људске душе.

А ја не дам. Не дам да заборавим мирис старе пожутеле хартије готово потпуно исцепане књиге из библиотеке. Нестрпљење док ишчекујем неизвесну смрт протагонисте. Слане сузе због узалудне и неузвраћене љубави охоле принцезе…

Да ли ви желите да вам заувек одузму Тома Сојера? Робинзона? Гилгамеша, Милета Врапца, Ника Ћулибрка и учитеља Паприку? Ваше детињство?

Ликове уз које сте одрасли смејући се њима и њиховим другарима, уз које сте плакали када би били повређени или кажњени, које сте осећали као део себе?

Знам да не желите.

Често се и ја нађем пред искушењем. Као и свако од вас.

Сила коју има господар јалових маштарија често је већа од сада већ старог, готово заборављеног принца корица, повеза и штампаних слова.

Тешко је одупрети се. А како и не би било? Виртуелни свет је много јачи од вас. Од свих нас заједно. Мада ми то и даље не схватамо.

Одувек су постојали они најхрабрији међу људима. Они који ће бранити част своје домовине, свој народ, свог краља. Витези, ратници.

То су, данас, романописци, приповедачи, путописци, есејисти, биографи и песници, који воде данонoћну и неизвесну борбу са *Задругом, Паровима, Фармом*…

Побеђују ли? Некада да, некада не.

Као и у сваком рату, битке се добијају, али и губе. Жртава има, али се и рађају нови витези.

Не дају да се заборави наш језик, писменост, ћирилица и спајање једног народа кроз књигу.

Али, шачица људи никада није била довољна да се добије рат. Потребно је много више од тога. Никада се ратови нису добијали без целог народа.

Да ли желите да нестанете? Претпостављам да не, као ни ја. И зато се морамо заједно ујединити у борби против годинама уназад планираног терора над нашим умовима. Над вашом децом. И вашим потомцима.

Ко је *паметним* телефонима и електронским уређајима дао толику власт? Нико до нас самих.

Сами смо *изгласали* постепено самоуништење.

И зато стајем уз слово на хартији.

А ви? Стајете ли ви уз књигу? Уз читање бајки својој деци пред спавање? Уз уживања у омиљеном роману након напорног дана на послу? Уз новине? Али не новине пуне обмане, кривотворине и лажних вести. Лажних људи. Не, већ уз новине из чијих текстова се образујемо и добијамо слику о правим вредностима. Правим људима без којих не бисмо данас били оно што јесмо.

Уколико желимо да и будуће генерације упознају ружу, лисицу и Малог Принца, устанимо и заједно се боримо за оно вечно, и непролазно, за књигу!

Софија Димитријевић
Гимназија Чачак
ментор: проф. Слободан Николић

ШТА ЈЕ СВЕ ПАМЕТНО?

Прва награда 6. БЕОПС-а

Кажу: *Паметан си онолико колико знаш да ћутиш…* ја не знам дуго, а и баш сад треба да говорим. Значи, ја сам себе већ у старту класификовао. Господо, има једна мала справа која нам се увукла у живот, из џепа у живот – наш телефон и да будем прецизнији, наш паметни телефон. Ово мала направа која стаје на ваш длан има више компјутерске моћи него читава мисија Аполо 11 која је слетела на Мјесец. Онда кад је погледам, осјећам се чак и глупо поред ње, и нисам једини који тако мисли.

Рођен сам и дјетињство сам провео у Босни, па сам дошао у Нови Сад тако да знам шта се све прича о Босанцима. Да имамо велику главу, што и није далеко од истине, а и не баш много у њој. Сва срећа па нисмо сами у тој категорији. Јер ту су и глупе плавуше, глупи полицајци, а о глупим политичарима ни да говоримо, а у исту категорију сместили смо чак и точак, јер познато је да за неког ко не одише памећу кажемо: *Глуп к'оточак.* Ето какви смо, најбитнијем изуму у људској историји дали смо епитет глуп, а да није било тог глупог точка не би било ни овог свијета око нас каквог га данас познајемо. Да нам није глупих плавуша у које бисмо се ми мушкарци заљубљивали ко би нас тако лијепо разумио, да нам није глупих полицајаца ко би нас чувао док мирно спавамо, а да није нас Босанаца за кога бисте рекли да има велику главу и ко би нам био нобеловац.

Господо охоло се користимо епитетом глуп, а епитет паметан тако олако дајемо. Погледајте само : паметни телефон, паметни компјутер, паметни телевизор, паметни аутомобил, паметни фрижидер, а сада и паметна зграда. Нашим креацијама дали смо епитет паметан, а једни друге називамо глупим. Станите онда да вас питам: Ко је све те паметне ствари направио? Па ми!! Ми овако глупи, мало парадоксално, зар не? Примећујем да што више правимо паметне ствари, оне нам враћају тако што нас себи присвајају, што нас у себе интегришу, а ми?! -постајемо отуђени. Сви смо повезани, а тако удаљени. На друштвеним мрежама стотине, чак и хиљаде пријатеља, а никада нисмо били усамљенији.

Када нисмо имали паметне телефоне, имали смо права дружења. Сигурно сте и ви одрасли кришом једући комшијино воће.

ОГЛЕДАЛО

У мом комшилуку су се издвајала два дрвета. Једна вишња и једна трешња. Ми смо сви редом јели само вишње, иако се знало да су трешње слађе и то све због једне Вишње у коју смо сви били заљубљени. Али узалудно, била је старија, а ми смо *ђечица*. Све је мање оваквих прича.

Направили смо паметне машине и постали зависни од њих. Реците ми искрено колико можемо без телефона? Нажалост, ни мало… Нисам ја против прогреса, кажем себи тврда главо босанска, напротив, али јесам изразито против да погонско гориво за паметне ствари буду наше душе.

Све око нас паметне ствари, а мало тога паметног раде. Зар *паметне ствари* нисмо могли замијенити називом корисне, *супер корисне, мега корисне.* Добили смо паметне уређаје са екранима високе резолуције да зурећи у њих не бисмо видјели куда идемо, јер слијепцу је и свака уличица као булевар. Не бих ја нас назвао глупим, више лаковјерним. Наше духовно биће деградирано је, свело се само на желудац, што год убаците у њега ми то прихватимо и варимо. Али то није све, што би рекли на Топ Схоп рекламама, идемо и корак даље, почели смо чак и да волимо наше паметне уређаје. Када бисте питали гејмера шта воли, рекао би вам свој компјутер на коме игра, када бисте *јутјубера* питали шта он воли, рекао би своју камеру којом снима, а када бисте питали просјечног беспосленог пензионера шта он воли, рекао би вам свој ТВ на коме гледа *Парове* и *Задругу* са којима одлази на починак, а буди се са Надом Мацуром. . А зашто волимо све те паметне ствари? Амерички рабин и етичар Деслер каже : *Истиниска љубав је љубав давања. Када волите некога или неку волите дио себе који сте дали њему или њој.* Аналогно томе, наше паметне направе волимо, јер смо дали дио себе, дио своје памети управо њима. Да ли нас то чини мање паметним, не бих рекао. Да није тако, не би било напретка, постали бисмо једно регресивно друштво. Зато не дајте да вам кажу да живите у времену паметних телефона и глупих власника, јер једина улога свих тих паметних справица је да служе нама.

Ми смо њихови творци, без нас њихова егзистенција нема смисла. Да сутра нас нестане, ко би их користио, одржавао, поправљао, а и нове правио. И ако смо након свега и даље глупи у односу на наше паметне направе, по ријечима познате пјесме радосно кажем: *О како је лепо бити глуп…*

Светозар Ђурановић
Гимназија „Светозар Марковић“ Нови Сад
ментори: проф. Александар Крстић
и проф. Бранко Стаменовић

КАРАЂОЗ СЕ ИГРА

Друīа наīрада 6. БЕОПС-а

Мислити наглас данас је и епитет и парадокс. То значи ставити главу у торбу, па је извртути на ветрометину – свима на домашај. Ако не бирате мачевање, већ плес са ветрењачама, драги мислиоци новог века, надиграћете и вукове и Аску. За плес је, ипак, потребно много више него за бој – за то су сви кадри, транспарентно је. Цивилизација нас учи да оружје положимо у дланове, искуство пак казује да је оно већ гурнуто негде под мисао. Данас пред вама, у мом реторичком ткању заплео се Карађоз, призван из театра сенки да нас суочи са авлијом сопственог живота. У мизансцену сваког, па и данашњег друштва, позорница сенки најпре научи дете луткарству продужених руку свевидећег и свеприсутног властелина који познатљиво простим потезом повлачи конце игре у којој је човек марионета, пардон, пожељна лепушкаста лутка. Барбике ипак нису завладале светом, јер оне не пишу женским писмом. Овај свет ће укротити унуке бардова и рапсода, јер су одбациле еристику заводљивих гласова сирена. У земљи дечака из воде само оне знају тајну рођених из зељме. Услов је да постану лутке. Зар и ја немам, овде пред вама, једино право да говорим док се реторички играм. Лутка сам и сама. Карађоз, главом и брадом. Само је питање: где су конци?

Тај Латифага се заиграо мојим гласницама и тражи да признам кривицу речитих, проклетство мислећих, заверу надахнутих, да посведочим сопствену зараженост лепотом за коју је давно ослепео људски вид. Крива сам јер је матерњи језик за мене дах отаџбине, а истина није мање истина јер је уримована. Моје ћутање никада није злато због тишине, већ молитвени призив за реч која недостаје. Моји возови нису на брзим пругама већ на смерницама андрићевских знакова крај путева којима се ређе иде. Признајем desposit књишких талога у сопственој души претећи за стерилне екологије урбаног празнословља. Бременита сам архивском трулежи мудросних записа и у мом срцу од мастила станари књишка ваш. Моја је авлија од палимпсеста, пергаментом поплочана и не да се избелити разређивачем виртуелних неонских реклама. Сем у оном скривеном куту мога срца у које баш зури оно Карађозово свевидеће око.

ОГЛЕДАЛО

Само још једно признање тражи: да откријем тајну аутохтоних, да разгрнем властити корен рода који лутке бића и без конца усправно држи. За узврат би ме научио корацима људи чији је живот траг по води, нечујних и без отисака у пешчаној пустињи човечанства. То су људи који наслеђују само способност да живе, али и не да буду. Они гледају право и љубе земљу деце своје, а не дедова својих. Јер част неће зависити од тога одакле долазимо, него куда идемо. Скоро сам се видела како из кантице заливам водом сопствену главу, засађену попут главице купуса у завичајно тло и миришем цветове са дрвета нације на грани својих предака. Клише човеколике генеалогије. Пожелех лет, бар искорак, заиграх Карађозов плес јер моја авлија поста орвеловски вртлог једноличја, пропаганда тесногрлости која заборави да тајна људи никлих из земље није у укорењености већ у животном принципу који је способан да оствари преокрет односа између корена и гране. Зар још Платон у Тимају не каже да је, за разлику од биљке која расте из корена у земљи, човек растом из главе, због своје сродности са небом, аутохтон на небески начин. Главом и умом својим уздиже човек тело своје и телос рода свога, јер само људска душа има способност да се супротстави спољашњем кретању – судбини лутке. Само она познаје унутрашње аутохтоне кретње светске душе. Та обрнута слика света људске укорењености осујећује луткарство продужених руку властелина душа из животног позоришта сенки.

Карађоз се игра…а ја још увек верујем детиње и исповедам своју заведеност херојством. Херојство је ствар поетског по себи. Песник у младом бићу је немирна савест свог времена, колико и искра божанског живота у људском белутку. Исповедам завет приче и причања. Признала бих и да сам недопричана Андрићева кћи… Верујем у живу реч и на сопствену таложим сумерске плоче, барокне бравуре, романтичарске манифесте, авангардне пароле. Не стрепим од сугестивности матерњег језика и бирам пут којим се ређе иде. Пут од мостова, од корака, од речи. Верујем у човека, *рођеног без свог знања, баченог у океан постојања, који мора пливати, постојати, носити идентитет… Издржати ударе који нису по мери људске снаге.* Мислити наглас значи плесати наглас – надиграти конце обесправљених.

Катарина Лазић
Филолошка гимназија Београд
ментор: проф. Виолета Јелачић Србуљ

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

3. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ

Конкурс за средњошколце Србије и региона
у три категорије: **поезија, кратка прича и есеј**

На конкурсу могу учествовати ученици из земаља региона (Црна Гора, Република Српска, Босна иХерцеговина, Хрватска...) са **једном песмом, једном кратком причом и једним есејем.** Обавезно је навести назив рада, име и презиме аутора и разред, име професора/ментора, адресу школе, контакт телефон и имејл адресу.

Радове слати најкасније до **31. марта 2018.** године, у електронској форми на **ogledalo.blagovest@gmail.com**, а песме на **olgicarajic@gmail.com**

Текст, ћирилицом или латиницом, треба да буде откуцан у фонту *Times New Roman*, величине 12. Кратка прича и есеј не би требало да прелазе 2 странице, односно 3600 карактера.

Стручни жири извршиће избор најбољих радова, доделити по три награде у свакој категорији, а најуспешнији радови биће штампани у мајском броју часописа **ОГЛЕДАЛО.**

Свечана додела награда биће 11. маја 2018. у 12 сати.

ogledalo.edu.rs

галерија
КУЛОАР
математичка гимназија београд
ГОДИНА!

6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА
24. 11. 2017

(слика: Милан Туцовић)

6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА

Математичка гимназија Београд
Краљице Наталије 37
mg. edu. rs

Директор
мр Срђан Огњановић

Уредник галерије КУЛОАР
и селектор БЕОПС-а
Радивоје Благојевић

Сарадници
Мирјана Мићић
Синиша Митрић
Душица Атанасковић
Горан Обрадовић

Дизајн
Лука Тилингер

Жири

Проф. др Милан Распоповић
физичар и филозоф

Илија Церовић
главни и одговорни уредник
научно-образовног програма РТС-а
и директор РТС

Душанка Павловић
професор српског језика

Проф. др Драган Раденовић
вајар и филозоф

Станко Стојиљковић
новинар и публициста

ТЕЗА
АНТИТЕЗА
СИНТЕЗА

Драган Раденовић, *Икар*
67 цм, бронза

ИСТИНА ЈЕ У ОКУ ПОСМАТРАЧА

У једној америчкој школи десио се занимљив случај. Дошла је нова учитељица у школу и додељено јој је једно одељење трећег разреда. На крају школске године, њено одељење је остварило убедљиво најбољи успех у целој школи. Када је директор похвалио њен рад, учитељица је скромно одговорила: „Нема ту моје заслуге . Ја сам добила одељење са посебно надареном децом. “ Директор ју је зачуђено запитао: „Зашто тако мислите? Деца су сасвим обична?“ Испоставило се да је учитељица, кад је први пут погледала списак својих будућих ученика, видела поред сваког имена троцифрени број. Она је помислила да је у питању IQ (коефицијент интелигенције) који се у то време одређивао у америчким школама и најчешће је био уписиван поред имена и презимена сваког ученика. Код свих, без изузетка, показатељи су били изнад просечног и учитељица је са задовољством приступила на посао. Испоставило се да су цифре поред имена и презимена означавале бројеве касета у школској гардероби. Међутим, успеси деце су били потпуно реални, њих су потврдили независни тестови и други педагози који су проверавали постигнућа ученика.

Већина људи је склона да друге особе процењује веома површно, узимајући у обзир шта о њима мисли неколицина наметљивих појединаца који вешто успевају да наметну своје ставове. Ти ставови најчешће нису у складу са реалношћу. Реалност је у оку посматрача: и овај пример са учитељицом сликовито показује да су до одређеног степена људи онакви каквим их други сматрају, односно опажају. Ако сте убеђени да је неко добар и пријатан, он временом постаје све бољи и пријатнији него што је био.

У једном психолошком експерименту студенте су замолили да разговарају са студенткињама десет минута. Једну групу су претходно убедили да су њихове партнерке врло лепе, другу у супротно, мада су у ствари све девојке изгледале обично. И ево шта је откривено: они који су поверовали у привлачност својих партнерки понашали су се дружељубивије и љубазније према њима; при

томе су девојке из те групе биле комуникативне и склоне хумору. На тај начин, експеримент је показао да кад околина неког сматра привлачним, она се и понаша на одговарајући начин: понаша се слободније, показује знаке пажње и слично. Човек несвесно одговара исто тако. То његово понашање чини опуштенијим, самим тим и природнијим. Кад општење траје дуго, поред понашања могу се изменити и особине личности.

Отуда следе интересантни практични закључци. Ако мислимо о људима са којима комуницирамо боље него што они у ствари заслужују, они ће постајати све бољи. Ако их, напротив, потцењујемо, односно уочавамо њихове мане, они ће се изменити у негативном смислу. Зато је уверење да ће се човек променити ако му стално напомињемо и указујемо на промашаје и грешке, потпуно погрешно. Много се већи успеси могу постићи ако се односимо према њему као да он већ има жељене позитивне особине. Таквим ставом му помажемо да их развије и испољава у комуникацији са нама.

Када би већина људи познавала ове законитости које представљају праве мудрости, имали бисмо моћно оруђе у рукама и могли бисмо да поправљамо много тога у нашем окружењу и да га свесно унапређујемо, на радост и задовољство нас, којима је до тога веома стало.

Снежана Зимоњић
Професор психологије
Гимназија „Таковски устанак“,
Горњи Милановац

ПОЗОРИШНИ СУСРЕТИ УЧЕНИКА ГИМНАЗИЈА СРБИЈЕ

Године 1996. у Крагујевцу, група ученика и професора повезала је прву гимназију и прво позориште у Србији, школску клупу и позоришну завесу, Милоша Обреновића и Јоакима Вујића. Кроз смех, радионице, приче, плес, сонгове, расправе, сретали су се Брус, Нови Сад, Лебане, Пожаревац, Прокупље, Београд, Земун, Ниш, Ваљево, Сремски Карловци, Сремска Митровица, Врање, Лесковац, Кикинда, Суботица, Зајечар, Аранђеловац, Јагодина, Књажевац, Рача, Смедеревска Паланка, Панчево, Краљево, Горњи Милановац, и видели колико личе.

Свет одраслих, реалан свет, већ 22 године на Позоришним сусретима ученика гимназија Србије виђен је, прочитан и уђуткан. Његову празну буку и бес на трен покоре памет, страст, блиста креативност, заједништво, игра, посвећеност и слобода. Десет дана гимназијалци из целе Србије сваког пролећа славе себе и своје право на младост. Страсно траже уметничку истину и тачну реч, да нас подсете шта она уопште значи.

Почело је скромно, са шест представа. Професори и ђаци су се борили да колеге и родитељи рађање представе схвате као рад, а не пуку забаву. Камионом су у Књажевско-српски театар довозили брезе и џакове лишћа за Чеховљевог „Галеба“, пола „фиће“ за „Бриљантин“, вукли кулисе, смишљали и шили костиме, позајмљивали од културних центара на реверс пушке и униформе, увежбавали сонгове и плесне кораке, компоновали музику. Постављала су се питања, провоцирале родне улоге, отварале моралне дилеме, развијала емпатија и сензибилитет за разлике. Учили смо да разумемо, видимо и прихватимо једни друге.

Позоришне сусрете су покренули, организовали и осмислили ученици, уз подршку професора. Селекцију представа и жирирање врше стручни сарадници, дипломирани глумци и редитељи, који, према Статуту позоришних сусрета, додељују награде за: режију, оригинални текст, музику, сценографију, костим, главне и епизодне мушке и женске улоге и три награде за најбоље представе у

целини. Све остало, током Сусрета, изнесу ученичке организације Прве крагујевачке гимназије – Ђачки парламент и Сопче. Парламентарци имају тим „Домаћица“ – које дочекују госте, показују им град, брину о удобности њиховог боравка у граду. Тим „Обезбеђења“ носи реквизите, помаже око кулиса, тона, светла. Сопчићи праве интервјуе са учесницима представа, пишу свакодневно билтене, обавештавају телевизије и радио-станице о представама и сваке вечери са учесницима представа организују Округли сто. Том приликом се учи, коментарише, тумачи, износе утисци и дубоко открива сам процес рада и креације. У едукативном смислу, Округли сто је најважнији део Сусрета. У паузи између представа, чланови драмске секције држе радионице заинтересованим гостима. Сви Позоришни сусрети имају свој слоган и оригинални плакат.

Близина и сарадња са Књажевско-српским театром, који се налази непосредно поред Прве крагујевачке гимназије, омогућује члановима драмских секција услове за потпуно професионални наступ. Поникли у срединама у којима не постоји позориште, многи ученици су први сусрет са професионалном сценом и мизансценом имали на Позоришним сусретима. Неколико десети-

на садашњих професионалних глумаца, драматурга, сценариста, костимографа, филмских и позоришних редитеља, на Сусретима је препознало свој таленат и животно занимање. Јер, Сусрети су инфекција. Доведу те до оног извора у себи који ствара лепоту и истину, кроз заједништво и сарадњу, кроз игру и озбиљно истраживање. Зато се Сусретима сви враћају, сви их се радо сећају, сале су увек пуне, а представе распродате.

Двадесет други по реду Позоришни сусрети одржаће се у периоду 13–22. априла 2018. на сцени Књажевско-српског театра у Крагујевцу. Пријаве за Сусрете слати на адресу: Прва крагујевачка гимназија, Даничићева бр. 1, 34 000 Крагујевац, или на мејл: pozorisnisusretigimnazija@gmail.com

Татјана Јовановић
професор српског језика и књижевности
Прва крагујевачка гимназија Крагујевац

галерија
КУЛОАР
математичка гимназија београд
година!

КУЛОАР – ПРЕДСОБЉЕ ЗА УСПЕХ

(28. 11. 2007 – 28. 11. 2017)

„У Математичкој гимназији 28. 11. 2007. Томислав Петернек, доајен српске фотографије, отворио је изложбу фотографија Милана Живковића, и тако је почела са радом нова галерија Кулоар“. (Политика, 29. 11) Кулоар је ходник који се налази у школској згради, изван или испред учионице. То је излаз и пролаз за ђаке, место за велики и мали одмор, то је берза идеја, моде у облачењу и погледима, полемички полигон о културној политици и политичкој култури, место за перманентне и брзометне расправе о неукусима.

Математичка гимназија добила галерију

Изложбом колор и црно-белих фотографија Милана Живковића јуче је у холу Математичке гимназије свечано отворена галерија која ће носити назив „Кулоар“. На изложби је симболично приказано 25 фотографија и свака од њих је посвећена једном одељењу ове школе. Свечаном отварању присуствовали су бројни садашњи и бивши ђаци који су извели пригодан културно-уметнички програм, као и Томислав Петернек, доајен српске фотографије, који је отворио изложбу.

Идејни творац галерије је Радивоје Благојевић, професор социологије, који је истакао да ће се у холу Математичке гимназије с времена на време одржавати изложбе посвећене свим предметима који се изучавају у овој школи.

Владимир Драговић, директор Математичке гимназије, подсетио је да су ходник у коме је отворена галерија донедавно „красили“ ђачки несташлуци у виду графита, али да је захваљујући помоћи коју је пружила општина Стари град школа обновљена и тако створена прилика да Београд добије још једну уметничку галерију.

– Надам се да ћемо на овај начин оплеменити простор који припада свакоме од нас, како бисмо будућим генерацијама боравак у школи учинили пријатнијим – истакао је Драговић.

Н. М.

Изложба колор и црно-белих фотографија Фото П. Мирковић

Он је предсобље за успех, писта и заседа за најлепше девојке и највеће дасе, који шетају или чекају са празним или татиним новчаником, најновијом „нокиом“ и „најк“ патикама, наградом или похвалама са школских такмичења. Ту су и „девојке за све“ без којих се не би решили најтежи задаци из математике, физике и хемије, одложили контролни код строгих професора. То је оаза и „страшно место“, на којем се формира здраво јавно мњење младе образоване и перспективне публике која „диктира укус и лансира моду“.

На укрштеним стазама и замршеним ходницима, они граде свој креативни лавиринт као храм целе школе. У њему се иформишу, обавештавају и траже и добијају објашњења, развијају критички однос, оштре перо и скидају длаке с језика. Сваке школске године тимски смело и својеручно подижу лествицу коју ће да прескачу и њихов напредак је очекиван и загарантован. Данашњи ученици су савремени, школа им је мање обавезна него у Спарти, где се учило нешто и данас врло практично – рачун. Прихватили су идеју америчког практичног филозофа: „образовање није припрема за живот, то је живот сам“. Нестрпљиви су и не оклевају, живе живот, данас и овде, у ходнику – школском храму у којем могу да чују, сазнају и открију, да виде и да буду виђени. На великом и малом одмору, у ходнику је цела школа, сви ученици и дежурни професори, а и иначе је то најбоље место за сусрет са директором.

Радивоје Благојевић,
„ПОЛИТИКА“– МЕЂУ НАМА 7. 12. 2007.
професор социологије
Математичка гимназија Београд

ГАЛЕРИЈА НА ШКОЛСКОМ ЗИДУ

Фотографије и слике у „Кулоару”

У ходнику Математичке гимназије у Београду за четири године уприличено је 27 изложби. А на трећи по реду конкурс за ликовне радове и фотографије одазвали су се и многи средњошколци из других градова и држава

Математичка гимназија у Београду, основана 1966. године, која од 2004. обухвата и два завршна разреда основне школе, у оквиру обавезног програма нема наставу ликовног и музичког васпитања, али зато има галерију „Кулоар" на коју су се до те мере навикли млади таленти из области математике, физике и природних наука, да су празни зидови између две поставке почели да им сметају.

– Ходник смо претворили у галерију 28. новембра 2007. године, тако што је Томислав Петернек, доајен српске фотографије, отворио изложбу фотографија Милана Живковића и до данас је у овом простору било 27 изложби – рекао нам је с нескривеним поносом идејни творац „Кулоара" Радивоје Благојевић, професор социологије у Гимназији.

Уследила је изложба фресака и икона студената Академије Српске православне цркве „Отечество своје просветио си" поводом прославе школске славе Светог Саве. Затим су на ред дошле фотографије „Царство гљива" Горана Милошевића, карикатуре „Пјер 2007"...

Галерија „Кулоар" је трећи рођендан обележила изложбом карикатура са ликом Николе Тесле. Организатори су били Удружење ликовних карикатуриста Србије и Музеј „Никола Тесла". А изложба ликовних радова и песама ученика Филолошке гимназије представљала је почетак разноврсне и корисне сарадње између две школе, наглашава Благојевић.

Фотографије Небојше Бабића под називом „Из клупе ка звездама'' носиле су посебну поруку.

– Називом смо желели да скренемо пажњу младима на позитивне примере наших успешних људи из разних области и на тај начин да их мотивишемо да уче, раде и стварају бољу будућност наше земље, и уједно омогуће себи пут ка звездама – појашњава наш домаћин.

Ученици Математичке гимназије су на међународним такмичењима освојили преко 300 медаља, што је редак, ако не и јединствен успех једне школе у свету. Поред изузетних резултата у области математике, физике, информатике и астрономије, ђаци овог храма знања осваја награде и на републичким такмичењима из српског језика и књижевности, историје, шаха, у глуми, рецитовању, спорту, мултимедијалним презентацијама, дебатовању... јер општа култура има важан утицај на развој и појединца и друштва, на њихову отвореност, флексибилност, креативност, критичност и добар укус. Не треба сметнути с ума да се осећај за лепо развија преко низа активности у којима млад човек сам учествује, којима се аматерски бави.

Зато је код ученика потребно неговати љубав према уметничком изражавању, посматрању света око себе, размишљају о свету у себи и подржати их да своје доживљаје неспутано искажу, записала је Светлана Јовичић, историчар уметности, у првом каталогу „Беокулиса", подсећајући да је таленат често скривен и бива препознат, па и плодоносан тек кроз посвећено истрајавање у одабраној дисциплини.

Управо стога су, поред дела еминентних уметника, на зидовима „Кулоара" представљени и одабрани радови младих аутора, учесника конкурса „Беокулис" којих је из године у годину све више.

– Стигли су нам ликовни радови и фотографије из 48 школа. Поред средњошколаца Србије и Републике Српске, конкурисали су и ученици из Херцег Новог, Загреба, Марибора, будући професионалци из области визуелних уметности као и гимназијалци различитих определења – каже Благојевић, додајући да је жири имао озбиљан задатак да од, рецимо, 438 приспелих фотографија одабере најбоље.

Захваљујући разумевању и подршци ранијег директора, др Владимира Драговића, чијим путем је наставио и садашњи први човек школе мр Срђан Огњановић, Математичка гимназија је постала и место за окупљање младих стваралаца и љубитеља уметности. Сада већ има и свој фонд фотографија и ликовних радова, а и позив да гостује, рецимо, у Школи за уметничке занате у Шапцу, у Новом Саду...

„На основу приспелих радова дошло се и до сазнања да су млади, осим ликовне писмености, развили и осећај за социолошке теме, као и најразличитија интересовања, исказана кроз све

„Call me", Александар Никићевић, Ваљевска гимназија

„Ружичаста девојка", Милан Максић, СОТШ Милева Марић Ајнштајн

„Против ветра", Маја Стојаковић, Филолошка гимназија

Професор Радивоје Благојевић са ђацима на отварању изложбе

„Help Japan", Вукица Поповић, Филолошка гимназија

„Омаж Шилеу", Лука Вишњић, Школа за дизајн, Београд

Александар Трошанац „Свирач" Уметничка школа, Ниш

медије и технике уз евидентан труд својих професора", речи су Јелене Медаковић, академске сликарке, забележене у каталогу трећег „Беокулиса".

Ученике нисмо питали за мишљење, било нам је довољно да их видимо како у паузи између часова разгледају овогодишње радове својих вршњака и коментаришу их. Распршила се и наша недоумица ко чува паное од ђачких несташлука.

– Млади умеју да препознају праве вредности и да се према њима односе с поштовањем! – рекао нам је професор Благојевић.

С. Берић

С. Берић,
Фотографије и слике у „Кулоару"

Из *Политика Магазина*
бр 717, јун 2011.
стр 22-23

Галерија КУЛОАР - плакат прве изложбе
"25 одељења МГ - 25 фотографија МЖ"
28. 11. — 14. 12. 2007.

(дизајн плаката Лука Тилингер)

НАЈБОЉЕ МЕСТО ЗА МЛАДЕ СТВАРАОЦЕ И ЉУБИТЕЉЕ УМЕТНОСТИ

На општу радост 3. БЕОКУЛИС – Београдски Кулоаров ликовни израз средњошколаца Србије и региона, у галерији Кулоар Математичке гимназије, донео нам је велики број радова будућих професионалаца из области визуелних уметности и гимназијалаца различитих опредељења. Охрабрује активност средњошколаца Републике Србије и 15 школа држава из региона, који су послали своје радове на конкурс, који у области визуелног траже своје изразе и евидентним трудом својих професора развијају превасходно своју креативност, усвајају и изграђују естетске критеријуме.

Математичка гимназија, велики центар и расадник врсних талената из природних наука, постаје најбоље место за окупљање младих стваралаца и љубитеља уметности. Акценат је на самом месту, поетичког имена на које излагачки простор носи. Примарна је, дакле, и улога простора у сусрету младих различитих образовних профила, али сличних интересовања и сензибилитета. Надасве инвентивна идеја претварања школских ходника у излагачки простор, оживела је и гимназијске кулоаре и дала им ниво јавног културног простора нашег града. Кулоар није удаљени и каткада неприступачни простор градских галерија или музеја, већ животно место окупљања младе образоване и перспективне публике.

Велики одазив младих аутора чији радови иду, од класичног цртежа стандардних графичких дисциплина, преко експеримената у области нових технологија кроз интервенције на фотографијама, преко цитата на тему познатих аутора до чисто декоративних решења и вежби из теорије форме. Тако смо дошли до пресека афинитета наших ученика у овом тренутку, до сазнања да су осим ликовне писмености развили и осећај за савремено време, социолошке теме, као и најразличитија интересовања исказана кроз све медије и технике.

Завидни резултати, велика заинтересованост младих аутора, доста нових, младих идеја пружају нам наду да ће Кулоар наставити своју дивну мисију.

Јелена Медаковић

академски сликар и директорка
Школе за дизајн Београд, члан жирија

(Из каталога 3. БЕОКУЛИС-а од 12. 5. до 10. 6. 2011)

1. Плакат КУЛОАР-а (дизајн **Милан Максић**)

2. Плакат за предавање *Човек без будућности*, (дизајн **Давид Давидовић**)

3. Плакат за изложбу *ецеКРАЈ*, графике студената ФПУ, одсек Графика и књига, генерација 2013 (дизајн **Лука Тилингер**)

4. *Legend Riders*, **Рамона Ђурић**
Математичка гимназија, Београд
(ПРВА НАГРАДА ЗА ЛИКОВНИ РАД 7 . БЕОКУЛИС-а 2015)

ЈЕДАН РАЗГОВОР СА ИВАНОМ В. ЛАЛИЋЕМ

Тајна се открива остајући тајном. Поезија је једна од великих тајни. Дрзнуо сам се да помислим како сам наслутио некакво метафизичко упориште, некакав пра-темељ певања о Природи у поезији Ивана В. Лалића. Дубина и снага те поезије, што ће рећи, њена лепота, враћа моју смелу и дрску мисао у једно време пре времена, до самог чина божанског стварања Света и Човека.

Човек је, дакле, саздан од материје од које је саздана и Природа која га храни и окружује, али је Човеку удахнута и боголика душа. Неодредива је и несагледива та граница између тела и душе. Слутим да је то један од разлога зашто васкрсавамо за вечност као целовита бића. Слутим, такође, да је Лалић у многим својим песмама опевао управо ову недохватну границу, као и оне невидљиве ауре које синхронизују Човека са пулсирањем Природе.

„Вероватно нема песника који је, служећи српском језику, природне појаве успео да опева с лалићевском лакоћом. Задивљујућ је спој густине ткања Лалићевог стиха и кристалне јасноће његове песничке слике. Његов поетски израз оличење је беспрекорне чистоте, склада, хармоније, и, пре свега, љубави према опеваном. Не можемо се отети утиску да је у његовом великом опусу повлашћено место припало Природи, не само као мотиву схваћеном у најужем смислу, већ као непресушном врелу инспирације.

За Лалића је слављење Природе врхунски императив, али он не произилази из некаквог религиозног, пантеистичког осећања, већ из потребе да се путем чулног доживљаја онога што нас окружује опева Човек, односно, да се свет који постоји изван човековог бића прожме људском драмом. Лалић је, као и сваки велики песник, освестио да персонификација, или, прецизније речено, антропоморфизација (наравно, уз метафору) представља само ткиво поезије. Певајући о непрегледним морима, о бурама, ветровима, сменама годишњих доба, и свим другим лицима и наличјима Природе која њене законе објављују, Лалић говори о Човеку (у ужем смислу: о Песнику) и о богатству његовог чудесног

унутрашњег света. “ (Исидора Бобић, *Певати разумно и с љубављу*, стр. 1, /необјављена студија/)

Песма „Никада самљи“ јесте једно од Лалићевих ремек-дела које је настало у духу ове поетике.

НИКАДА САМЉИ

Никада самљи него крајем јула
Када је лету педаљ до зенита,
А хлорофилу аршин до расула
У метастази жутила и руја,

Тамније када зелене су боје
У вртовима, а стрњика сува,
Тамнија доња амплитуда бруја
Ветра што обноћ у времену дува.

Никада самљи него крајем јула
Кад све је, мислиш, на дохвату: чула
Оштра ко нож још топао од точка

Брусача, али битно недостаје:
Анђела кога слутиш нећеш срести.
А ваздух трудан је од благовести.

„Рођени брат“ овог ваздуха јесте један ветар којег нема на песниковој тераси, онај који је само речју оприсутњен у поетички сродној песми „Тераса II“. „Трудноћа“ је треперење и дрхтање пред велики чин песничке благовести.

„Може се треперити и од ишчекивања, и од музике, и од ветра. Али од ветра се физички трепери, док од ишчекивања и музике трепери дух. Ветра нема, али, прећутно, има ишчекивања и музике. Природа, дакле, не дрхти из прозаичног разлога, и не дрхти физички, она дрхти јер треба да буде опевана. Она дрхти јер песник управо ствара песму о њој. Она дрхти метафизички, од лепоте песничке речи која ће је онеобичити (…), и од чежње да буде овековечена песмом (…). “ (Исидора Бобић, *Певати разумно и с љубављу*, стр. 4, /необјављена студија/)

Опсесивно кушајући сласт песме „Никада самљи“, у себи и наглас, и увек изнова, написао сам следећу песму:

РАЗГОВОР СА ИВАНОМ В. ЛАЛИЋЕМ ПОВОДОМ ПЕСМЕ НИКАДА САМЉИ

Обратите пажњу још једном на ово никада самљи –
као да призивам Настасијевића, али у сопствено годишње доба:
моји су педаљ и аршин, моје су боје метафора које ме годинама
засипају изненађењима и спокојством.
Без лажне скромности делим ваздух трудан од благовести
са сваким путником намерником коме је стало до песме.

Обратите пажњу на ветар што обноћ у времену дува,
подесите још мало фреквенцију духа и слуха –
хтео сам и, као увек, успео да вас очарам
музиком неком заумном за коју немам речи.

А сада ме извините, морам да следим протокол
који су установили анђели, помало строги –
чујем како опомињу ме да песници су у књигама.

„*Разговор са Иваном В. Лалићем* у песми Дамира Малешева заправо је унутрашњи монолог о Лалићевим, али и личним поетолошким ставовима. Малешев је један од најверних савремених следбеника Лалићеве поетике, који се убедљиво од ње дистанцира оригиналношћу, баш као што је то и сам Лалић чинио, угледајући се на своје претходнике. Цитатност је овде, зато, у служби објашњења једног деконструктивног, стваралачког односа према традицији, који се дијаметрално разликује од деструктивног, епигонског. Малешев издваја речи и синтагме из Лалићеве песме „Никада самљи", које у новонасталом контексту постају метафоре за песничке поступке. Тако „педаљ и аршин" представљају личну (страсну!) меру, која одређује однос туђег, односно – преузетог; и личног, односно – стваралачког. Зато лирски субјект „призива Настасијевића", „али у сопствено годишње доба". Метафору годишњег доба треба тумачити као песниково садашње време, оно у ком нова песма зри као нови плод на грани старог дрвета. " (Исидора Бобић, *Разговор са Иваном В. Лалићем*, стр. 1, /необјављена студија/)

Да поновим, на крају: тајна која се открива остајући тајном јесте „музика нека заумна за коју немам речи".

Дамир Малешев
Професор филозофије
Гимназија „Исидора Секулић", Нови Сад

KOJE VEŠTINE SU NEOPHODNE BUDUĆIM PREDUZETNICIMA?

Etika i sistem kao preduslov regularnog nadmetanja

Najvažnija ljudska težnja je težnja za moralnošću u našem delovanju. Naša unutrašnja ravnoteža, čak i naša egzistencija, zavisi od toga. Jedino moralnost u našem delovanju može dati lepotu i dostojanstvo našem životu.

Albert Ajnštajn

Dok pišem ovaj rad, na umu su mi radnici koji trenutno masovno štrajkuju u Srbiji. Radnici koji su vredni, u čije veštine ne sumnjam, ali koji rade u neadekvatnim uslovima za platu od 200–300 evra. Neko će reći, zašto onda ne napuste posao i ne započnu svoj biznis? I tako dolazimo do prve prepreke – neefikasnog sistema. Lako je napisati da preduzetnik treba da bude pokretač i da svojom idejom menja društvo nabolje. Ukoliko započnete biznis u nerazvijenoj državi, kao što je Srbija, gde se na CNN-u reklamira jeftina radna snaga, sistem će vam brzo „lupiti šamar". U državi koja ne poštuje zakone koja je sama donela, nemoguće je dugoročno ostvariti uspeh. Slušajući uspešne preduzetnike, ali i stručnjake koji se bave temom prepreka u preduzetništvu, zaključujemo da najveći problem u Srbiji predstavljaju ogormni početni porezi, koji mnogo opterećuju preduzetnike, pogotovo kada znamo da su resursi veoma ograničeni u tom periodu ulaganja. I sa najboljim veštinama je neizvodljivo graditi posao u „blatnjavim uslovima". Zato ne čudi što se pre početka otvaranja firme radi PESTEL[1] analiza . Dakle, da bi se izgradio uspešan preduzetnički poduhvat, moraju se unapred znati pravila koja će važiti za sve „igrače".

Stojim pred crnom rupom, gledajući vredne ljude koji egzistiraju u mraku, ali sa kapljicom morala u svojim pohabanim dlanovima. Stojim pred veštim ljudima koji uživaju u svom uspehu, okruženi izobiljem, ali

[1] PESTEL – eksterna analiza tržišta koja podrazumeva poliltičku, ekonomsku, socijalnu, tehnološku, analizu životnog okruženja i zakona.

koji gaze etičke principe. Stojim, duboko verujući da veštine ne smeju biti dovoljne, već da je moderan i uspešan preduzetnik onaj koji ne ispušta etiku iz svojih ruku. U mojoj sredini, Srbiji, kada je neko uspešan u nečemu, ali to ne ostvaruje na pošten način, kaže se da je ta osoba snalažljiva, u negativnom kontekstu. Izbegavanje pravila i propisa ne sme biti shvaćeno kao snalažljivost, tj. prihvatljiva veština. Veliki naučnik i uman čovek, Nikola Tesla, kaže: „Sve dok je borba za egzistenciju takva da samo najprilagođeniji mogu da prežive, postoji zdrav razvoj vladavine individualizma. Kada se meahnizmi reakcija eliminišu iz individue, originalni napor i inicijativa suzbiju, a kreativne sposobnosti naruše, rasa postepeno tone u divljaštvo i nestaje. Sličan kraj preti našoj današnjoj civilizaciji. "

RAZMATRANJE SPOSOBNOSTI I VEŠTINA

Savremena poimanja uspešnog preduzetnika akcenat stavljaju na frazu da se on **stvara**. Tradicionalna shvatanja koja nas upućuju da prvenstveno od sposobnosti zavisi i uspešnost, zamenjena su pristupom u kojem **kontinuiranim procesom razvijanja sposobnosti**, na kraju stičemo **veštine**. Sposobnost nam je data po prirodi stvari. Neko bolje uspeva da nauči strani jezik, jer ima dara za to, iako može biti lenj. Međutim, neko kome baš i ne ide učenje jezika, ali ko je vredan i istrajan u tome da nauči, vrlo brzo može postići bolje rezultate od prve osobe, jer je razvio veštinu učenja. Svaka osoba je jedinstven primerak, svi imamo dar za nešto. Naše sposobnosti u kombinaciji sa iskustvom, odnosno kontinuiranim procesom vežbanja, kreiraju veštine.

Dakle, *sposobnosti* su **date prirodom** stvari, a *veštine* se **stiču** kroz proces učenja. Sticanjem veština čoveku je olakšano obavljanje različitih aktivnosti i sa mnogo manje neizvesnosti može očekivati rezultate akcije.

U svetu je poznata podela veština na tvrde i meke. Tvrde veštine su lakše za merenje i one se relativno brzo mogu naučiti. Tu, na primer, spadaju veština pisanja, čitanja, računanja, korišćenje softverskih programa… Meke veštine su apstraktnije, pa ih je i teže opipati. Kako da izmerimo veštinu komunikacije, veštinu slušanja, veštinu kritičkog mišljenja? Dakle, reč je o interpersonalnim ili međuljudskim veštinama.

I koliko je tanka nit između sposobnosti i veština, upravo se vidi kada razmatramo emocionalnu inteligenciju i meke veštine. U sposobnosti spadaju: intelektualne sposobnosti, emocionalna inteligencija (samosvest, samokontrola, empatija…), psihosenzorne i psihomotorne sposobnosti. Meke veštine se, po svemu navedenom, mogu povezati sa emocionalnom inteligencijom, koja je svakako čovekova sposobnost. Razvijanje emocionalne inteligencije jedan je od glavnih zadataka sutrašnjeg preduzetnika, ukoliko želi da bude uspešan. Moramo dobro poznavati prvo sebe, svoja osećanja, svoje vrednosti. Moramo znati da vladamo sobom. Tek tada ćemo razumeti i druge. Tek tada ćemo znati da uspešno rešavamo društvene probleme.

Slušaj ptice pevačice i osetićeš radost. Gledaj isušene poljane i dodirnućeš čovekovu tugu. Udahni miris lavande i osetićeš dobrotu ljudske duše. Zadrži pesak otvorenim dlanom i videćeš čovekovu nemoć. Poliži limun i osetićeš gorčinu ljudske zlobe. Oseti miris crnice i shvatićeš besmislenost egoizma. Tako ćeš upoznati čoveka. I uvek idi još dalje. Uvek nađi nove izvore za upoznavanje čovekove prirode i tako razvijaj veštine koje će te voditi putem uspeha.

Cenjene preduzetničke veštine u modernom svetu

VEŠTINA STVARANJA

Današnji uspešan preduzetnik je onaj koji posmatra svet oko sebe. On razume čovekove potrebe. Njegov um nadvladava materijalni svet i koristi prirodu za dobro ljudi. Njegova misao je usmerena ka kreiranju vrednosti za živa bića koja će olakšati njihove živote na način da ne ugrožava životnu sredinu. Ovo je iterativan proces, koji podrazumeva razvijanje kreativnosti. Vođenjem kreativnog procesa, čovekova sposobnost da uočava različita rešenja istog problema se uvećava.

U svetu razvijene tehnologije ne očekuju se revolucionarna otkrića. Savremeni preduzetnik treba da se vodi Kaizen filozofijom. I mala poboljšanja su veliki dorpinos. Kako unaprediti život u zajednici u kojoj živi, kako realizovati ideju u realnim uslovima, neka su od pitanja na koje preduzetnik treba da odgovori svojom veštinom stvaranja.

SOCIJALNE VEŠTINE

Socijalne veštine danas dobijaju sve veću pažnju. Moj utisak je da su ljudi, kao nikada do sada, otuđeni. Pod velom da se sve dešava tako brzo, ni ne trudimo se da uočimo pukotine u nama i među našim odnosima sa drugima. Tek kada dođe do konačnog raspadanja, sloma, zapitamo se o smislu. Sutrašnji preduzetnik mora da poseduje razvijenu *emocionalnu inteligenciju* da bi pomerao granice u poslovanju. Najjednostavnije je početi od sebe. Ko sam ja? Zbog čega postojim? Šta je moja misija? Koliko vredim? Tek kada čovek upozna sebe, kada bude uspešno kontrolisao svoje emocije, tada može uspešno stvarati mostove sa drugim ljudima.

Empatija koja se definiše kao razumevanje drugih, neophodan je sastojak socijalnih veština. Čovekova sposobnost da se stavi u poziciju druge osobe je nešto što će praviti razliku između uspešnog i neuspešnog preduzetnika. Biznis je mreža ljudi koji grade svet uz korišćenje razlčitih resursa. Moderan preduzetnik mora da zna da kreira uspešne odnose sa svim stejkholderima, a to se ostvaruje razumevanjem drugih i dobrom *komunikacijom.* Reči su oružje koje često nespretno koristimo. Težina iz-

govorenih reči nekad je ekvivalentna težini starog gvožđa, a mi je percipiramo kao perje. Slušajte, slušajte i delajte, preduzetnici! Sakupljajte tuđa zrna, a ne rasipajte svoju plevu, što bi rekao Andrić. Dakle, pored veštine komunikacije, današnji preduzetnik mora da razvija v*eštinu celovitog (angažovanog) slušanja.* Velika je razlika između opažati zvuk i angažovano slušati. Angažovano slušati je složeniji proces. On podrazumeva ne samo sposobnost da čujemo glas sabesednika, već i da razumemo poruku koja nam je prenesena, uzimajući u obzir i način (pokrete tela, tonovi…) na koji sagovornik govori. Opažati glas je površinski sloj, a razumevanje onoga što čujemo je esencija veštine celovitog slušanja.

MARLJIVOST

Zar se ona ne podrazumeva? Međutim, sama po sebi, ona nije dovoljna da bi se napravio uspeh. Svi nešto rade, bolje ili lošije, sa više ili manje energije, sa uživanjem ili bez radosti. Međutim, trebalo bi rad percipirati kroz prizmu velikog indijskog pesnika, Rabindranata Tagore, koji kaže: „Sanjao sam da bi život trebalo da bude radost. Probudio sam se i shvatio da je život napor. Radio sam i shvatio da je u naporu radost."

Biti cenjeni preduzetnik, nemoguće je bez rada. To ne znači da posao treba obavljati samo da bi bio obavljen, već preduzetnik mora da oseti da se istinski pronalazi u onome što radi. Jer, kako kaže Maksim Gorki: „Kad je rad prisila, tad je život robija. " I kada stvari ne idu onako kako on želi, kada rezultati nisu onakvi kakve očekuje, on ne sme da odustane. On mora da bude *uporan*, jer samo tako može da ubira zrele plodove svog poduhvata. Upornost i marljivost posebno su značajne kada ljudi oko nas ne veruju u našu ideju, proizvod, odnosno poduhvat koji nameravamo da ostvarimo. Česte su situacije da i najbliži ljudi oko nas budu najveća prepreka našem uspehu. Preduzetnik mora da veruje u svoju ideju i ponekad da zanemari tuđe komentare koji destruktivno deluju na njega. Kada čovek radi, greške su neminovne. Greške ga uče kako da bude bolji. Zato je veoma važno i učenje putem grešaka.

VEŠTINA PRENOŠENJA ZNANJA

Sve ima svoj životni vek. Počevši od proizvoda, preduzeća, pa i samog preduzetnika. Da bi nastali novi preduzetnici, neophodno je da stariji prenesu svoja znanja početnicima, da podele svoja iskustva sa njima i tako ih pripreme za buduće izazove. Gde pronaći početni kapital, kako razviti početnu ideju od invencije do finalnog proizvoda, kako napisati biznis plan, kako realizovati plan u praksi, neka su od pitanja čijim odgonetanjem, iskusniji preduzetnici mogu biti od pomoći onima koji tek ulaze u preduzetničke vode. Takav bi trebalo da bude današnji preduzetnik. On deli svoje znanje. Naravno da treba misliti i o konkurentosti sopstvenog biznisa, ne treba otkrivati sve karte, ali treba pomoći i drugima.

Moderan preduzetnik će svoj posao posmatrati iz više uglova i pozicija da bi na najbolji način uočio nedostatke preduzeća, a onda preuzeo korektivne mere. Kritiku ne treba shvatiti kao uvredu ili nešto *a priori* loše, već kao konstruktivnu smernicu koja osnažuje preduzetnika i njegov poduhvat. Prihvatanjem kritike, jača se veština *fleksibilnosti* koja podrazumeva prilagođavanje različitim situacijama jer je preduzetnik agilan da pronađe najbolje rešenje za svaku od njih.

Sve nabrojane veštine su kao *puzle*. Njhovim sklapanjem dobija se najbolja slika. Tako je i sa preduzećem. Možemo ga posmatrati kroz izdvojene delove, ali na kraju je neophodno sagledavanje celine da bismo izneli ocenu o uspešnosti i kvalitetu.

Zaključak

Preduzetničke veštine u velikoj meri određuju uspeh poduhvata. Nažalost, postoje i eksterni faktori, kao što je državni sistem koji nekada može biti presudan kada je reč o upostavljanju uspešnog poslovanja.

Sa mog stanovišta, etika je nešto ka čemu današnji preduzetnik treba da teži, a istovremeno etika ga i vodi. Nije važno samo ostvariti profit, već je bitan i način na koji se to realizuje.

Tek kada uzmemo u obzir unapred poznata i jednaka pravila za sve igrače, kao i etičke prinicpe, možemo razmatrati preduzetničke veštine koje će u savremenom poslovanju praviti razliku između uspešnih i neuspešnih preduzetnika. Te veštine su: veština stvaranja, socijalne veštine, marljivost, veština prenošenja znanja i kritičkog razmišljanja. Iz ovog „seta veština" proizilaze dodatne veštine, pa tako veština kritičkog razmišljanja povećava veštinu fleksibilnosti, socijalne veštine uključuju veštinu komunikacije, veštinu celovitog slušanja… Dakle, nije reč o samo 5 veština, već o 5 stubova koji se sve više granaju.

Akcenat je stavljen na meke veštine, a one podrazumevaju nerpekidno jačanje emocionalne inteligencije. Jasno je da su neophodna i tehnička znanja, ali smatram da će veštine koje su manje opipljive i teže merljive, praviti razliku u uspešnosti i stoga su one potrebne današnjim preduzetnicima.

Pomoćna literatura: http://www.investopedia.com/
Mihailović Dobivoje, *Psihologija rada i organizacije*, FON, Beograd, 2010

Pavle Kostić
Student Fakulteta organizacionih nauka,
Beograd

ОГЛЕДАЛО

ИДУЋЕ НЕДЕЉЕ У БЕОГРАДУ

ПОЛИТИКА

ртуоз светске славе Јуриј твориће у четвртак у 20.00 родни фестивал камерне Центру „Гварнеријус".

У Галерији „Графички колектив" у понедељак у 19.00 биће отворена изложба радова Дарка Новаковића „Ћирилица – архитектура писма".

У УК „Пароброд" отворена је изложба фотографија „Еротика београдских фасада" аутора Горана Мусића.

Трећи БЕОПС (Београдско беседништво средњошколаца Србије и региона) биће одржан у петак у 12.00 у Математичкој гимназији.

ЦЕНТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
а Милана 48, тел. 3602-036
www.skc.rs

Програм плус +
Велика сала – Havana en Belgrado, e Son Son, концерт.
елика сала – Havana en Belgrado, Ga-
Велика сала – Промоција књиге „На-
Шелића Марчела.
Мала сала – Срђан Вељовић, Das Un-
ncept, изложба фотографије.

Форум
Мала сала – Велики рат и књижев-
рибина у циклусу поводом годишњи-
рата.

Музички програм
Велика сала – Савремена компози-
ини, пројекат групе аутора из Новог

СКЦ Нови Београд
.30 Атријум СКЦ Нови Београд – О
предавање.

КУЛТУРЕ СТУДЕНТСКИ ГРАД
рана Ђинђића 179, тел. 2691-442
www.dksg.rs

Музика
Велика сала – Assahra' trio, концерт.

Позориште
Велика сала – Трпеле, Б. Скерлић.

Ликовни програм
елика галерија – Миграције – мисао

алерија – Владимир Секулић, Пинк

о 3. 12. у 19 Велика галерија – От-
ажбе Живот и смрт хероја. Неутрал-
ке бити.
Уметничка резиденција Цимер, гост
Јестровић или Јамесдин.

Књижевност
Клуб Магистрала – Представљање
рта Милер.

Форум
Мала сала – Представљање књиге:
а Павићење и самозаборав.
Клуб Магистрала – Екоцентризам,
говори: Д. Пајин.

Филм
Мала сала – Не, П. Лараин.
Мала сала – Хотел, Л. Лангет.

адемски филмски центар
Мала сала – Пројекција завршних
ника радионице филмске режије

13. 11. у 20 – Stand up представа из Велике Британије – Daniel Sloss.
14. 11. у 19 – Хуманитарни концерт – квартет „Невски".

GUARNERIUS
Центар лепих уметности Јована Колунџије
Цорца Вашингтона 12, тел. 3345-237

14. 11. у 20 – Циклус концерата најбољих студената Факултета музичке уметности у Београду „ФМУ и GUARNERIUS награђују". Никола Аврамовић, клавир. Програм: Бетовен, Лист, Барток, Рахмањинов. Слободан улаз.

КЦ ЧУКАРИЦА
Тургењевљева 5, тел. 3552-678
www.kccukarica.rs

Позориште
Сцена плус
12. 11. у 20 – „Распарени пар" – Ле студио, р. Ж.-Батист Демарини.

Вечерња сцена
13. 11. у 20 – „Чорба од канаринца", р. С. Копривица.

Дечја сцена
14. 11. у 10 – „Три прасета" – Дечје позориште „Чарапа".

УК СТАРИ ГРАД „ПАРОБРОД"
Капетан Мишина 6а, тел. 414-21-68

10. 11. у 19 – AgitPOP – Јелена Ђуровић вам представља #HOMELAND.
13. 11. у 19 – Бранка Парлић, промоција плоче „Safe&beyond".
14. 11.– Фестивал толеранције,
у 18 – Отварање изложбе „Антимасонски плакати",
у 19 – Филмски програм – Игре 9', Дама с броја 6 38',
у 20.15 – Медвеђа ноћ22', Неке ствари не треба сакрити 30',
у 21.30 – Слободни пад 100'.
15. 11. – Фестивал толеранције, филмски програм,
у 19 – Наш посао 8', Сачувати образ 40',
у 20.15 – Nyoshа 12', Флорин плаиен 58',
15. 11. у 20 – ImproVE колектив, учесници: М. Ристић, И. Грахован, М. Цукљев, И. Чубриловић.
15. 11. у 22 – Музички програм затварање фестивала толеранције У. Сенић и Н. Костић на цез сцени DasBoot.

КУЋА ЂУРЕ ЈАКШИЋА
Скадарска 36

13. 11. у 19 – Промоција романа „Живот као реклама за пиво" (Наробна књига, Нови Сад 2014)

ГАЛЕРИЈА ГРАФИЧКИ КОЛЕКТИВ
Обилићев венац 27, тел. 2627-785
graficki@eunet.rs

10. 11. у 19 – Отварање изложбе Дарка Новаковића Архитектура писма.
Стална продаја графика.
Конкурс за Изложбу мале графике отворен је до 18. новембра. Радним данима галерија је отворена: 11–20, суботом 10–16.

ГАЛЕРИЈА РТС
Таковска 10, тел. 321-1324
galerija@rts.rs

Радно време Галерије: радним данима и викендом од 10 до 20 часова.
До 21. 11. – Изложба дела Недељка Гвозденовића „У походу на сликану површину"
Изложбени хол РТС
7–15. 11. – Изложба фотографија Будимира Новаковића „Црно-бело у колору – Абуџа данас"

ПРОДАЈНА ГАЛЕРИЈА БЕОГРАД
Косанчићев венац 19, тел. 3033-923

13. 11. у 19 – Нешвил радио изложба Џона Ленгфорда

ГАЛЕРИЈА УЛУС
Кнез Михаилова 37, тел. 2623-128

До 11. 11. – Милка Вујовић, самостална изложба графика
12–25. 11. – Зоран Тешановић, самостална изложба слика

ГАЛЕРИЈА '73
Пожешка 83а, тел. 35-57-142
www.galerija73.com

До 11. 11. – Новембарска изложба Мреже универзитета за треће доба: „Јесен у атељеу"

ГАЛЕРИЈА СУЛУЈ
Теразије 26, тел. 2685-780

10. 11. у 20 – Отварање самосталне изложбе фотографија из циклуса BORDERLINE Соње Жугић.
До 22. 11. – Поставка дела већих формата, насталих у протекле три године

БИБЛИОТЕКЕ

БИБЛИОТЕКА ГРАДА БЕОГРАДА
Кнез Михаилова 56, тел. 202-40-00
www.bgb.rs

МУЗЕЈ ГРАДА БЕОГРАДА
Змај Јовина 1, тел. 2630-825
www.mgb.org.rs

Конак Кнегиње Љубице, Кнеза Симе Марковића 8, 2638-264 Радно време: уто., сре., пет., 10–17, чет. 10–18, суб. 12–20, нед. 10–14
стална поставка Ентеријери београдских кућа XIX века.
– сваког петка у 17 ч. и сваке суботе у 11ч.: На кафи код кнегиње Љубице.
До 23. 11. Сала под сводовима – Изложба „Београд на фотографијама Ристе Марјановића 1941–1945", аутор Б. Станић.
Стална поставка
Спомен-музеј Иве Андрића, Андрићев венац 8, 3238-397 (Уто., сре., пет., суб. 10–17, чет. 12–20, нед. 10–14)
Музеј Јована Цвијића, Јелене Ћетковић 5, 3223-126 (Уто., сре., пет., суб. 10–17, чет. 12–20, нед. 10–14)
Археолошко налазиште Винча, Бело брдо 17, Винча, 8065-334 (Од 1. 11. до 31. 3. неопходна је најава посете на 060-5005-187).
Музеј Паје Јовановића, Краља Милана 21/IV (Чет. 10–18, суб. 12–20, нед. 10–14)
Збирка Икона Секулић, Узун Мирковa 5, 2182-961 Чет. 10–18, суб. 12–20, нед. 10–14
Музеј Бањичког логора, Павла Јуришића Штрума 33, 3674-877, четвртак 10–18.
До 26. 11. – Галерија Дома ваздухопловства у Земуну, Штросмајерова – Изложба „Земун у Великом рату 1914–1915"

ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЈ У БЕОГРАДУ
Студентски трг 13, тел. 3281-888
www.etnografskimuzej.rs

Радно време: уторак–субота 10–17 сати; недеља 9–17 сати
Стална изложба Народна култура Срба у XIX и XX веку
У клубу Етнографског музеја изложена је поклон збирка Секе Мишевић-Мијатовић
Изложба Мирјана Марић: мода и дизајн, ауторке др Мирјане Менковић.
Изложба Где сви ћуте оне говоре, аутора М. Мијаровића и ауторска изложба Плаиен код огњишта мајстора израде гусала С. Бендерића.
13. 11. у 19 – У оквиру пратећег програма изложбе гусала Где сви ћуте оне говоре, вече: Жене у епској и Његошевој поезији. Вече приређује С. Алексић.
Етнографска спомен-збирка Христифора Црниловића – Манакова кућа, Гаврила Принципа 5, тел. 3036-114, manakovakuca@etnografskimuzej.rs

МУЗЕЈ НАУКЕ И ТЕХНИКЕ
Скендер-бегова 51, тел. 3037-850
www.muzejnt.rs

Галерија КУЛОАР
ПОЛИТИКА: *Идуће недеље у Београду*
(2014)

ТЕМА X

ФОРМА: ПРЕДМЕТ ДУХОВНОГ ИНТЕРЕСА

Драган Раденовић, *Хришћанство*
100 цм, бронза

ЛИЧНИ ИДЕНТИТЕТ

Ја? Ко сам то ја? То је оно најрадно питање, по мом мишљењу.
Салман Ружди, „Сатански стихови”

Лав Николајевич Толстој записао је мисао која би могла да стоји на улазним вратима у ову дворану: „Најважнији је догађај у животу једног човека тренутак у којем постаје свестан својег ја. “ То је тренутак у којем појединац постаје свестан разлике између себе и других, тренутак рођења његове личности. Једна жена мудрих чула, Маргерит Јурсенар, то потврђује: „Право место рођења је оно у којем је човек први пут разумно сагледао себе самог. “

Кад је реч о личном идентитету, заправо се ради о осећању идентитета, то јест осећању да се од свих других људи разликујем у нечему, али да сам им умногоме и сличан: јер без сличности, разлике не би могле да се схвате и прихвате. Не постоје два иста бића, али ни два посве различита бића у једном тренутку поређења. Ако се осећам различитим од сваког другог, онда морам да пронађем оно што ме чини друкчијим. Оно што је само моје, то не делим с другима: оно што делим, то није само моје. Наше је оно што делимо. Постати свестан разлике између себе и других, значи не бити више као они. Идентитет тражи разлику и од тог часа започиње сезона лова на себе самог. То је оно што се назива временом индивидуализма, који је, према мом мишљењу, у нужној вези са аналитичком методом у науци. Јер анализа и значи раставити целину на делове. Лао Це је то одавно схватио: „Растави кола на делове, и нема више кола. “ Индивидуализам не значи ништа друго до слабљење свести о заједници. Данас су на цени разлике, а не сличности, али је за то плаћена висока цена. На пример, само у Паризу има око четири милиона усамљеника. Оно што се на духовном плану ради, утиче на оно што се у друштвеном животу дешава.

Свест о себи можеш да стекнеш само из односа с другима, јер у тим односима доживиш и то да ти неко не призна, или угрози, или сруши слику коју имаш о себи. Да немаш одређену слику о себи, свако друго мишљење о теби било би ти једнако без/вредно. То да нека мишљења о себи одбацујеш, доказује да имаш одређену слику о себи – браниш свој идентитет. Идентитет се моћно испољава када је угрожен. Свој идентитет успостављаш чим се супротстављаш, јер, како вели Карл Јасперс, „свако хоће да онај други буде исти као

он“. И сами знате да се сваки отац озари кад му неко каже да је син пљунути отац, да личе као јаје јајету.

Мој савет свакоме од вас гласи: с времена на време украдите покоји трен за тишину и самоћу у којој једино можете чути сами себе, размислити о себи, о своме ја, својој личности. Јер, за рађање мисли о себи потребно је мало тишине и самоће, као и за молитву: мисао и молитва рађају се на тихим местима. Понекад се треба удаљити од људи да бисмо им касније били ближи. У ствари, ако ћемо право, човек је сам кад му је најтеже: сам је кад доноси одлуку, сам је кад сноси последице одлуке, сам је кад пати, сам је кад болује, сам је кад умире. У томе га нико не може заменити. Сам себе може да теши: „Доста што си сам у несрећи“. Видите, ово што говорим не слаже се са оним што су говорили Аристотел, Маркс и други, да је човек друштвено биће: то није нетачно, али није цела истина. Ако ми је стало да другога упознам, морам да га пустим да сам сведочи о себи, за себе или против себе. Уместо њега то не треба да чини ниједна идеологија, и ниједна установа (света или световна), јер он има у себи нешто што се не може подвести под општи појам или колективну свест.

Не заборавите једну ствар: и најличнији идентитет садржи нешто добијено из односа с другим, без којег се и не може стећи свест о свом идентитету. Нема „ја“ без односа са „ти“. Хегел би то рекао на свој начин: „Ја сам, дакле, одређен као однос“. Усамљени појединац је наша психолошка заблуда: он је увек у односу са другима, ма колико се осећао одвојен од њих. Избегавање других само је један облик зависности од њих, потребе за њима. Кад се појединац повуче у себе, кад се усами (за разлику од самоће), онда свет око себе умањује за своја осећања, за своје мисли, за своје снове. Зато је у свакоме од нас записан пут до другог. Јер, стваралачка моћ веома опада када човек живи сам, изолован од заједнице. Зато он креће на пут да сретне друге. Ходочашће упућује не само на сусрет с другим, него и на потрагу за самим собом, за деловима који му недостају, да би стекао целовитији и истинитији поглед на структуру своје личности, свога „ја“. На питање куда идемо, одговара се: „Увек кући“. Кад су песника Јосифа Бродског новинари упитали на чему сада ради, он је одговорио: „На самом себи. “ Онај ко призна само лични идентитет, у ствари има представу о човеку као „монади без прозора“, чиме уједно искључује сваки разговор о посебном и општељудском идентитету, без којих нема целовитог појма људске природе.

Проф. др Ђуро Шушњић

(Из књиге *Огледи о скривеној страни ствари* Службени гласник, Београд, 2012)

РЕЧНИК РЕЛИГИЈСКИХ ПОЈМОВА

ВАСКРС, православни назив за Ускрс, највећи хришћански празник. Дочекује се након седам недеља поста. Редослед тих седам недеља је: чиста, пачиста, крстопоклона, средопосна, глува, цветна и страсна. Светкује се после јеврејске Пасхе, у прву недељу после пуног месеца који пада на сам дан пролећне равнодневице, или непосредно након ње (али понекад и пре ње). Најраније може бити 4. априла, а најкасније 8. маја. Бојење јаја за Васкрс симболизује обнављање природе и живота. Јаја се боје на Велики петак, и тај дан се ништа друго не ради. Негде се задржао обичај да се прво обојено јаје оставља до идућег Васкрса и зове се „чуваркућа".

ВАТИКАН (итал.), град-држава на 108, 7 јутара земље у Риму, средиште Католичке цркве у којем се налази папина резиденција и различите канцеларије римске курије. Држава Ватикан основана је 11. фебруара 1929. године, на основу Латеранског уговора потписаног између Пија XI и Мусолинија. Ватикан има свој грб, барјак, законодавство, новац, химну, поштанску службу, штампу, радио. Папа има своје нунцијатуре (тело са црквеном и дипломатском функцијом) у многим земљама, а и оне своје изасланике при Светој столици. Акредитоване папине дипломате су различитих рангова и статуса: нунциј, пронунциј, апостолски делегат, итд. Почетком XXI века Ватикан је имао дипломатске односе са 174 земље.

КАСТЕ (лат.), институционална подела рада у хиндуизму. Разликују се од сталежа тиме што представљају политичку организацију. Оне одређују место појединца у друштву: његово понашање, спољашњи изглед, одело, ознаку на челу, накит који носи – зависи од кастинске припадности. Разни људи раде разне послове. Зна се шта ко ради према томе којој касти припада. Брак између припадника различитих каста

није прихватљив. Постоје, у основи, четири касте чије су дужности наследне: 1. вође религије (брамани), 2. војне вође, 3. пословни људи, 4. каста коју служе прве три (шудре). Недодирљиви су потказта шудра. Они су радили најпрљавије послове и морали су да се држе даље од осталих. Зато су названи и недодирљиви, а Ганди их је назвао хируџани (Божији људи). Члан једне касте неће се венчати с чланом друге, нити ће с њим заједено јсти. Функције касте су наследне и нема напредовања из касте у касту. Индија је формално-правно укинула касте 1950. године.

КИБЛА (арап.), страна света на којој се налази храм Каба, којем се припадници ислама окрећу у молитви. Михраб у свакој џамији је окренут према кибли, те се и тај зид џамије назива зид кибле. Према тој страни треба окренути мртваца.

ОБИЧАЈ (лат.), устаљени начин понашања и деловања који се, у датим условима, сматра обавезним. То је симболична потврда солидарности групе. Обичаји нам казују о систему вредности неког друштва. То су начини на које су људи навикли да поступају и мисле. Преносе се традицијом. Обичаји могу бити локалног, регионалног и универзалног значења. Највише религијских обичаја везано је за билошке промене (рађање, венчање и смрт).

ОДЕЋА, може бити знак религијског идентитета; прилагођава се светом и профаном, раду и празнику. Прелаз из профаног у посвећено прати промену одеће. Одећа треба да изрази и разликовање полова. Алах је и за Адама и за сваког следбеника и следбеницу ислама одредио начин одевања. Припадници многих религијских заједница, попут адвентиста и квекера, облаче се скромно, избегавају украшавање и накит, одричу се луксуза. Код мормона, Црква прописује начин облачења и какве фризуре могу да носе. Амиши одбацују световни начин одевања, носе „проста“ одела са копчама, широким рубовима, пелерине и посебну врсту шешира. Сики и данас носе турбане; хинду жене ће носити сари, дуги комад тканине или свиле који обавију око тела (јаких боја, са шаром, али никада црне боје; удовице носе сари беле боје, без шара). Ж. Калвин донео је прописе којима је била одређена боја и врста одеће коју су његови следбеници смели да носе.

РЕЛИГИЈА (лат.), веровање у натприродно и свето изражено религијским обичајима, обредима и симболима о којима се старају религијске организације и религијско вођство и које следбенике дате религије снабдевају моралним дефиницијама. Неки религије деле на традиционалне, институционалне,

неинституционалне, видљиве и невидљиве, секуларне, природне, објављене, основне, племенске, народне, универзалне, догматске, ритуалне, итд.

РЕЛИГИЈСКА СПОЗНАЈА. Према Е. Диркему, прва спознаја јавља се у религији, из које су се, касније, развиле филозофија и наука. Религија је изнедрила и основне категорије разума, попут времена, простора, узрока, супстанције, итд. Те категорије су производ религијске мисли. Према хиндуизму, знање, делање и побожност су путеви спознаје. Слично поучава и џаинизам: знање је најузвишеније средство избављења. Будизам учи да се спасење постиже кад се из незнања пређе у знање.

ЧЕТИРИ, број четири симболизује нешто чврсто, потпуно; четири су стране света; четири ватре; четири месечеве мене; четири годишња доба; четири темперамента; четири су слова у имену првог човека; четири су дела дана; време се мери помоћу четири јединице (дан, ноћ, месец и година); биљке имају четири дела (корен, стабло, цвет и плод); четири су стране квадрата; четири су крака крста, итд. У многим језицима и реч „Бог“ има четири слова: Адад на асирском, Амун на египатском, Теос на грчком, Деус на латинском, Јање на јеврејском, итд. , четири су јеванђеља, четири су јахача Апокалипсе. Овај број се често јавља у причама и митовима.

ЧЕТРДЕСЕТ, број исчекивања и очишћења; број припреме; Јевреји су четрдесет година лутали по пустињи; Мојсије је позван на Синај кад је имао четрдесет година и тамо је провео четрдесет дана; потоп настаје за четрдесет дана; Исус је проповедао четрдесет месеци и приказивао се ученицима четрдесет дана пре ускрснућа; четрдесет је дана великог поста који симболизује четрдесет Христових дана у пустињи. Мухамед је у четрдесетој години примио објаву; Кур'ан треба читати сваких четрдесет дана. Број четрдесет има важност у жалости за умрлим. Код многих народа сматра се да је умрли потпуно мртав тек након четрдесет дана и тада престаје обавеза ближњих да за њиме жале. Отуда и обичај Четрдесетнице код многих народа након смрти ближњег. Коризма траје четрдесет дана. Има и других веровања. Тако се код Алтајаца удовица може удати тек након четрдесет дана од смрти свога мужа.

Др Иван Цвитковић

(Из *Речника религијских појмова* *Прометеј*, Нови Сада, 2009)

KROZ POVIJEST GOVORNIŠTVA

Među znanjima i vještinama, koje su stari narodi kultivirali jedva da je koje u tolikoj mjeri bilo njegovano kao govorništvo. *Eloquentia*, *rethorike* podrazumijevajući *tehne*, govorništvo bilo je nazvano „*regina artium*", kraljica umijeća, umjetnosti, vrhunac svega umjetničkog stvaranja. Kvintilijan je rekao, da je „veličanstvo govora najljepši dar što su ga besmrtni bogovi mogli dati čovjeku". Bit će stoga na početku ovog izlaganja korisno, da letimično prođemo kroz povijest govorništva.

1. Kod **GRKA** već Homer u svojoj Ilijadi hvali Nestora zbog njegova lijepog govora, a njegov *Odisej* tumači Ahilovom sinu, kako je u školi života upoznao, da *riječ* (*logos*) vlada svijetom. I povijest nam stvarno o tom jasno svjedoči.

U *Ateni*, naročito u *Periklovo doba*, govorništvo se njegovalo kao najodličnija ljudska osobina. Vojskovođe, naučenjaci, narodni vođe, državnici, svi od reda, bili su veliki govornici: *Solon, Temistoklo, Periklo* itd. Periklovi govori bili su očekivani na narodnim skupštinama kao riječ božanstva. A *Demosten* je tako sjajno govorio, da je sam Filip Makedonski — proti kome su njegovi govori bili upravljeni — rekao jednom čitajući ih: „*Sreća da nisam bio prisutan, inače bih, čini mi se, sam protiv sebe navalio*". Slavan je bio i Demostenov protivnik Eshin, pristaša Filipov. Bilo je dakako i *profanacija govorništva*, osobito u *doba sofista* koji su govorili da se o svakoj stvari mogu držati *dva govora*, jedan za, drugi proti. No i među njima je bilo pravih majstora u govorništvu kao *Gorgija*. Kad je on trebao govoriti, Atenjani su taj dan smatrali blagdanom. Znamenit je kod Grka bio i učitelj govorništva *Isokrat*, koga su učili Demosten i Likurg.

S propašću grčke slobode i samostalnosti propada i govorništvo. Ono ne iščezava posve, ali kako nestaje slobode, nestaje i velikih tema, o kojima bi se moglo odnosno smjelo govoriti, pa tako nema ni velikih govornika.

2. Kod starih **IZRAELACA** vidimo, gdje Bog šalje *Mojsiju*, koji se tuži da ne zna govoriti, pa mu stoga kao zamjenika daje njegova brata *Arona*. Nadahnuta rječitost starozavjetnih proroka Ilije, Izaije, Jeremije, Danijela, Joela, Amosa i drugih doseže pak vrhunce, kojima je teško tražiti premca u kasnijim stoljećima.

3. Kod **RIMLJANA** je jedan od prvih govornika *Kato, konzul i cenzor.* On u svojim govorima oštro žigoše pokvarenost tadašnjeg rimskog

društva. Nažalost, od njegovih svih stopedeset govora ni jedan nam nije sačuvan.

Do velikog procvata i zamaha u govorničkom nastojanju dolazi u *Rimu* onda, kada grčki rektor *Karnead* dovodeći Rim u neku deputaciju u cilju izglađenja izvjesnog spora, obrazlaže svoju stvar u sjajnom govoru, koji ostavlja na sve prisutne dubok dojam. To postaje poticajem za *osnutak govorničke škole*, iz koje izlaze slavni govornici: *Klaudije, Fabije, Scipio*, braća *Graho, Katilina, Kvinto Hortenzije* i dr. Sve međutim nadmašuje, kako prirođenim govorničkim osobinama tako i tehnikom govorništva, *Marko Tulije Ciceron*. On postaje slavan svojim *govorom protiv Antonija*, a još više govorima *proti Katilini.* Njegovi su govori bili tako dotjerani, da ih je rimski učitelj govorništva *Marko Fabije Kvintilijan* uzeo kao podlogu za izvođenje pravila govorništva te tako sastavio dvanaest knjiga o govorništvu. Sam uostalom Ciceron piše više govorničkih djela: *De Oratore, Brutus, Orator, De optimo genere oratorum, partitiones oratoriae*. Kasnije su se još kao govornici istakli *Julije Cezar* i njegov ubica *Brut*.

4. Velike zasluge za razvitak govorništva u grčko-rimskom svijetu, a zatim i kod ostalih naroda, imade **KRŠĆANSTVO**. Ono i teoretski i praktično silno mnogo doprinosi njegovom razvitku.

Već sama Evanđelja, iako nisu pisana s namjerom da dadnu neke cjelovite govore, pokazuju bar u fragmentima, kako je Isus Krist divno, dojmljivo i uvjerljivo govorio, te su i sami oni, koji su bili poslani da ga uhvate vratili se neobavljena posla rekavši: "Nikad čovjek nije tako govorio".

Apostol Pavao, premda temperamentom tako snažan, da se misli i riječi često puta sukobljuju u njegovim poslanicama, ipak izvrsno govori, osobito kad treba dokazivati opravdanost kršćanstva. Kako su sjajni samo njegovi govori, koje su nam zabilježila Djela Apostolska: u sinagogi u Antiohiji; pred Agripom; a nadasve njegov govor u Ateni na Areopagu.

Od *Ambrozija* preko *Ivana Zlatoustog, Augustina,* pa slavnih govornika 17. vijeka: *Jacques Benigne-a, Bossuet-a, Bordalou-a, Massillona, pa Lacordaire-a, Abrahama Santa Clara, Pavla Kepplera* pa sve do velikih propovjednika sadašnjice, kršćanstvo zacrtava najslavnije stranice u povijesti govorništva. I praktično i teoretski ono doprinosi silno mnogo razvitku govorničkog umijeća, gotovo po svim zemljama, gdje se udomilo.

5. Ako *srednji vijek* bilježi manje slavnih govornika — treba ipak spomenuti u **ITALIJI**, *Dante Alighierieria*, poznatog pjesnika i pisca Divne glume, zatim pučkog tribuna *Cola (Nikola) di Rienzi-a* .

U *novom vijeku* ističe se gotovo po svim evropskim zemljama dosta velik broj političkih i sudskih govornika.

Čini se da u tom razvoju daju osobit poticaj humanisti, koji govorništvu poklanjaju veliku pažnju, te dotle idu, da čitavu filozofiju svode na

dijalektiku, a dijalektiku na retoriku. Umijeće je umovanja, prema njima, isto što i umijeće govora. Stoga će najvećim filozofima smatrati baš najveće govornike: Kvintilijana i Cicerona. *Pierre de la Ramée* u svojim "*Dialecticae institutiones*" naučava, da je vrhovni predmet dijalektike umijeće govora. Što je zanimljivo, to se njegovo shvaćanje udomaćuje i vlada dugo vremena po sveučilištima Švicarske, Njemačke, Francuske i Engleske.

6. U **FRANCUSKOJ** se, među drugim govornicima ističu: Henri Francois d´ Aguesseaux rječit govornik na dvoru Louisa XV, zatim: Chauveaux – Lagarde, branitelj pred revolucionarnim sudištem sestre Louis-a XVI, Elizabete, gđe Du Bary, Marije Antoinette, Le Dantona; pa čitav niz francuskih „revolucionranih govornika : Pierre Vergniaud, sa svojim sjajnim govorom „la Patrie en danger" i „la Response aux accusations de Robespierre"; marquisde Mirabeau, s vrlo uspelim govorima: „Le droit de paix et de guerre", L´Emigration" itd. , pa porukom kralju: „Nous sommes ici par la volonté du peuple, et on ne nous en arrachera que par la force des baionnettes", (Mi smo ovdje voljom naroda, i neće nas odavde otjerati nego silom bajoneta.) Danton, više pučki tribun, koji je, među ostalim rekao u jednom govoru, da za pobjedu treba "smionosti, i opet smionosti, i uvjek smionosti"; te Robespierre , vrlo spretan govornik, mada mu govorništvo odiše nameštenošću. –Zanimljivo, da su svi ovi bili relativno mladi ljudi: između 36. i 42. godine. Među onima, koji su se vezali i uz revoluciju, i, kasnije uz Napoleona treba spomenuti: Bertrand Barere-a, čovjeka silno sposobnog, no koji je bio nekarakteran te u tom dotle išao da je prigodice, znao u džepu nositi po dva govora, jedan za, drugi protiv stvari, i držao bi onaj, koji mu se prema prilikama- činio zgodnijim. Napoleon je sam bio dobar govornik, kratak, jezgrovit, snažan. Pred bitku u Egiptu, nedaleko Kaira on oslovljuje svoje vojnike rečima: „Vojnici! Četrdeset vjekova gledajuna nas s vrha ovih piramida. Nemojte se osramotiti! " Među političkim i sudskim govornicima 18. I 19. stoljeća ističu se: Benjamin Constant, Adolph Thiers, Leon Gambetta „homme d´ une eloquence enflammee", „čovjek plamene riječi" zatim protagonista marksizam Jules Guesde, Paul Deschanel, Jean Jaures – „orateur brilliant" – Georges Clemenceau, te u novije vrijeme: Charles Demanges, Henri Barbout, Moro Giaffieri, Henri Torres I dr. Znatan broj slavnih govornika daje i Francuska Akademija.

7. U **ENGLESKOJ** se javno govorništvo u starije vrijeme probija kroz velike poteškoće. U parlamentu su govori bili cenzurisani i govornici su zbog njih mogli biti pozvani na odgovornost. Jedan od smionijih, Prynne doživeo je čak to, da su mu zbog nekog govora odsjekli uši. Uprkos tome, borba se nastavlja i Petar Wentworth rekao je, da je, sloboda govora jedini melem, koji može iscijeliti rane zajednicie. Ta se misao sve više protiskuje kroz ukrućene engleske tradicije te Engleska postepeno dobiva znatan broj snažnih govornika: Oliver Cromwela, John

Milton, itd; dok se s Williamom Pittompenje do klasične visine. Znameniti su također James Fox, Richard Sherdian, Thomas Macaulaz, pa kasnije je O'Brien i njegov protvnik O'Connel i dr, dok je kod Iraca najslavni govornik bio Daniel O'Connel.

8. U **NJEMAČKOJ** se govorništvo razvija neročito snažno od vremena, kad je Johann Gottlieb Fichte počeo svojim govorima širiti ideju njemačkog jedinstva. Snažni su govornici bili Friedrich List, za koga netko reče, da su mu usta bila stalno u plamenu; zatim revolucionar Robert Blum, pa Ferdinand Lassale, začetnik radničkog pokreta u Njemačkoj, Otto Bismark, te centrumaški zastupnik Ludwig Windhorst, jedan od najsjajnijih njemačkih parlamentarnih govornika. Kolika je vrijednost njemačkih političkih govornika iz novijeg vremena, o tom će povjest govorništva dati svoj sud.

9. U novovjekoj **ITALIJI**, slično kao u Njemačkoj, do velikog razvitka govorništva dolazi u vezi s borbom za slobodu i jedinstvo Italije. Camilo Cavour govori tako vatreno, da ne samo podiže Talijane na borbu, nego uznemiruje i Austriju. Vrlo rečit govornik bio je pjesnik Giosue Carducci, a istakli su se kao sudski ili politički govornici: Giuseppe Poerio, Stanislao Mamzinii dr. Međutim nakon ostvarenja jedinstva, Italija, kroz duga decenija, nema mnogo istaknutih govornika.

10. U **RUSIJI** se pojavljuju mnogi snažni i veliki govornici kao: Lomonosov, Nikitenko, Uvarov, pa slavni ruskipisac Dostojevski; zatim revolucionarni govornici: M. Aleksandrovič Bakunjin, Georgije Valentinovič Plehanov i dr. ; dok se u sudskom i parlamentarnom govorništvu ističu: Antolij Fjodorov Konjij, V. A. Maklakov, a nadasve A. I. Gučkov, koji je umio ne samo raspaljivati široke mase nego i uliti strah predstavnicima vlasti.

11. Kod **HRVATA** je govorništvo bilo kultivirano od najranijih vremena. Jedan od prvih vrsnih govornika bio je Grgur Ninski (928, u Splitskom Saboru), zatim Jakob Makrijski u Dubrovniku (1372-1420), govornik na saboru u Baselu Ivan Stojkovic (1441); izvrstan govornik na tridentinskom saboru biskup i ban Juraj Drašković, zatim čitav niz drugih crkvenih govornika. Na I. Vatikanskom saboru biskup J. J. Strossmayer. Kao parlamentarni govornici istakli su se u Hrvatskoj Ivan Kukuljević, dr Ante Starčević, dubokoumni govornikdr Eugen Kvaternik, Miho Pavlinović, Stjepan Radići dr.

12. Kod **SRBA** kroz čitav srednji vijek, pa sve do početka devetnaestog stoljeća postoji pretežio samo crkveno propovjedništvo. No prilikom stvaranja prve srpske države ističu se i vrsni drugi govornici kao: Matija Nenadović, vojvoda i državnik za prvog srpskog ustanka. Zatim Božidar Grujović sekretar državnog savjeta koji oko 1805 proglašuje načelo: „razum su i pravda najviši zakon vilajeta… zakon je narodu ono što je čovjeku hrana, piće i zrak…"; pa narodni demagog Toma Vučić-Perišić. Nešto kasnije javljaju se prvi parlamentarni govornici: Andrija Stamen-

ković, a uz njega za vrijeme revolucija Jevrem Grujić, Milovan Janković poslanik „smion govornik i nepokolebiv borac za slobodu". Koncem 19. stoljeća snažni su govornici: Ilija Garašanin, Jovan Risitć i dr.

13. Kod **SLOVENACA** također cveta duhovno govorništvo i među najpoznatijima je biskup Slomšek. Poznati su parlamentarni govornici dr Janez Krek, dr Valentin Zarnik za koga vele da niko nije umio takvu raspaliti narodne mase i oduševiti ih za opću stvar kao što je on to činio. Istaknuti su govornici bili i Janko Krasnik, dr Ivan Tavčar, i dr.

Dr Đuro Gračanin

(Iz knjige *Temelji govorništva*,
izdao autor, Zagreb 1968)

УМЕТИ СЛУШАТИ УЧЕНИКА

Приликом давања одговора на постављено питање, ученика треба пажљиво саслушати. Потребно је омогућити му да мирно и спонтано изложи своје знање; не треба пресецати и разбијати његову мисао без веће потребе. Само ако одговори ученика садрже грубе грешке, пропусте, није потребно губити време и присиљавати остале ученике да слушају погрешне одговоре. Тада се ученик прекида и исто питање поставља се другом ученику. Ако је одговор ученика недовољно заснован, или садржи мање грешке, по правилу, ученика би требало саслушати и омогућити му да изнесе мишљење и заврши своје излагање, па тек онда указати на његове пропусте, недостатке, нетачности. Умети саслушати и правилно комуницирати са учеником у току одговора на постављено питање, умешност је и захтева велику стручну и педагошку зрелост. То омогућава и објективну оцену знања. Настаник би требало пажљиво да прати учениково излагање, ток његове мисли, да га повремено усмерава на правилан одговор. Потребно је максимално избегавати грубе, прејаке речи, констатације којима се негирају његово знање, способности, могућности, као што су: , , Ти то не знаш“, , , Никад нећеш научити физику“, , , Увек ћеш имати негативну оцену“ итд. Тим речима се разара и убија личност ученика, тако да он убрзо постаје изгубљен за наставу.

Требало би имати на уму да је ученик у току испитивања (а и пре тога, у току очекивања) оптерећен тремом, да се налази у посебном психичком, нестабилном стању које карактеришу велика осветљивост и напетост. Стога би комуникација с њим требало да буде „мека“, топла, суптилна, да подстиче, буди веру и наду у сопствене могућности. Наравно, све то претпоставља велико наставниково стрпљење, концентрацију пажње, умешност, стручне и педагошке квалитете и искуство.

Одговори треба да буду кондензовани, конкретни, довољно мотивисани, да се у њима ученик потврђује, доказује и стиче самоповерење, поуздање, веру у сопствену снагу, да зна да одвоји основно, суштинско, од споредног, да одговоре може да илуструје примерима, из наставне и техничке праксе, обичног живота. Све то би наставник требало правилно да региструје и на бази свега тога додели одговарајућу оцену којом се изражава квалитет и квантитет знања.

Писмена провера знања. Методика наставе (физике) указује на нужност спровођења, поред усмене, и писмене провере и контроле

знања. Практична и техничка примена теоријског знања не могу да се сабију у временски релативно кратке усмене одговоре, па се често у тим случајевима прибегава писменој провери знања. Писмени радови од ученика захтевају још већу самосталност и оригиналност решења. У писменој контроли долазе до изражаја не само самосталност и оригиналност, него и познавање математичких операција, конструкција и читање графикона, операције с јединицама мерења физичких величина.

Писмену проверу знања карактерише и релативно велика објективност која се обезбеђује тиме што писмени рад остаје у рукама наставника толико дуго времена, да се детаљно може проанализирати његов садржај и на основу тога дати одговарајућа оцена. Али, све то не значи да се комплетна слика о знању ученика може добити само на основу писмене провере. Писмени метод провере знања остварује се израдом писмених задатака и писмених вежби, а могу постојати и друге писмене форме. Писмена провера знања може да се ограничи на 10–15 минута, до целог часа. Писмени задаци из физике обично трају два наставна часа, и то – по један у оба полугодишта. Контролне писмене вежбе задају се обично једном или два пута у једном наставном периоду. Ученицима се обично најављује наставно градиво које ће бити обухваћено тим писменим радом (контролном вежбом). Понекад се контролне писмене вежбе задају изненадно, да би се добио реалнији пресек знања.

Свака контрола и оцена знања има смисла само тада када се обезбеди потпуна самосталност ученика при испољавању његовог знања. Зато се препоручује да се саставе различите варијанте задатака приближно исте „ТЕЖИНЕ“ и да се распореде тако да ученици који седе непосредно један поред другог добијају различите задатке, како би мање „ометали“ један другог.

При оцењивању писмених задатака и контролних вежби пре свега би требало узети у обзир поступна решења и правилне одговоре, самосталност и оргиналност рада. Математичке грешке не би требало да пресудно утичу на висину оцене. Самостално размишљање и правилно тумачење физичких појава и њихових закона, као и њихова примена у конкретним ситуацијама, требало би да буду посебно уважени при формирању коначне оцене. Језичке и граматичке грешке потребно је исправити, али ни оне не би требало битније да утичу на вредновање знања.

Писмени радови заједно са усменим одговорима, домаћим задацима, лабораторијским вежбама и општим увидом наставника у учеников рад, његов однос према наставном предмету, као и многи други фактори који би требало узети у обзир, могу да дају потпунију слику стања учениковог знања. У таквом комплементарном приступу искључује се случајност у оцени знања, а ученик је приморан на систематичан рад, интензивирање мисаоне активности и усмерење на самостално стицање знања.

Писмена провера знања укључује теоријска питања, експериментални рад, квантитативне (рачунске) и квалитативне задатке, конструкције графикона и решавање графичких задатака, извођење формула конструкцију шема одређених прибора, уређаја, сложенијих кола, система итд.

Овакву проверу знања у разним облицима требало би извршити после сваког проученог поглавља у настави физике (два до четири пута у току школске године, зависно од узраста ученика и заступљености наставе физике, односно недељног фонда часова). На пример, после обрађених тематских целина: Основи кинематике, Молекуларно-кинетичка теорија, Геометријска оптика, Теорија релативности, Атомска и нуклеарна физика, Квантна механика, Теорија елементарних честица итд. , може се извршити писмена провера знања.

Контролни и писмени задаци могу се задати ради утврђивања различитих нивоа усвојеног наставног знања. Код најнижег нивоа задају се задаци којима се проверава знање само једне законитости и њена примена у најједноставнијим ситуацијама (нижи ниво усвојеног знања). Ако контролни задаци захтевају примену неколико законитости, сложеније математичке формуле или примену законитости у измењеном квантитативном облику у поређењу са раније разматраним случајевима, онда њихово решавање претпоставља виши ниво знања.

Сваку појединачну оцену приликом писмене провере знања (независно од тога да ли је она позитивна или негативна) треба да прати одређен коментар. Тај коментар требало би да садржи основне карактеристике рада, његове позитивне и негативне стране, сугестије, савете и упутство за отклањање разних грешака, пропуста.

После писмене провере знања наставник обавезно прави општу анализу добијених резултата. Посебно издваја „системске грешке“, грешке које нису случајне и појединачне, већ одржавају неке опште проблеме или празнине у наставном процесу: непотпуно схватање неког физичког појма, величине, неке важне карактеристике проучене појаве, формално усвојено знање или незнање да се одређена законитост практично примени или погрешке у коришћењу мерних уређаја, читању графикона, шема итд. Такве и сличне масовне пропусте (уочене приликом писмене контроле) треба изнети пред свим ученицима у одељењу и дати одговарајућа објашњења, у смислу начина њиховог превазилажења.

Проф. др Милан О. Распоповић
физичар и филозоф
(Из књиге *Методика наставе физике*,
Завод за уџбенике, Београд, 2013)

МУШКИ ПОЛ СЕ МЕЊА

Шта ће на то рећи „икс“ половина човечанства? Нови поглед на људски хромозом „ипсилон“ (Y), по којем распознајемо мушки пол, сведочи да се он брже мењао у ниски гена (геном)! Хромозоми су својеврсна мешавина ДНК и протеина – протеини наликују носећој скели у којој је ДНК похрањена. Сасвим су видљиви испод микроскопа у току деобе ћелија. Број хромозома одликује врсте; човек их има 46 у свакој ћелији, разврстаних у 23 пара. Изузетак су јајна ћелија и сперматозоид са по 23. Зар то није очигледан позив на спаривање? (Кромпир може да се подичи, ако се тако може рећи, једним паром више!)

Одранише се зна да хромозоме који одређују пол носе сперматозоиди (новорођенче с једним „ипсилоном“ и једним „иксом“ у свакој својој ћелији зовемо дечаком, а с два „икса“ девојчицом). Преостала 22 пара су заступљена и код једних и код других. Сваки преноси потпуно истоветну наследну поруку (генетска информација) у свакој људској ћелији. Положени један до другог, тако да им се крајеви додирују, били би дугачки 0, 2 милиметра. А када би се размотала цела ДНК унутра спакована, протезала би се 180 сантиметара, нешто више од просечне човекове висине.

Готово једно столеће научници су веровали да се „мушки хромозом“ или „ипсилон“, с мање гена од „женског хромозома“ или „икс“, налази на својеврсној еволуционој низбрдици. Оба су се развла из уобичајеног пара хромозома пре мише од 200 милиона година, али је од тада први постојано губио гене и вештину да се изнова спаја и размењује гене с другим. Закључак се сам наметнуо: „ипсилон“ је веома дуго осамљен с преосталих неколико стотина гена, чији је превасходни задатак да излучују сперму и опредељују пол. Чак су се појединци осмелили да предвиде да ће за 50. 000 година сасвим ишчезнути, а то значи – и цео мушки род!

Поменуто проучавање, обелодањено у часопису „Нејчер“ (потписници чланка су Џенифер Хјуз и Дејвид Пејџ из Института Вајтхед), указује да је „мушки хромозом“ претрпео најбрже мене у људском геному и да се непрекидно мења. Други потписник је, да подсетимо, са сарадницима одгонетнуо хромозом „ипсилон“ код шимпанзи који су се, као и људи, од истог претече одвојили пре

око шест милиона година, што је – у повести еволуције – делић времена. Својевремено је установљено да је ДНК двеју врста истоветан са више од 98 одсто – куд ћете ближе сроднике?!

Али тек нас очекује изненађење: преко 30 посто ДНК људи и шимпанза разликује се у подручјима хромозома „ипсилон“ који одређује пол! ТО наговешћује да је он претрпео „изванредно преобликовање“ и код једних и код других. У случају шимпанзи, навике парења су, по свему судећи, извориште снажног еволуционог притиска на „ипсилон“ хромозоме. Када јој је време, женка се спарује са свим мужјацима у чопору, успостављајући необично надметање сперме даваоца. Многи гени који утичу на стварање сперматозоида смештени су у „ипсилон“ хромозому, тако да се наследна преимућства поспешују и брзо шире кроз цео чопор.

Утркивање сперматозоида имало је, извесно време након раздвајања, важну улогу и код наших најранијих предака. Поједини научници сматрају да ни данас није замрло, имајући у виду рађање близанаца од различитих отаца.

Други разлог жестоког притиска на хромозом „ипсилон“ и код шимпанзи и код људи могао би да се крије у томе што га природна селекција види као засебну јединицу, отуда промена у једном од њених гена делује на опстанак осталих. Код других хромозома више је усмерена на појединачне гене, зато што су делићи ДНК размењени између чланова сваког пара хромозома пре стварања јајашца и сперматозоида. (Таква трампа није могућа између „икс“ и „ипсилон“ хромозома, јер би то увело велику збрку у настанак полова).

У „ипсилон“ хромозому, који је изворно имао исту збрку гена као „икс“, многи гени повезани с потоњим ишчезли су у протеклих 200 милиона година. Доскора су бројни биолози претпостављали да је због тога хромозом „ипсилон“ предодређен да заувек нестане или да је, будући на еволуционом заласку, у великом застоју.

Скорашњи налази потврђују, међутим, да је доживео неочекивано спасење. Испоставља се, чак, да је обновљен и ојачан откако се лишио бремена гена повезаних са „икс“ хромозомом. Дејвид Пејџ наглашава да је сада јасно да је „ипсилон“ хромозом искусио најбрже промене у геному. Да ли су мушкарци еволуирали брже од жена?

Извесно је да нису, јер и даље припадају истој врсти двоножних разумних бића. Али није искључено да је брзина промена „ипсилон“ хромозома покренула или утицала на мењање (еволуцију) преосталог људског генома, што намеће потребу за новим изучавањем. Тешко би било замислити, према мишљењу Дејвида Пејџа, да се оне нису шире (и дубље) одразиле. Ендру Кларк са Универзитета Корнел сагласан је с малочас изреченом недоумицом, јер је сличан учинак уочен у лабораторијским испитивањима винских мушица.

Истраживачи из Института Вајтхед подсећају да су се намучили одгонетајући секс-хромозом, зато што је начичкан палиндромима – низовима ДНК који се исто читају и спреда и страга. Рељање је уносило приличну забуну у току 13 година ишчитавања људског и осам година одгонетања шимпанзиног.

Како ли ће ову новост протумачити „икс“ половина човечанства? За утеху и једном и другом полу: прочитајте мудру мисао Оскара Вајлда: „Све жене личе на своје мајке. То је њихова трагедија. Мушкарци не личе. То је њихова“.

Станко Стојиљковић
Новинар Политике и публициста
(Из књиге *Чудесна наука*,
Школски сервис Гајић, Београд 2013)

РТС
ИЗДАВАШТВО

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Кућа знања

Интернет продаја
www.zavod.co.yu
e-mail: prodaja@zavod.co.rs

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

CLIO
CLIO

РЕЧНИК ГРШАКА

Ш

ШТАМПАРСКЕ ГРЕШКЕ. Грешке настале у процесу припреме текста за штампу:

Почетком нове ере у римској религији се осећа утицај разних култова који долазе са истока.
треба: *култова*

Иван Клајн, *И филозофи су л/људи*

Проналаском штампарске плоче могућности погрешке знатно су повећане. Словослагач прстима из десетина преграда вади одговарајућа слова, а затим их слаже у гвоздени оквир. Задатак коректора био је да прегледа први штампани отисак и да руком на маргини укаже на погрешна слова, зато што се заменом само једног слова може добити реч сасвим различита од првобитне, а реченица постаје смешна, накарадна или парадоксална. Према Сигмунду Фројду, ни штампарске грешке нису произвољне, него настају на основу деловања несвесних механизама (*омашке*↑).

Види: *намерне штампарске грешке, lapsus calami*

Ч

ЧЕГЕВАРИЗАМ. Претварање револуционарне иконе у симулакрум↑; процес пражњења смисла и пуњења џепова власника мултинационалних компанија:

Hasta siempre, commandante!

Што пражњење смисла брже одмиче, то се профит брже обрће. Че Гевара, тактичар и практичар левичарске гериле, након смрти постаје мученик нове левице. Револуционарна икона се почетком XXI

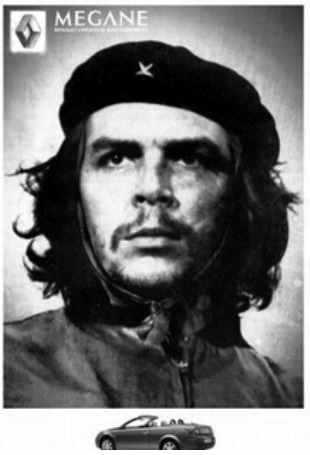

века преображава у профитабилан маркетиншки бренд (*симулакрум*). Када се југословенска комунистичка врхушка одрекла марксистичких идеала, Че Геварин лик на акцијашким мајицама још је симулирао режимску привржености марксизму, док европске комунистичке партије постером Че Геваре маскирају стварну и идеолошку удаљеност од герилског марксизма. Че Геварина слика све више губи везу са реалношћу, постајући чист симулакрум или симулација стварности. За данашње осамнаестогодишњаке лик *марксистичкоī Исуса* није више ништа друго до симбол помодног тренда или празан бренд. Што је слика обесмишљенија, то је симболичка размена интензивнија и профитабилнија. Вредности су изгубиле своју супстанцију, оне *ūлутају* размењујући се по еквиваленцији симболичке снаге која је прогутала сваку реалност, а тиме и сваки конкретан и аутентичан смисао. Чеова икона посматра нас из излога тржног центра, кога би Ел команданте, засигурно, дигао у ваздух.

Ц

ЦЕНЗУРА. Званичан или незваничан преглед књига, часописа, позоришних дела, филмске траке и сл. ради дозволе или забране јавног публиковања и емитовања:

Треба забранūти Сервантесовоī „Дон Кихоūа“, јер ūа књиīа садржи оūасне ūозиве на слободу ūојединца и наūаде на морал и ауūориūеū!

А. Пиноче, чилеански шеф војне хунте

Понекад цензори имају више слуха за поруку неког уметничког дела него професори и критичари. Иако је свака *цензура* опасно огрешење о људску слободу и истину, боља је званична и јавна него незванична и тајна цензура. Данас изгледа влада баш та друга, која остаје иза хоризонта јавности. Када се уредник маркетинга обрати новинару-истраживачу: *Ти ниси нормалан, да ли знаш од чеīа се живи!* – на делу је прикривено цензорство интереса. И *једноūраноūш*↑, тај медијски pars *pro toto*↑, производ је тог свеприсутног а прикривеног

цензорства. Данас ипак влада плурализам интереса, па што не пролази код једног медијског могула, ипак је могуће објавити код другог (утеха је слаба – плурализам интереса не обезбеђује и бригу о истини). У извесном смислу, *цензура* може да представи праву меру вредности. Каква су то дела која никад и нигде нису била забрањена?

Аутоцензура настаје када цензуришемо сами себе из страха од непријатних последица које нека истина са собом носи.

Види: *ad usum Delphini, медијска манипулација, argumentum ad baculum, argumentum ab utili, index librorum purgandorum, index librorum prohibitorum, једностраност, варварство културе*

ХАМЛЕТОВСКА ДИЛЕМА. Стање оклевања у *граничној ситуацији*↑, које води погрешним одлукама и црно-белим дилемама↑:

Бити ил` не бити? – питање је сад.
Је л` лепше у души трпети
Праћке и стреле судбе обесне,
Или на оружје против мора беда
Дићи се и борбом учинити им крај?
Умрети – спавати – ништа више.
Шекспир, *Хамлет*

Хамлетовске дилеме често прати *клизнуће и ирационално*↑, *дволматско мишљење*↑, а Шекспир је, сасвим промишљено, свог јунака ставио на границу лудила.

Види: *Буриданов магарац*

ФАТАЛИЗАМ. Веровање да људско деловање нема утицаја на догађаје:

Или ми је суђено да оболим од сиде или не. Уколико ми је суђено, нема потребе да на било који начин предузимам мере опреза, а ако ми није суђено, опет је заштита непотребна.

Дилема заобилази могућност да степен ризика зависи од предузетих мера и изабраног животног стила. Постоји и детерминистичко становиште, односно веровање да су догађаји одређени нужним током. Међутим, насупрот фаталисти, детерминиста не верује да је људско деловање немоћно, него се позива на уверење да је смислено деловање вођено логиком догађаја (*историзам*↑). Корен ове идеје налази се у стоичком геслу: *Судбина води оне који то хоће, а вуче оне који то неће и води опасној грешци: пророчанству које само себе испуњава*↑. Фаталиста превиђа да је и неделовање неко деловање. Фатализам обесмишљава слободну вољу и оправдава зло.

Види: *фашизам*

Др Срђан Дамњановић
(Из *Речника грешака*
Завод за уџбенике, Београд 2009)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

373. 5(497. 11)

ОГЛЕДАЛО: часопис ученика и професора
средњих школа / главни и одговорни уредник
Радивоје Благојевић. - 2014/2015, бр. 1-. - Београд:
Информационо друштво Благовест, 2015- (Београд:
Службени гласник). - 24 cm

Тромесечно. - Текст на више светских језика.
ISSN 2466-2712 = Огледало (Београд)
COBISS. SR-ID 217496332

Универзитет у Београду

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Први акредитовани факултет друштвених наука

УПИС 2018 2019

Желите модеран факултет?
Диплому светског сјаја?
Имате ПРАВО!

Очекујете ефикасне и
стручне студије?

Желите факултет који
пружа свестрано
образовање

Сигуран пут
у ПРАВУ будућност!

ПРАВО место за ВАС!

Булевар краља Александра 67,
Београд

ДОБРОДОШЛИ!
Само ПРАВО!